

Rapport

SKIPTVET KOMMUNE

09.03.2023

Forvaltningsrevisjon

Skole-kvalitet i undervisningen

Innhold

1	Sammendrag	1
2	Prosjektmandat	4
3	Fremgangsmåte	5
3.1	Problemstillinger og avgrensninger	5
3.2	Om revisjonskriterier	5
3.3	Revisjonsmetoder	5
4	Kommunens organisering og kvalitetssystem	7
5	Kvalitet på undervisningen	8
6	Innhente og analysere informasjon, og rapportere på gjennomføring av opplæringen ...	9
6.1	Revisjonskriterier	9
6.2	Datagrunnlag	9
6.2.1	Virksomhetsplaner	9
6.2.2	Helhetlig oppvekstmiljø (HOM)	10
6.2.3	Skolebasert vurdering	12
6.2.4	Nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljø og andre trivselsundersøkelser	16
6.2.1	Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet	25
6.3	Vurderinger	29
6.3.1	Skolebasert vurdering	29
6.3.2	Undersøkelser om skole- og læringsmiljø	30
6.3.3	Årlig rapport om tilstand i grunnskoleopplæringen	31
6.4	Konklusjon og anbefalinger	32
7	Gjennomføring av nasjonale prøver og kartlegginger, og tidlig innsats	33
7.1	Revisjonskriterier	33
7.2	Datagrunnlag	33
7.2.1	Gjennomføring av nasjonale kartlegginger	33
7.2.2	Gjennomføring av nasjonale prøver	35
7.2.3	Tidlig innsats	43
7.3	Vurderinger	48
7.3.1	Nasjonale prøver og kartlegginger	48
7.3.2	Tidlig innsats	49
7.4	Konklusjon og anbefalinger	50
8	Krav om lærertetthet og kompetanse hos skolens personell	51
8.1	Revisjonskriterier	51
8.2	Datagrunnlag	51
8.2.1	Lærernorm	51

8.2.2	Riktig og tilstrekkelig kompetanse	56
8.2.1	System som kartlegger og sørger for at kompetansen er tilstrekkelig	57
8.2.2	Kompetanseplan	58
8.2.1	Faglig oppdatering og felles kunnskap	60
8.3	Vurderinger	64
8.3.1	Lærernorm	64
8.3.2	Riktig og tilstrekkelig kompetanse	64
8.4	Konklusjon og anbefaling	65
9	Kilder	67
10	Vedlegg	69
10.1	Utleddning av revisjonskriterier	69
10.2	Resultat ståstedsanalyse Vestgård skole 2021	76
10.3	Kommunedirektørens uttalelse	79

1 SAMMENDRAG

I denne forvaltningsrevisjonen har Østre Viken kommunerevisjon undersøkt kommunens arbeid knyttet til kvalitet i undervisningen i skolen. Revisjonen har undersøkt om kommunen ivaretar kravet til å innhente og analysere informasjon, og rapportere på hvordan opplæringen gjennomføres. Videre er det undersøkt om kommunen ivaretar kravet om gjennomføring av nasjonale prøver og kartlegginger, og bestemmelsen om tidlig innsats i 1.-4.trinn. Avslutningsvis har revisjonen undersøkt om kommunen ivaretar kravet om lærertetthet og kompetanse hos skolens personell.

Revisjonens gjennomføring

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i perioden september 2022 til februar 2023. Kriteriene er utarbeidet med utgangspunkt i opplæringslova, forskrift til opplæringslova samt retningslinjer og veiledere mm.

Fakta er innhentet ved bruk av dokumentanalyse, intervjuer og spørreundersøkelse. Sammendraget gir en overordnet oversikt over revisjonens hovedfunn, konklusjoner og anbefalinger på samtlige problemstillinger. Vurderingene og konklusjonene i det videre gir et nærmere blikk på dette for hver problemstilling, samt peker på hvilke faktaopplysninger som revisjonen har vektlagt i vurderingene.

Revisjonens funn og konklusjoner

Revisjonen konkluderer med at kommunen i liten grad ivaretar kravet til å innhente og analysere informasjon. Skolebasert vurdering skal sikre systematisk arbeid med kvaliteten på opplæringen. Skolene gjør mange undersøkelser om skole- og læringsmiljøet som kan fungere som et kunnskapsgrunnlag for en skolebasert vurdering, men det er lite systematisk vurdering av funnene og evaluering av arbeidsmetodene. Oppfølging av evalueringene og gjennomføring av forbedringsarbeid blir blant annet hindret av mangel på tid og sykefravær. Revisjonen vurderer at det bør gjøres et mer systematisk arbeid for å sikre at skolebasert vurdering gjennomføres i henhold til forventningene.

Skoleledelsen er ansvarlig for å legge opp til prosesser som inkluderer lærere, elever og foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet. Det fremkommer av intervju at man har en del å gå på når det gjelder elevmedvirkning. Det er ingen systematikk eller rutine knyttet til elevmedvirkning. Det oppgis også at skolen bør involvere foreldre mer aktivt, og at det i foreldremøter gis informasjon, men det legges ikke opp til så mye drøfting. Det er etter revisjonens vurdering mye å hente på å involvere elevene i egen læring, og dette gjøres i for liten grad.

Revisjonen vurderer at kommunen sørger for at det gjennomføres ulike nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet, men oppfølgingen av undersøkelsene med evaluering og analysering av resultatene må sees i sammenheng med anbefalingen om systematisk arbeid med skolebasert vurdering. Revisjonen vil trekke frem at skolene bør vurdere å utarbeide en samlet rutine/plan for undersøkelser om skole- og læringsmiljøet for å bidra til at arbeidet blir mer systematisk og oversiktlig. Revisjonen vil understreke at et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø, og sikre at skolebasert vurdering gjennomføres. For å få et best mulig grunnlag for å sette i verk de mest relevante tiltakene, bør skolene se informasjon fra flere kilder mer i sammenheng.

Revisjonen konkluderer med at kommunen rapporterer på hvordan opplæringen gjennomføres. Kommunen utarbeider en årlig tilstandsrapport som blir drøftet av kommunestyret. Kommunen bør likevel etter revisjonen oppfatning etablere et mer systematisk arbeid knyttet til analyse av resultatene og formulering av mål og tiltak da dette gjøres i varierende grad. Revisjonen vurderer også at det bør være

mer systematikk i involveringen av skoleledelsen i forbindelse med utarbeidelse av tilstandsrapporten. Revisjonen vil trekke frem at selv om det er et mål at tilstandsrapporten skal brukes aktivt, og at samtlige tilsatte skal involveres i drøftingene, er ikke dette noe som gjøres i praksis. Dette gjenspeiles også i spørreundersøkelsen der flere oppgir at de ikke kjenner til tilstandsrapporten eller har kjennskap til det konkrete innholdet. Revisjonen vil presisere at for å bidra til økt kvalitet i skolen må den årlige tilstandsrapporten være godt forankret hos kommunens politikere, administrasjon og skoleledelse. En god og grundig tilstandsrapport er viktig for at politikerne skal få bedre innsikt i tilstanden i skolen, og et bedre grunnlag for å ta beslutninger om videre utvikling.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ivaretar kravet om gjennomføring av nasjonale prøver og kartlegginger. Revisjonen vurderer at skolene gjennomfører nasjonale prøver og kartlegginger, og at de har rutiner for oppfølging av den enkelte elev. Skolene bør likevel bli bedre på å dele informasjon mellom småtrinn og mellomtrinn og det er et behov for bedre rutiner, avtaler og strukturer for å iverksette tiltak ut fra resultatene. I spørreundersøkelsen oppgir 40 % at de opplever at lærere i liten eller svært liten grad vurderer hva resultatene innebærer for praksis i klasserommet. Det er også mange som i svært liten eller liten grad opplever at skoleledelsen bidrar med å systematisere arbeidet, sikre at resultatene blir fulgt opp, og at skolens samlede erfaring og kunnskap fra prøvene blir bragt videre til resten av skolen og blir til nytte for kommende elever. Revisjonen vurderer at skoleledelsen i større grad bør systematisere arbeidet for å sikre at de samlede resultatene blir fulgt opp på overordnet nivå. Det er viktig med en systematisk evaluering av resultatene fra nasjonale prøver og kartlegginger for at resultatene også kan følges opp også utover hver enkelt elev.

Tidlig innsats er viktig for å avdekke tidlig hvilke elever som sliter, og et godt arbeid med dette kan også på sikt bidra til mindre spesialundervisning, som i dag binder opp mye ressurser i skolen. Revisjonen konkluderer med at kommunen ikke ivaretar kravet om tidlig innsats i 1.-4. trinn. Det er lite økonomisk handlingsrom for tidlig og god nok innsats på grunn av nedgang i lærertetthet og sterk økning i spesialundervisning og tiltak for enkeltelever. Skolene mangler konkrete planer, rutiner og systematikk for tidlig innsats på overordnet nivå. I dag er det opp til den enkelte lærer/ team å utarbeide egne rutiner for tidlig innsats, men dette fungerer ikke slik det er ønsket da teamene ikke har ressurser til å få dette til.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ivaretar kravet om lærertetthet, imidlertid er det i praksis utfordrende for skolene å oppfylle normen i perioder på grunn av høyt sykefravær og mangel på vikarer. Bruken av assistenter og fagarbeidere har økt de siste årene på grunn av et økende antall elever med individuell oppfølging, noe som reduserer muligheten for å styrke med pedagogstillinger. Det fremkommer at dette oppleves som mest utfordrende på småtrinnet, og at dette har som konsekvens at lærernormen ikke styrker tidlig innsats. Revisjonen vurderer at hensikten med lærernormen, som er å styrke den tidlige innsatsen gjennom å gi lærerne bedre tid til å se og støtte hver enkelt elev, i for liten grad oppfylles.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ivaretar kravet om kompetanse hos skolens personell. Det fremkommer likevel at det er en utfordring på Vestgård skole knyttet til at det til tider er for lav kompetanse og erfaring blant de ansatte. Det er også krevende med høyt fravær på begge skolene som fører til et stadig skifte av arbeidsoppgaver blant ansatte og endring av skoledagens planer.

Revisjonen vurderer at kommunen tilrettelegger for at lærerne får nødvendig kompetanseutvikling. Kommunen har satsset på kompetanseutvikling når det gjelder fag, og flere ansatte har blitt videreutdannet. Det har også vært satsset mye på kompetanseutvikling innenfor temaene læringsmiljø, klasseledelse og inkludering. Begge skolene er organisert i team der disse samarbeider om opplæringen på trinnet slik at alle er forpliktet til å bidra faglig og sosialt med sin kompetanse og ressurser. Tiltaket helhetlig oppvekstmiljø skal også skape en felles forståelse for utviklingsarbeidet, mål og tiltak i hele virksomheten.

Ledelsen skal prioritere veiledning og oppfølging av lærere da det er et stort behov for dette, men lite fellestid til kompetanseutvikling og samarbeid er en utfordring. I kommunens kompetanseplan har skolen fastsatt noen av sine utfordringer og behov som kan bidra til å sikre tilstrekkelig kompetanse og kompetanseutvikling. Slik revisjonen har oppfattet det er det likevel etablert lite skriftlige planer for kompetanseutviklingen i skolen. Revisjonen mener at kommunen i større grad bør vurdere å etablere skriftlige kompetanseplaner for å styrke det systematiske arbeidet med å sikre tilstrekkelig kompetanse ved skolene, og avklare prioriteringer ved kompetanseutviklingen.

Basert på våre vurderinger og konklusjoner anbefaler vi at kommunen bør

- a) etablere et systematisk arbeid for å sikre at skolebasert vurdering gjennomføres iht. opplæringsloven. Dette innebærer å analysere resultater fra sentrale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet, og evaluere dagens praksis opp mot resultatene
- b) involvere lærere, elever og foreldre i større grad i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet
- c) vurdere å etablere en samlet rutine/plan for undersøkelser om skole- og læringsmiljøet
- d) analysere resultater, formulere mål og tiltak og involvere skoleledelsen mer systematisk i arbeidet med den årlige tilstandsrapporten
- e) systematisk gjennomføre oppfølging av nasjonale prøver og kartlegginger
- f) jobbe systematisk og målrettet med tidlig innsats i skolene
- g) vurdere å i større grad å etablere skriftlige kompetanseplaner for å styrke det systematiske arbeidet med å sikre tilstrekkelig kompetanse ved skolene

2 PROSJEKTMANDAT

Revisjonen skal i henhold til kommunelovens § 24-2 (1) utføre forvaltningsrevisjon. Etter loven innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Østre Viken kommunerevisjon IKS gjennomfører forvaltningsrevisjon i tråd med god kommunal revisjonsskikk, som vil si å følge *Standard for forvaltningsrevisjon* (RSK 001) (NKRF¹, 2020). Dette innebærer blant annet at rapporten skal skille klart mellom innsamlede data (fakta) og revisjonens vurderinger. Det skal være en tydelig sammenheng mellom problemstillinger, faktaopplysninger², vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger. Etter kommuneloven skal revisor rapportere resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført på bakgrunn av plan for forvaltningsrevisjon vedtatt i kommunestyret i Skiptvet kommune i sak 21/131 (14.12.2021).

Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen ble vedtatt i kontrollutvalget 16.06.2022. Kontrollutvalget kom med innspill gjeldende sykefravær blant personalet, lærertetthet og kompetanse, som de ba revisjonen se nærmere på. Ellers ble prosjektplanen vedtatt i tråd med revisjonens forslag.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført etter vedtatt prosjektplan i tidsrommet september 2022 – februar 2023. Vi har gjennomført et oppstartsmøte med kommuneadministrasjonen slik at også administrasjonens innspill er vurdert i planleggingsprosessen.

Vi har kvalitetssikret innsamlet data/fakta underveis, både gjennom verifisering av intervjuer og intern kvalitetssikring. I tillegg er faktaopplysningene i sin helhet verifisert av kommunen, slik at eventuelle feil eller misforståelser er rettet opp. Rapporten er sendt på høring til kommunedirektøren. Kommunedirektørens uttalelse fremgår av vedlegg (kap. 10.3)

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Monica Thunem, Lene Brudal og Casper Støten. Revisorenes habilitet og uavhengighet er vurdert opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten, og revisjonen finner de habile til å utføre forvaltningsrevisjonen.

Revisor vil takke kontaktperson og andre som har deltatt for et godt samarbeid i forbindelse med gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen.

Østre Viken kommunerevisjon IKS

Rolvøy, 9. mars 2023

Casper Støten (sign.)
oppdragsansvarlig revisor

Monica Thunem (sign.)
utførende forvaltningsrevisor

¹ NKRF er en faglig interesseorganisasjon og et kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal/offentlig virksomhet.

² Fakta er en gjengivelse av informasjonen vi har fått tilgang til gjennom datainnsamlingen.

3 FREMGANGSMÅTE

3.1 Problemstillinger og avgrensninger

Rapporten besvarer følgende problemstillinger:

Problemstilling 1: Ivaretar kommunen kravet til å innhente og analysere informasjon, samt rapportere på hvordan opplæringen gjennomføres?

Problemstilling 2: Ivaretar kommunen kravet om gjennomføringen av nasjonale prøver og kartlegginger, samt bestemmelsen om tidlig innsats i 1. til 4. trinn?

Problemstilling 3: Ivaretar kommunen kravet om lærertetthet og kompetanse hos skolens personell?

3.2 Om revisjonskriterier

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15 skal revisor fastsette revisjonskriterier for den enkelte forvaltningsrevisjon. Revisjonskriteriene er den objektive målestokk som setter revisor i stand til å gjøre vurderinger på de fleste områder uten å ha formell fagspesifikk kompetanse. Revisjonskriteriene og revisors kunnskap og erfaring innen forvaltningsrevisjonsmetodikk, gjør at revisor kan gjøre objektive og holdbare vurderinger.

Revisjonskriteriene etablerer den norm som de innsamlede dataene skal vurderes opp mot. I tillegg til dette skal revisjonskriteriene også gjøre det tydelig for den reviderte enhet hva de måles opp mot. Revisjonskriteriene klargjør også overfor folkevalgte, media og andre lesere av forvaltningsrevisjonen, hva revisors vurderinger bygger på. Dette vil gjøre det enklere å etterprøve revisors vurderinger. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for revidert enhet.

Revisjonskriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere følgende kilder: lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området, eller andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater.

3.3 Revisjonsmetoder

I henhold til god revisjonsskikk skal praksis eller tilstand innen det reviderte området beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet data fra ulike kilder, og brukt ulike metoder for innsamling av data, for å sikre et faktagrunnlag med høyest mulig grad av gyldighet og pålitelighet.

Utfordringer og begrensninger i rapportens faktagrunnlag beskrives nedenfor sammen med beskrivelsen av de ulike metodene som er benyttet. Vi tar også hensyn til metodens begrensninger i vurderingene.

I denne forvaltningsrevisjonen er informasjonen hentet inn gjennom bruk av følgende metoder:

- Dokumentanalyse
- Intervjuer
- Spørreundersøkelse

Dokumentanalyse

Vi har gjennomgått sentrale dokumenter på området. Blant annet er tilstandsrapporten for grunnskolen i Skiptvet og rutiner, brukerhåndbøker og guider sentrale for revisjonens undersøkelse. Dokumentene er oversendt fra kommunen/hentet fra kommunens nettsider. I tillegg har vi hentet inn dokumentasjon fra utdanningsdirektoratet. Fullstendig oversikt over dokumentene fremgår av kildehenvisningene i kapittel 10.

Intervjuer

Det er totalt gjennomført 3 intervjuer:

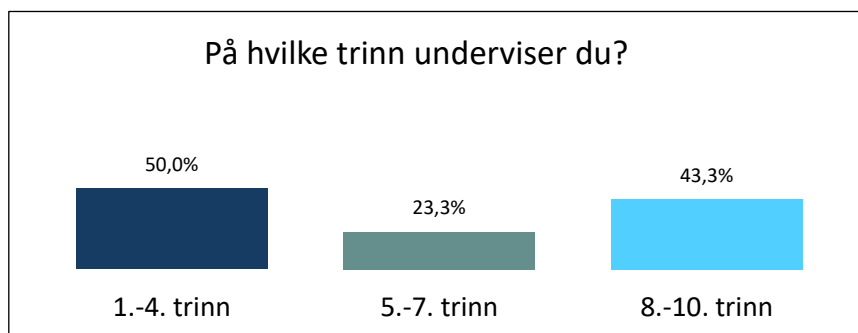
- Virksomhetsleder oppvekst
- Rektor Kirkelund skole
- Rektor Vestgård skole

Alle intervjuer er verifisert. Det betyr at den som er intervjuet, har fått lese gjennom referatet fra intervjuet for å bekrefte at referatet er i overenstemmelse med det som ble sagt under intervjuet, og rette opp eventuelle misforståelser.

Spørreundersøkelse

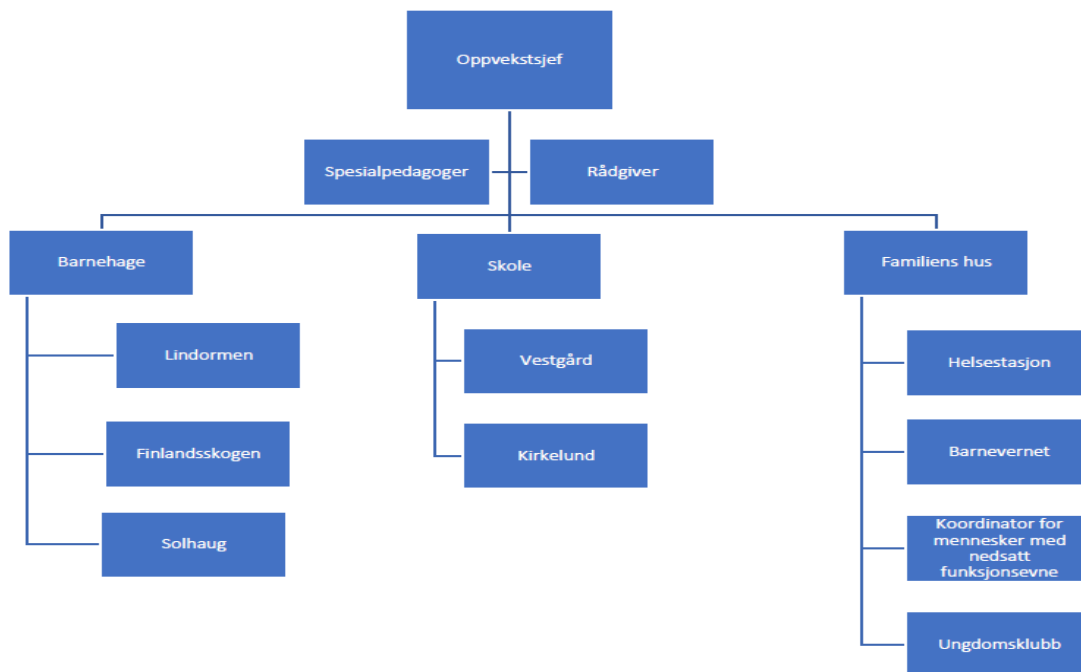
Det er gjennomført en spørreundersøkelse til undervisningspersonell og inspektører ved Vestgård og Kirkelund skole. Undersøkelsen er gjennomført ved hjelp av det nettbaserte spørreundersøkelsesverktøyet Questback.

Spørreundersøkelsen ble sendt til 64 ansatte, 43 ansatte på Kirkelund skole og 21 ansatte på Vestgård skole. Det var en svarprosent på 47 %, det vil si at 30 respondenter besvarte undersøkelsen. På 3 spørsmål er respondentene (N) = 29, resten av spørsmålene er N= 30. Av respondentene var det 15 respondenter som har Vestgård skole som arbeidssted (68 %), mens det var 14 respondenter som arbeider ved Kirkelund skole (32,5 %). Mesteparten av respondentene har arbeidet i skolen over 4 år. 46,7 % av respondentene er kontaktlærere. Følgende fordeling var det når det gjelder hvilke trinn respondentene underviser ved (det var her mulig å velge flere alternativer):



Figur 1 Trinn respondentene underviser

4 KOMMUNENS ORGANISERING OG KVALITETSSYSTEM



Figur 2 Kommunens organisering på oppvekstområdet

Skiptvet kommune er organisert i fire virksomheter. Virksomhet oppvekst ble etablert i oktober 2014. Virksomhet Oppvekst består av barnehagene Lindormen, Finlandsskogen og Solhaug, skolene Vestgård (1-4) med SFO og Kirkelund (5-10) samt Familiens hus som består av Helsestasjon, Barnevernet og koordinator for funksjonshemmede. Virksomheten har i tillegg ansvaret for Ungdomsklubben.³ Oppvekst har en rådgiver for tverrfaglige tjenester direkte under virksomhetsleder. Det samme gjelder spesialpedagogene i barnehagene. PPT er et verstkommunesamarbeid med Indre Østfold kommune og ligger organisatorisk under virksomhetsleder oppvekst i Skiptvet kommune. Skiptvet kommune har totalt 507 elever for skoleåret 2021-22.⁴ Vestgård skole har rundt 200 elever fra 1.-4. trinn. Kirkelund skole er en barne- og ungdomsskole, og har i overkant av 300 elever fra 5.- 10. trinn.⁵

Virksomhet oppvekst benytter i dag Moava 1310.no⁶ som internkontrollsystem. Det fremkommer av intervju at de systemene de har pr. i dag er ufullstendige, og at hele kommunen trenger et ordentlig internkontrollsystem. Kommunen har jobbet med å innføre Samsvar⁷ - et internkontrollsystem for hele kommunen, som skulle vært klart våren 2022. System er fortsatt ikke klart av personalmessige årsaker hos kommunen. Virksomhetsleder oppvekst sier at i det nye internkontrollsystemet vil det være enkelt

³ Ifølge Strategisk kompetanseplan Skiptvet kommune 2021-2023 side 17 har virksomheten også ansvar for Voksenopplæring, bofellesskapet på Toppen for unge enslige innvandrere og som barnehagemyndighet for Hestehoven gårdsbarnehage.

⁴ Tilstandsrapport for grunnskolen 2022

⁵ [Om skolen - Skiptvet kommune](#)

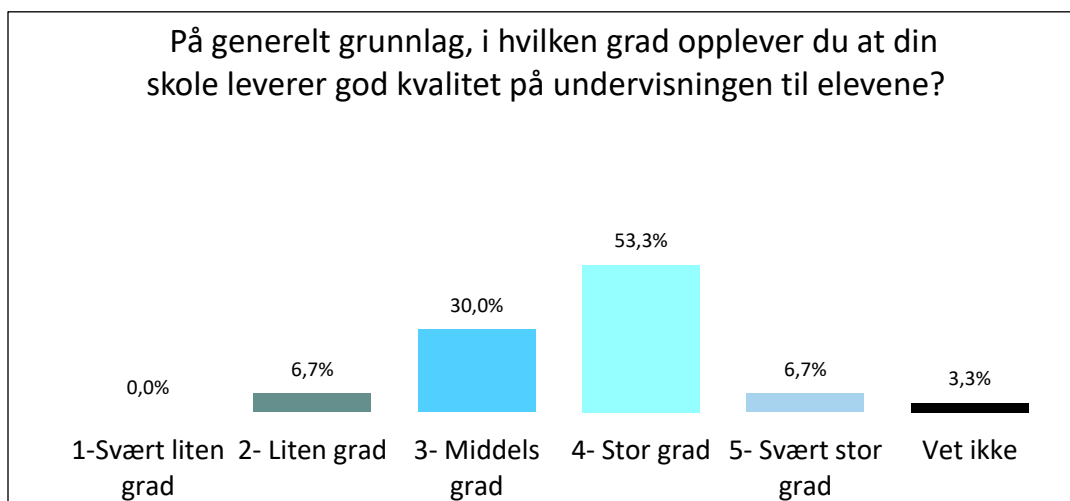
⁶ <https://1310.no/> (ett nettbasert system for internkontroll for oppvekstsektoren)

⁷ <https://www.samsvar.net>

å legge inn systemer, rutiner og annen dokumentasjon for alle kommunens virksomheter, herunder også skolene.

Av utfordringer knyttet til innføring av et nytt internkontrollsystem oppgir virksomhetsleder å skape engasjement og legitimitet for bruken av det. Rektorene nevner kapasitet til å innføre systemet, samt at det vil kreve et omfattende samarbeid mellom skolene for å skape et helhetlig system.

5 KVALITET PÅ UNDERVISNINGEN



Figur 3 Spørreundersøkelse-god kvalitet på undervisningen

I spørreundersøkelsen til undervisningspersonalet og inspektører ble det spurt om i hvilken grad man opplever at skolen leverer god kvalitet på undervisningen til elevene. 30 % svarte middels grad, mens 53,3 % svarte stor grad. Det var 6,7 % som svarte i liten grad. Gjennomsnittet var på 3,57 på Vestgård skole, og 3,64 på Kirkelund skole. Følgende merknader fremkommer på de som mener at kvaliteten på undervisningen generelt er lite eller middels god, og hva de eventuelt mener bør endres:

«tid til evaluering og oppfølging av det vi evaluerer. At evaluering og oppfølging skjer når alle involverte er på jobb.»

«for mange tiltak som igangsettes for å kunne følges opp skikkelig i det lange løp.»

«Bør senke antall satsningsområder og gjøre skikkelig oppfølging på de vi går for.»

«ofte bok med oppgaver. Mange urolige elever så vanskelig å gjøre så mye annet»

«altfor mange ufaglærte vikarer som settes inn over alt. Altfor mange urolige elever som ødelegger undervisningen»

«sørge for tilsatte med gode kvalifikasjoner, bedre system for vikarordning ved sykefravær»

«mangel på lærebøker, pc/læringsbrett. Mangel på personale, nødløsning når det er fravær.»

«bruker mye energi på å finne folk som kan være i klasserommene, og derfor lite tid til å forberede undervisningen»

«stort fravær og sparinger gjør kvaliteten svært varierende. Mange ansatte kan gi god undervisning under de rette forhold, men det blir langt fra ideelt»

«når mange stadig må dekke undervisning på kort varsel, eller blir stående alene med for store/krevende elevgrupper»

«mye fravær»

6 INNHENTE OG ANALYSERE INFORMASJON, OG RAPPORTERE PÅ GJENNOMFØRING AV OPPLÆRINGEN

Problemstilling 1: Ivaretar kommunen kravet til å innhente og analysere informasjon, samt rapportere på hvordan opplæringen gjennomføres?

6.1 Revisjonskriterier

Fullstendig utledning av revisjonskriterier fremkommer av vedlegg. Revisjonskriteriene er punktvis oppsummert nedenfor:

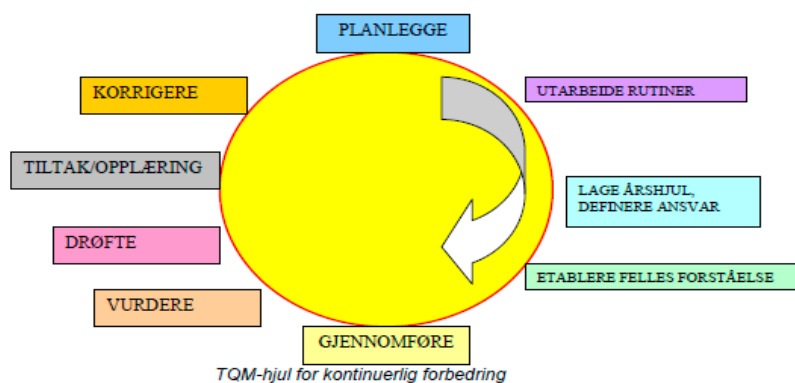
- Kommunens skoler skal jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket (skolebasert vurdering).
- Kommunen skal sørge for at nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet for elevene blir gjennomført og fulgt opp lokalt.
- Kommunen skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen. Denne rapporten skal drøftes av kommunestyret.

6.2 Datagrunnlag

6.2.1 Virksomhetsplaner

Virksomhetsplan for oppvekst gjaldt fram til 2020 (2017-2020), og ble revidert i mai 2016. I virksomhetsplanen oppgis det at den røde tråden i virksomheten er å ta kollektivt ansvar for det enkelte barn, på avdeling, i klassen, i klasseteamet og avdelingen, tverrfaglig og med andre gode hjelpere. Hovedmålet er at alle som starter på videregående skal fullføre. Det langsiktige delmålet er å:

«Gi barn og unge en god oppvekst som fremmer selvtillit, trygghet og mestring, forstår ulikhet og bidrar til å utligne forskjeller i barns oppvekstvilkår. Barn og unge i Skiptvet har en oppvekst som gir selvtillit, trygghet og mestring.»



Figur 4 Evaluering Oppvekst

Det oppgis i virksomhetsplanen at minst en gang i løpet av en 4-års periode skal hele måten å utarbeide virksomhetsplaner på evalueres. Det sies at kvalitative mål er valgt, og man vil bruke evalueringsmetoder som triangulerer med utgangspunkt i elevundersøkelsen, og andre brukerundersøkelser, skoleresultat og observasjon.⁸ Det er foretatt en SWOT-analyse⁹ i virksomhetsplan 2017-2020 der kompetanseplaner og systematisk kompetanseutvikling står som svake sider.

Det er utarbeidet en treårig plan for hele oppvekst: Helhetlig oppvekstmiljø i Skiptvet kommune 2021-24. Det fremkommer i økonomiplan og handlingsprogram 2022-25 at denne ikke er en erstatning for en virksomhetsplan, men de venter på et felles kvalitets- og internkontrollsystem i kommunen hvor ny plan kan legges inn.¹⁰

6.2.2 Helhetlig oppvekstmiljø (HOM)

Høsten 2020 startet arbeidet med satsningen helhetlig oppvekstmiljø (HOM) i Skiptvet som er en treåring satsing der hovedvekten har vært på å etablere et felles tankesett. Helhetlig oppvekstmiljø er et tiltak der man gjennom analyser og vurderinger skal komme frem til tiltak, endret praksis og tankesett som bedrer læringsmiljø og kvalitet i barnehage, skole og oppvekst.¹¹ Målene er knyttet til å skape et trygt og godt skole- og barnehagemiljø, og utvidet til å gjelde hele oppvekstmiljøet i Skiptvet.¹²

Satsningen har med seg de to hovedmålene:

1. *Alle barn og unge skal ha et trygt og godt oppvekstmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.*
2. *Alle ansatte i oppvekst skal ha god forståelse for hva dette innebærer, og ha et ønske om å jobbe i et sterkt felles profesjonsfelleskap med utgangspunkt i felles verdier.*

Utgangspunktet for satsningen var behandling av tilstandsrapporten for Skiptvetskolen og Ungdata-undersøkelsen fra 2019.¹³ Man trengte kompetanseutvikling fordi Ungdata, elevundersøkelsen og elevresultater som nasjonale prøver, grunnskolepoeng og kartleggingsprøver viste at det var for stor variasjon

⁸ Virksomhetsplan 2017-2020

⁹ en analyse som nyttes ved strategisk planlegging eller kartlegging av en organisasjon eller bedrifts egne sterke og svake sider, samt identifisering av eventuelle problemer og muligheter som kan påvirke utvikling.

¹⁰ Økonomiplan og handlingsprogram 2022-2025

¹¹ Behovsmelding- lokal kompetanseutvikling i Skiptvet 01.03.2021

¹² Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 42

¹³ Helhetlig oppvekstmiljø i Skiptvet- evaluering 2021-22

fra år til år, mellom trinn, klasser og elever. Man opplevde at læringsmiljøet påvirket resultatene, og at kommunen hadde en sterk økning i spesialundervisningsbehovet, både i antall saker og omfang. Det fremkom også at overgang mellom barnehage og skole og mellom skolene burde vært bedre. En felles pedagogisk plattform og kjennskap til hverandres virksomhet ville derfor være med på å bedre kvaliteten. Det ble oppgitt at barn, unge og foresatte måtte involveres i større grad i å sikre et godt læringsmiljø.¹⁴

Det har første året vært fokus på å etablere et felles tankesett i hele oppvekst om følgende tre tema:

- trygt og godt oppvekstmiljø,
- klasseledelse/gruppeledelse/voksenledelse og
- inkludering.

Alle i oppvekst er med i satsningen, med unntak av en privat barnehage som har valgt å følge et opplegg utviklet av PBL og høyskolen i Innlandet- barnas verneombud. Det har blitt etablert en arbeidsgruppe i oppvekst, og arbeidsgrupper på hver av skolene og barnehagene, og en for «Laget rundt barnet».¹⁵ Det er gjennomført foreldremøter om satsningen, møter med frivilligheten, både elev og foreldreundersøkelser, og satsningen har vært tema i elevråd. I forbindelse med satsningen har virksomheten også innledet et samarbeid med Læringsmiljøsentret/UiS og Høgskolen i Østfold.

Satsningen er overordnet, men fra hver skole, barnehage og de øvrige tjeneste ligger det et ansvar for å gjøre satsningen lokalt basert.¹⁶ Det er gjennomført omfattende kartlegginger der analysene av dataene har endt opp med konkrete satsinger i hver skole, barnehage, «Laget rundt barnet» og overordna for oppvekst.¹⁷ Basert på undersøkelser, analyser, kartlegginger og vurderinger har arbeidsgruppene etablert et måldokument for hvert område. Det er et dynamisk dokument, med mål, delmål, tiltak, evaluering, tidsperspektiv og ansvarlig, der overgangen er et prioritert tema, både fordi analysene viser at det kan bli bedre, men også fordi det er i overgangene de ulike faggruppene må møtes.¹⁸

Det å sikre ressurser til kvalitetsutviklingen «Helhetlig oppvekstmiljø» er en av hovedprioriteringene i økonomiplanen.¹⁹ Virksomhetsleder oppvekst oppgir at de har satset stort på helhetlig oppvekstmiljø, og har jobbet mye tverrfaglig med å se oppvekst som helhetlig, laget rundt barnet og at det skal være kort vei fra tanke til handling. Det oppgis i kommunens årsmelding at det er lagt et godt grunnlag for videre arbeid med å styrke inkludering, klasseledelse/voksenledelse, og trygt og godt oppvekstmiljø.²⁰

Rektor Kirkelund skole gir uttrykk for at det kanskje har vært litt for lite involvering fra lærerne i Helhetlig oppvekstmiljø, og at det jobbes for lite med fagfornyelsen. Hun oppgir at skoledelen av Helhetlig oppvekstmiljø er blitt endret, og at den nå knyttet mer mot fagfornyelsen slik at det føles mer relevant for lærerne. Rektor oppgir at drøftingene har ført til større involvering.

¹⁴ Behovsmelding- lokal kompetanseutvikling i Skiptvet 01.03.2021

¹⁵ Laget rundt barnet er de enhetene og funksjonene som skal bidra som støtte til barn, elever og foresatte, enten de er i barnehage, skole, eller hjemme.

¹⁶ Delrapport 1, HOM 2021-24

¹⁷ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 42

¹⁸ Delrapport 1 HOM 2021-24

¹⁹ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 45, økonomiplan og handlingsprogram 2022-2025 side 20, økonomiplan og handlingsprogram 2023-2026

²⁰ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 42

Kommunen har hatt spørreundersøkelse blant de ansatte vedrørende helhetlig oppvekstmiljø, og det fremkommer at mange av de ansatte på skolene opplevde å ha lite eierskap til satsningen.²¹ Forankringen av satsningen må styrkes i skolene. Mange sier at de har fått økt fokus på disse områdene på grunn av satsningen, men det var også en del kritiske kommentarer. Manglende systematikk og samarbeid, ressurser, kompetanse og kapasitet, spesielt i skolene, blir nevnt.

6.2.3 Skolebasert vurdering

Skiptvet kommune ønsker selvstendige og profesjonelle skoler med en praksis av god kvalitet, og som bidrar til at elevene får gode læringsresultater og opplever mestring og lærelyst. Den enkelte lærers kompetanse, samt skolens og kommunens samlede kapasitet for endring og utvikling spiller en stor rolle i kvalitetsutviklingen av skolene.²²

Av intervju fremkommer det at siden 2020 har det vært jobbet mer eller mindre kontinuerlig med vurderingen av skolen gjennom helhetlig oppvekstmiljø. Virksomhetsleder oppvekst sier at skolebaserte vurderinger er noe man gjør hele tiden, arbeidet foregår mer eller mindre systematisk. Det legges vekt på at ledere og ansatte skal bruke pedagogisk analysemodell i arbeidet med kvalitetsforbedring.

Virksomhetsleder oppvekst oppgir at de per nå ikke har en egen rutine for skolebasert vurdering, og at manglende kvalitetssystem er årsak til at de ikke har noe felles rutine/ system for skolebasert vurdering. Han oppgir likevel at det i Moava 1310.no²³ er en sjekklister/ oversikt over det som skal gjøres vedrørende skolebasert vurdering, og alle gjøremål man har på skolen er beskrevet der. Han oppgir at det er ønskelig og nødvendig med en overordnet plan for skolebasert vurdering.

I årshjulet til Kirkelund skole som ligger inne i internkontrollsystemet Moava fremkommer det følgende angående skolebasert vurdering og resultatoppfølging: Målet med skolebasert vurdering er at skolen skal utvikle og forbedre praksisen sin til beste for elevene. For å kunne vurdere om skolens arbeid bidrar til å nå målene i læreplanverket, må skolen vurdere sammenhengen mellom elevenes læringsutbytte, arbeidsprosessene og ressursbruken ved skolen. For å kunne gjøre dette må skolen ha et kunnskapsgrunnlag. Kildene for kunnskapsgrunnlaget må skolen velge ut fra hva som gir et godt bilde av skolen. Aktuelle kilder kan for eksempel være eksamensresultater, nasjonale prøver, kartleggingsprøver, Elev-, Foreldre- eller Lærerundersøkelsen, analysedokumenter o.l. Både nasjonale kvalitetsvurderinger, eksamenskarakterer etc. vil kunne gi skoleledelsen slik informasjon. Nasjonale kvalitetsvurderinger finnes blant annet i Skoleporten. Rektor skal sørge for at:

- skolen vurderer hvilke kilder og data som skal danne grunnlag for den skolebaserte vurderingen. Kildene skal kunne vise i hvilken grad elevene når kompetansemålene.
- skolen bruker kunnskapsgrunnlaget til å vurdere elevenes oppnåelse av målene i læreplanen.
- skolens utvalgte kunnskapsgrunnlag er relevant for den skolebaserte vurderingen.
- skolen vurderer om konklusjonene i den skolebaserte vurderingen tilsier endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen. Dvs. hvis skolen konkluderer med at måloppnåelsen i forhold til målene i læreplanverket ikke er god nok, må skolen vurdere om den skal endre organiseringen, tilretteleggingen eller gjennomføringen av opplæringen for å øke måloppnåelsen for alle elever.

²¹ Helhetlig oppvekstmiljø i Skiptvet- evaluering 2021-22 / saksfremlegg 21/282/ Delrapport 1 Helhetlig oppvekstmiljø Skiptvet kommune 2021/22

²² Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21

²³ <https://1310.no/> (ett nettbasert system for internkontroll for oppvekstsektoren)

- skolen iverksetter endringer og setter inn nødvendig tiltak i tråd med konklusjonene fra den skolebaserte vurderingen.
- det er bred og representativ medvirkning ved gjennomføringen av den skolebaserte vurderingen.
- skolen har en skriftlig rutine for når den skal gjennomføre skolebasert vurdering.

I brukerhåndboken til Kirkelund skole oppgis det at skolebasert vurdering er et tiltak mot ledelsen der alle ansatte skal involveres gjennom hele året.²⁴ Det er et eget punkt i håndboken angående skolebasert vurdering der det oppgis at administrasjonen skal utarbeide en kort rapport/konklusjon med evaluering/vurdering av skolens trivselsundersøkelse, kommunens brukerundersøkelse, elevundersøkelsen, nasjonale prøver, eksamensresultater og tilstandsrapporten. Det oppgis også at samtlige tilsatte skal involveres i drøftingene.²⁵ Videre oppgis det at kvalitet er et av skolens mål, og at kvalitet skal kjenne- tegnes ved:

- et personale som har et positivt menneskesyn
- en tilpasset opplæring som gir faglige utfordringer og mestringsopplevelser til hver enkelt elev
- et godt læringsmiljø hvor helse, trivsel og læring står i fokus

I guiden til Vestgård skole fremkommer det at skolebasert vurdering sammen med helhetlig oppvekstmiljø er tema på en møtedag i desember. Her skal man oppsummere høsten og veien videre til våren, det er ledelsen og plangruppa som har ansvar for dette.²⁶ Personalet ved Vestgård skole har gitt kommunens kjerneverdier kvalitet, engasjement og samspill eget innhold knyttet til skolen. Det oppgis at kvalitet kjennetegnes ved blant annet at Vestgård skole er en lærende organisasjon hvor hele personalet har fokus på skolen og SFO sitt oppdrag, ivaretar barnets helhetlige utvikling og har store ambisjoner på vegne av skolen og elevene.²⁷

6.2.3.1 Gjennomføring av skolebasert vurdering

På spørsmål fra revisjonen om det gjennomføres skolebaserte vurderinger i Skiptvet kommune svarer virksomhetsleder oppvekst at det gjøres mange vurderinger av skolens drift. Han viser til at det har blitt gjennomført ståstedsanalyser²⁸ og andre undersøkelser som CoLab. Kommunen har tiltak i forbindelse med kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.²⁹ Dette siste er et arbeid som omfatter hver enkelt ansatt. Her gjennomføres det for eksempel risikoanalyser som viser hva de er gode på og hva de må jobbe videre med. Virksomhetsleder oppvekst viser også til at det utarbeides ulike rapporter, for eksempel kommunens tilstandsrapport for grunnskolen. Han forteller at andre tiltak som iverksettes vedrørende skolebasert vurdering omfatter tiltak som elevsamtaler og nasjonale prøver. Han understreker at virksomheten har mange av komponentene for å lage et system for skolebasert vurdering, men at selve systemet ikke er ferdigstilt.

Rektor Vestgård skole oppgir at det er gjort mange skolebaserte vurderinger/kartlegginger som følges opp, men det er ikke systematisk på den måten at det gjøres hvert år. Hun oppgir at det mangler system for hva som skal gjøres når fra 1.-10. trinn. Hun opplyser at det gjennomføres kartlegginger/undersø-

²⁴ Kirkelund skole brukerhåndbok 22-23 side 14

²⁵ Kirkelund brukerhåndbok 22-23

²⁶ Vestgård skole guide 2022/23 side 45

²⁷ Vestgård skole guide 2022/23 side 39

²⁸ <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/statedsanalyse/>

²⁹ <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/lokal-kompetanseutvikling/kompetanseloffet-for-spesialpedagogikk-og-inkluderende-praksis/>

kelder av for eksempel klassetrivsel, foreldreundersøkelsen, og kartlegging i samarbeid med læringsmiljøsentret som går på inkluderende praksis (ståstedsanalyse og foreldreundersøkelse). Skolen analyserer resultatene og setter inn tiltak, men rektor oppgir at de har lite utviklingstid. Det oppgis at det er samarbeid 1,5 time på tirsdager, og teamtid i tillegg hver uke. Skolen har hatt mye sykefravær den siste tiden, som har vært strevsomt og også gjort det vanskeligere å gjennomføre forbedringsarbeid. Rektor oppgir at Vestgård skole følger opp skolebasert vurdering så godt de kan, og har innarbeidet prosesser om det. Resultatene tas opp i fellesskap, diskuteres og drøftes i grupper, og det er også etablert teamavtaler som sier noe om fokus på enkelte tiltak. Det er også fokus på pedagogisk analyse der man ser på hva som er årsakene til at en hendelse inntreffer. Hun oppgir at slike analyser er også viktig å gjennomføre før tiltak bestemmes. Hun viser til at det er dårlige resultat i Skiptvet. Rektor oppgir at det blir fint å se alt i sammenheng når skolene slås sammen, det blir da ett skoleløp, felles ledelse, og mer helhet og sammenheng.

Rektor Kirkelund skole oppgir at det ikke er noe skolebasert vurdering av undervisningen, og har ikke oppfattet at kommunen har noe undervisningsevaluering for elevene. Hun understreker at undervisningskvalitet er viktig, og at varierende undervisningskvalitet kan være noe av årsaken til at kommunen har et frafall i videregående skole. Hun forklarer at det kan være spredning på resultater og hvordan klassene opplever undervisningen. Hun oppgir at skolene i Skiptvet må få mer tilbakemelding av elevene, og at det per i dag ikke finnes noe system for dette. Et slikt system kan peke på noen av de forskjellene, og gjøre at man kan få en jevnere kvalitet på undervisningen. Hun gir uttrykk for at det å gjennomføre en undervisningsundersøkelse hvor elevene kan gi uttrykk for sine synspunkt kan være verdifullt, fordi dette vet de lite om. Hun oppgir at det gjennomføres en trivselsundersøkelse blant elevene som foretas hver høst og hver vår. Det gjennomføres også ståstedsanalyser for personale, men understreker at det ikke er noe som er rutinepreget ved at det gjennomføres regelmessig hvert tredje år eller tilsvarende. Hun opplyser også om at det våren 2022 ble gjennomført en Forms-undersøkelse³⁰ blant de ansatte for å evaluere skoleåret. Dette er tenkt å bli en standardisert rutine etterhvert. Den omhandler evalueringen av skoleåret 21/22, og ble gjennomført på Teams. Resultatene ble gjennomgått med lærerne i etterkant av at undersøkelsen var gjennomført. Resultatene fra undersøkelsen kan brukes for å legitimere de satsingsområdene man velger.

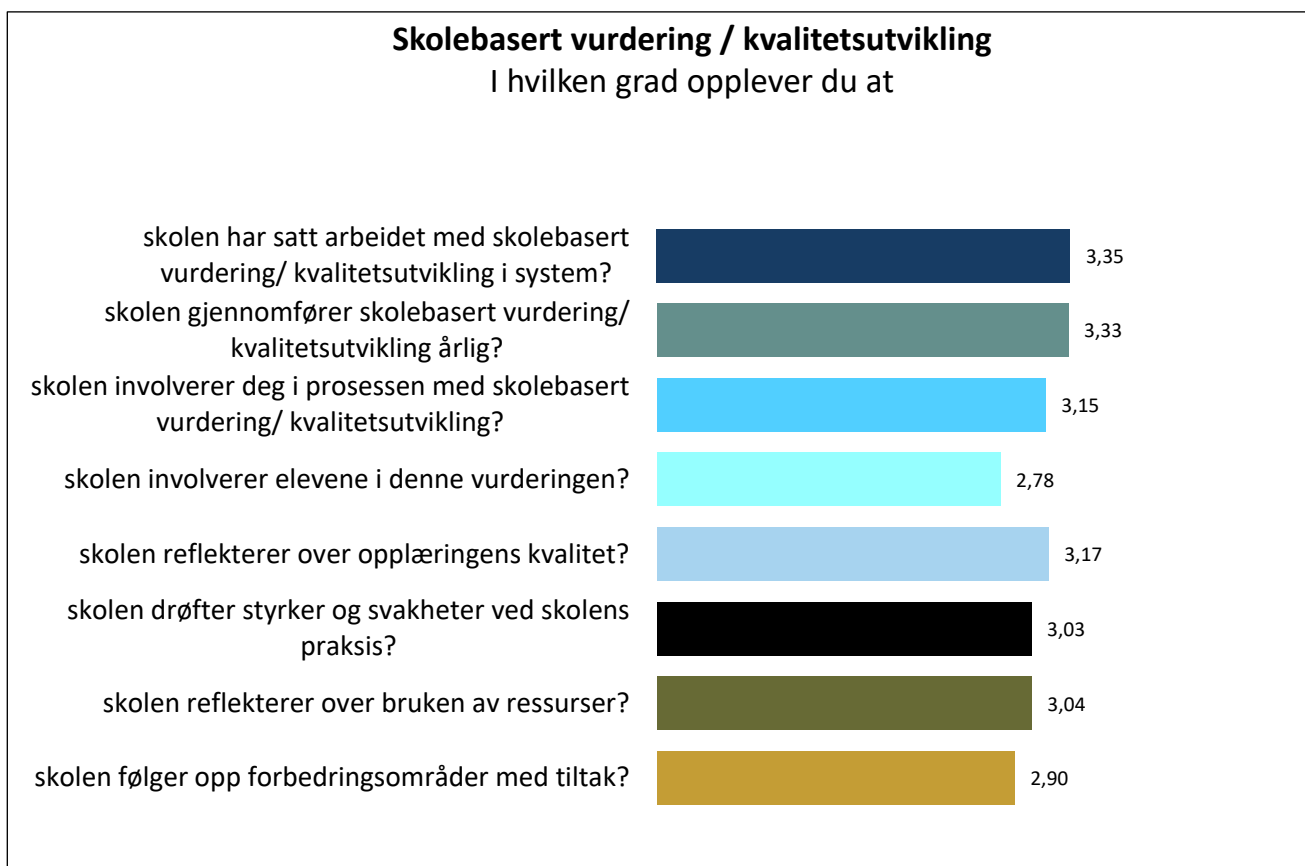
Virksomhetsleder oppvekst oppgir at de høsten 2022 gjennomførte et kartleggings- og analyseverktøy som heter CoLab, der de legger grunnlaget for analyser og utvikling av skolene og resten av oppvekst. Dette tar utgangspunkt i målene for *Kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderende praksis*. Resultatet av dette arbeidet er at de vil ha en god oversikt over status i skolene. Virksomhetsleder oppgir at dette er en del av del av den skolebaserte vurderingen, og et godt grunnlag for videre arbeid. De arbeider med en plan for dette som skal inn i SAMSVAR. Han er trygg på at de har analysert og vurdert de dataene man har til disposisjon, men det er ikke satt inn i system. Rektor Vestgård skole oppgir at det har vært to store kartlegginger i forbindelse med kompetanseløftet, og at lærerne er positive til måten å gjennomføre kartlegginger på, noe som gjenspeiles i gode tilbakemeldinger på spørreundersøkelser. Hun oppgir at det fremkommer tydelig i kartlegginger og forståelsen av spørsmålene at lærere og assistenter vurderer tingene ulikt. Hun oppgir at undersøkelser gir viktig innsikt for å få oversikt over likheter/ulikheter i lærermassen bl.a. knyttet til kompetanse.

6.2.3.2 Resultater fra spørreundersøkelse

Figuren nedenfor viser resultater fra spørsmål om skolebasert vurdering til undervisningspersonalet og inspektører. På spørsmål om skolebasert vurdering med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene i gjennomsnitt mellom 2,78 og 3,35. Respondentene har høyest

³⁰ En spørreundersøkelse laget i Microsoft forms

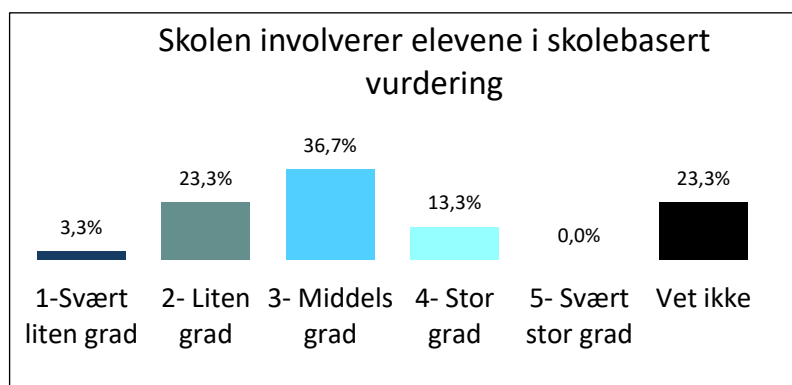
gjennomsnitt på 3,35 på at skolen har satt arbeidet med skolebasert vurdering/ kvalitetsutvikling i system. Respondentene har lavest gjennomsnittsvar på at skolen involverer elevene i denne vurderingen (2,78).³¹



Figur 5 Spørreundersøkelse: skolebasert vurdering/ kvalitetsutvikling

Det er over 20 % som ikke vet i hvilken grad:

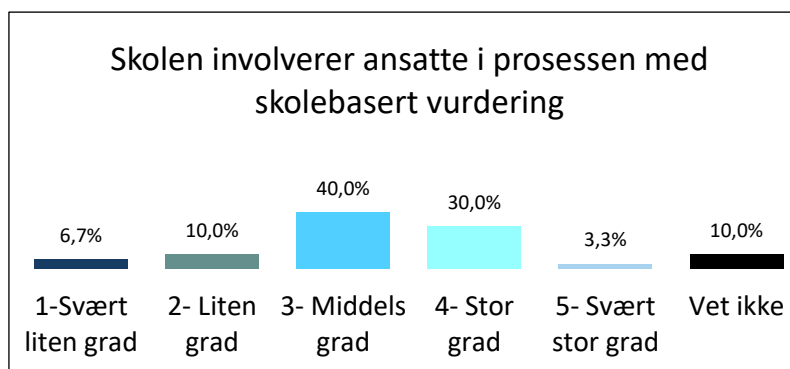
- skolen har satt arbeidet med skolebasert vurdering/ kvalitetsutvikling i system
- skolen gjennomfører skolebasert vurdering/ kvalitetsutvikling årlig
- skolen involverer elevene i denne vurderingen



Figur 6 Spørreundersøkelse: skolen involverer elevene

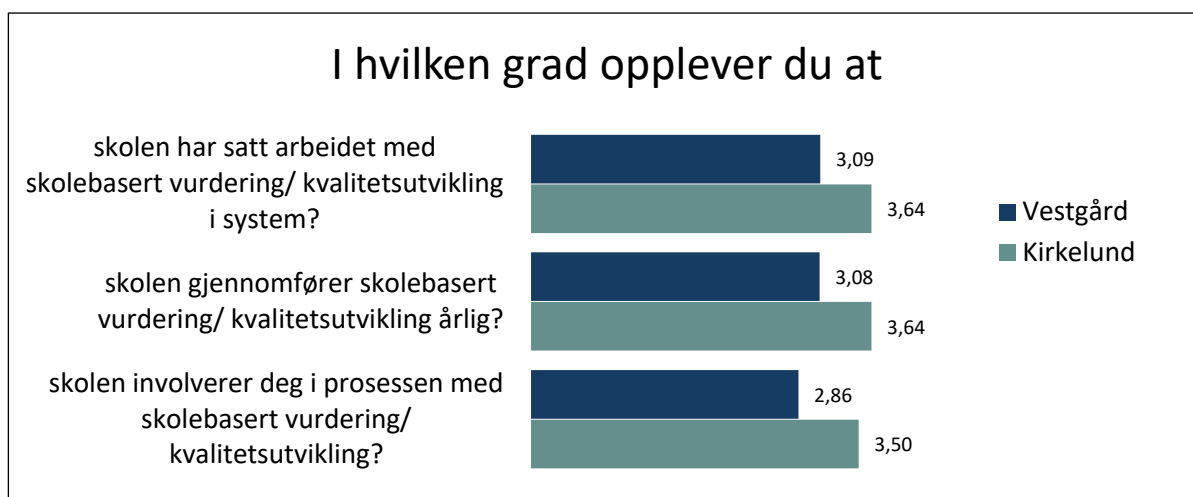
På spørsmål i hvilken grad man opplever skolen involverer elevene i skolebasert vurdering oppgir 23,3 % at de ikke vet, mens 23,3 % oppgir at dette gjøres i liten grad. Når det gjelder involvering av de ansatte oppgir 40 % at dette gjøres i middels grad, mens 16,7 % oppgir at dette gjøres i svært liten eller liten grad, 10 % vet ikke.

³¹ På de åtte spørsmålene om skolebasert vurdering oppgir henholdsvis 23,3 %, 20 %, 10 %, 23,3 %, 3,3 %, 0 %, 6,7 % og 3,3 % at de ikke vet.



Figur 7 Spørreundersøkelse: skolen involverer ansatte

Følgende spørsmål har mer enn 0,5 i forskjell på gjennomsnittskår mellom skolene:



Figur 8 Skolebasert vurdering, spørsmål med avvik på mer enn 0,5 i gjennomsnitt mellom skolene

Respondentene har følgende kommentarer angående skolebasert vurdering:

«Jeg har hittil blitt opplevd dette som noe usammenhengende og jeg føler som nyansatt at jeg mangler opplæring/informasjon om skolens rutiner på denne fronten, men dette kan ha vært forårsaket av administrasjonssituasjonen dette halvåret.»

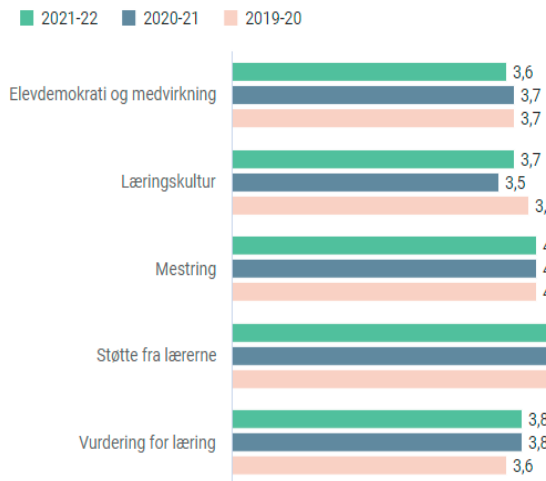
«Jeg opplever at det i liten grad gjøres noen systematisk skolebasert vurdering av kvalitet på opplæringen, og at jeg i liten grad blir involvert i aktiviteter som kan bidra til dette.»

6.2.4 Nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljø og andre trivselsundersøkelser

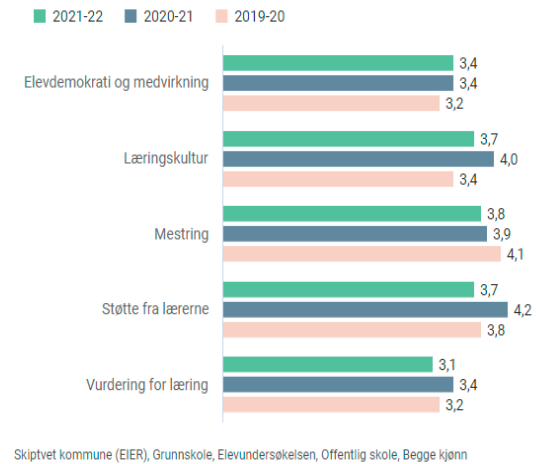
6.2.4.1 Elevundersøkelsen

Elevundersøkelsen er et tiltak på læringsmiljø/ klasseledelse med fokus på trivsel, motivasjon, læring, vurdering og veiledning, arbeidsmiljø og elevmedvirkning. Elevundersøkelsen er obligatorisk å gjennomføre på 7. og 10.trinn. Rektor Kirkelund skole oppgir at det også er mulig å gjøre elevundersøkelsen på de andre trinnene, men dette gjøres ikke. En av kategoriene elevene skal svare på er medvirkning slik som om elevene er med på å foreslå hvordan de skal arbeide med fagene.

Skiptvet kommune (EIER) | Elevundersøkelsen 7. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER) | Elevundersøkelsen 10. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig skole, Begge kjønn

Figur 9 Elevundersøkelsen 7.trinn og 10. trinn

I skolens tilstandsrapport 2022 oppgis det at elevene på 7. trinn på Kirkelund svarer jevntover som tidligere år i elevundersøkelsen, og ligger stort sett på gjennomsnittet for landet og Kostragruppe 01. På 10.trinn har elevene svart signifikant svakere på “vurdering for læring”, “Støtte fra lærerne” og «Læringskultur». I forhold til nasjonalt og K01 er det samsvar. Det oppgis i tilstandsrapporten at det er viktig i oppfølging av elevundersøkelsen å se dette opp mot elevene sin tilbakemelding i UNGDATA -2022 der mange sier de kjeder seg på skolen. I skolens tilstandsrapport fra 2020/21 på skoleeiers egenvurdering fremkommer det at det er ganske gode skår på støtte fra lærerne og mestring, men at det er for mange som gir svakere skår på medvirkning. I tilstandsrapporten fremkommer det at dette er viktig å ta med seg i videre arbeid i helhetlig oppvekstmiljø, og det sies at det er mye å hente i å involvere elevene i egen læring.

Det oppgis i brukerhåndboken til Kirkelund skole at de skal følge opp undersøkelsen, og at ledelsen skal ha styringsdialog med alle ansatte i etterkant av elevundersøkelsen. Det fremkommer også at elevundersøkelsen skal tas opp på foreldremøtene både på høsten og våren. I foreldremøte på våren skal det være en gjennomgang av elevundersøkelsen. Under skolebasert vurdering fremkommer det at administrasjonen har ansvar for å utarbeide en kort rapport/ konklusjon med evaluering/ vurdering der samtlige tilsatte skal være involvert i drøftingene.³² I årshjulet for Kirkelund skole fremkommer det når resultatene skal bearbeides, og at de skal legges frem på foreldremøte og samarbeidsutvalget. Virksomhetsleder forteller at informasjon fra elevundersøkelsen blir drøftet i personalet, med elevrådet og FAU. Elevundersøkelsen blir også drøftet i tilstandsrapporten.

6.2.4.2 Klassetrivselsundersøkelsen

På Vestgård skole gjennomføres ikke elevundersøkelsen da den ikke er tilpasset 1-4. trinn, men rektor Vestgård skole oppgir at hadde den vært lagt til rette for 1.-4. klasse hadde man brukt den. Vestgård skole gjennomfører en undersøkelse som heter Klassetrivsel. Undersøkelsen er ikke nasjonal, men inn-

³² Kirkelund skole brukerhåndbok side 22-23, side 44-45, side 48

kjøpt pga. at de ikke har elevundersøkelse. Den har spørsmål knyttet til hvordan elevene har det i klasserommet, og spør om trivsel, vennskap, fag og hvordan de opplever læringssituasjonen.³³ Rektor Vestgård skole opplyser at det er 6 spørsmål i hver kategori, 40 spørsmål totalt, og man kan legge inn egne spørsmål. Rektor Vestgård skole opplyser at man kan lese mye ut av de svarene man får knyttet til skole og læringsmiljø, og at man for 3.-4. klasse kan sammenligne litt mer fra år til år.

I kommunens årsmelding oppgis det at elevene på Vestgård skole trives godt og har venner. Det oppgis at det som kommer frem av mistrivsel eller opplevelse av å være utenfor tas opp med eleven, og at man finner tiltak i samarbeid med foresatte, teamet og klassen.³⁴ I tilstandsrapporten for grunnskolen oppgis det at klasstrivselsundersøkelsen viser at elevene på Vestgård skole i stor grad er fornøyd med hvordan de blir møtt av lærerne sine, og at de stort sett synes det er ok i timene- noen ganger er det kjedelig er gjennomgående svar.³⁵

Revisjonen har ikke mottatt noen rutiner vedrørende klasstrivselsundersøkelsen, men det oppgis i tilstandsrapporten for grunnskolen i Skiptvet 2020-21 at undersøkelsen skal tas opp på utviklingssamtaler som kontaktlærerne må levere oppsummering fra to ganger pr. år. Dette fordi det er viktig dokumentasjon i saker som omhandler samarbeidet mellom hjem og skole, elever, vennskap/ trivsel og mobbing. Videre fremkommer det at klasstrivselsundersøkelsen skal drøftes på team og felles for å finne gode arbeidsmåter og tiltak. Det oppgis at selv om det er en temperaturmåling på en gitt dag er det viktig kunnskap å ta med seg i utvikling av gode klassemiljø.³⁶

Rektor Vestgård skole oppgir at det er ulik erfaring i hvordan klasstrivselsundersøkelsen blir fulgt opp. Noen er gode på å bruke den til utviklingssamtaler, og hun oppgir at lærere bruker det bevisst for å presentere hvordan barnet er sosialt, også litt utenfor skoletid. En forsøker å ta den før utviklingssamtaler, elevsamtaler, foreldreundersøkelser, og ser hvordan dette henger sammen. Skolen har også samlet foreldrekontakter, FAU og har møter i ledelsen, og lagt frem resultatene i foreldregruppene.

6.2.4.3 Andre trivselsundersøkelser

Revisjonen har fått opplyst at trivselsundersøkelsene som Kirkelund skole gjennomfører er elevundersøkelsen og UNGDATA. Av brukerhåndbok til Kirkelund skole fremkommer det at trivselsundersøkelse gjennomføres for 1.-10. klasse som et tiltak mot elevene for kartlegging av trivsel. Det oppgis at kartlegging av trivsel gjøres ved undersøkelser som elevundersøkelsen, olweusundersøkelsen³⁷, smilefjesundersøkelsen, handlingsplan mot mobbing og trivselsundersøkelsen.³⁸ Skolens trivselsundersøkelse er også nevnt under skolebasert vurdering. Under handlingsplan mot mobbing oppgis det at en trivselsundersøkelse (smilefjes) skal gjøres før foreldremøte på høsten, og at denne skal presenteres på foreldremøte. Under trivselsfremmende tiltak på høsten foreslås det også et spørreskjema til elevene.³⁹

³³ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21 side 8

³⁴ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 44

³⁵ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2022 side 12

³⁶ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21 side 8

³⁷ [Olweusprogrammet mot mobbing og antisosial atferd - Norce \(norceresearch.no\)](https://www.norceresearch.no)

³⁸ Kirkelund skole brukerhåndbok 22-23 side 14

³⁹ Kirkelund skole brukerhåndbok 22-23 side 14

6.2.4.1 Ungdata

Ungdata er lokale barn- og ungdomsundersøkelser der skoleelever over hele landet svarer på spørsmål om hvordan de har det, og hva de driver med på fritiden.⁴⁰ Kommuner og fylkeskommuner er ansvarlige for den praktiske gjennomføringen i samarbeid med skolene. Ungdata-undersøkelsene omfatter et bredt spekter av temaområder. For kommuner og fylkeskommuner er Ungdata et kartleggingsverktøy som egner seg til bruk innen oppvekst- og folkehelseområdene. Undersøkelsene er tilpasset barn og ungdom på mellomtrinnet (5.-7.-trinn), ungdomstrinnet og i videregående opplæring.⁴¹ Ungdataundersøkelsen gjennomføres hvert tredje år på Kirkelund skole på 8.,9. og 10.trinn. Det fremkommer ikke noe angående ungdataundersøkelsen i Kirkelund skoles dokumenter. Revisjonen har fått oversendt resultater fra Skiptvet for undersøkelsen for 2022. For ungdomstrinnet var det en svarprosent på 94 %.



Figur 10 Utdrag fra Ungdataundersøkelsen del 1



Figur 11 Utdrag fra Ungdata-undersøkelsen del 2

6.2.4.2 Foreldreundersøkelsen

I foreldreundersøkelsen får foreldre og foresatte til elever på alle trinn si sin mening om elevenes læring og trivsel og samarbeidet mellom hjem og skole. Det er frivillig for skolene om de vil gjennomføre undersøkelsen.⁴² Både Vestgård og Kirkelund skole gjennomfører foreldreundersøkelse der forelderens

⁴⁰ for eksempel livskvalitet, venner, skole, mobbing, fritidsaktiviteter, nærmiljø, psykiske plager, fysisk aktivitet, trening, opplevd press og fornøyd med livet

⁴¹ [Hva er Ungdata? - Ungdata](#)

⁴² [Foreldreundersøkelsen i skole \(udir.no\)](#)

opplevelse av skolemiljø kommer frem. Revisjonen kan ikke se at foreldreundersøkelsen er nevnt i skolene sine styringsdokumenter.

Revisjonen har fått opplyst at Kirkelund skole gjennomførte foreldreundersøkelse sist i 2021 med 62,5 % deltagelse. Virksomhetsleder oppvekst oppgir at undersøkelsen blir brukt inn i arbeidet med helhetlig oppvekstmiljø. Revisjon har fått tilsendt et eksempel på foreldreundersøkelse for 2021 hvor foreldrene har fått spørsmål om trivsel, motivasjon, hjem-skole, støtte fra lærerne, vurdering for læring, trygt miljø, mobbing på skolen, informasjon fra skolen, utviklingssamtalene og skolefritidsordningen.⁴³ Rektor Vestgård skole oppgir at det kan være en utfordring å få foreldre til å svare på undersøkelsen, men flere svarer på 1-4. trinn enn ved høyere trinn. I kommunens årsmelding 2021 oppgis det at det på Vestgård skole har vært god deltagelse på foreldreundersøkelsen, og stor grad av fornøyde foresatte. Det blir oppgitt at refleksjon og ulike tiltak på trinn settes i gang etter dette.⁴⁴

6.2.4.3 Lærerundersøkelsen

Det fremkommer fra Utdanningsdirektoratet at lærerundersøkelsen er frivillig for skolene å gjennomføre. I Lærerundersøkelsen får lærerne si sin mening om elevens læring og trivsel på skolen, samt svare på spørsmål om organisasjons- og profesjonsutvikling. De fleste spørsmålene er laget for å speile spørsmålene i Elevundersøkelsen for å se de to undersøkelsene i sammenheng. Resultatene fra Lærerundersøkelsen brukes av skoler, skoleeiere og den statlige utdanningsadministrasjonen som en hjelp til å analysere og utvikle læringsmiljøet.⁴⁵ Revisjonen kan ikke se av styringsdokumentene til skolene at lærerundersøkelsen gjennomføres.

6.2.4.1 Ståstedsanalyser

Det er mulig å bruke resultatene fra undersøkelsene inn i en ståstedsanalyse. Ståstedsanalysen er et verktøy for kvalitetsvurdering og skoleutvikling. Målet er å skape felles refleksjon over skolens praksis og bli enige om hva for område skolen må prioritere i utviklingsarbeidet sitt.⁴⁶ Ståstedsanalysen viser en nå-situasjon, og kan ikke brukes til å sammenligne forskjellige skoler eller resultater på egen skole over tid.⁴⁷

Vestgård og Kirkelund skole bruker ståstedsanalyse gjennom utdanningsdirektoratet. Under arbeidet med Helhetlig oppvekstmiljø har ståstedsanalysene blitt gjennomført to ganger (2021 og 2022). Virksomhetsleder oppvekst oppgir at det må vurderes hvor ofte dette skal gjøres for å se utviklingen. Han oppgir at CoLab er et verktøy som går mer inngående inn i de ansattes opplevelse av egen og andres praksis, bla. i forhold til inkluderende praksis.

Ståstedsanalysen er et refleksjons- og prosessverktøy og et hjelpemiddel til bruk ved gjennomføring av skolebasert vurdering. Målet er å skape felles refleksjon om skolens praksis og om hvilke områder skolen vil prioritere å arbeide videre med. I analysen sammenstilles data fra Skoleporten, blant annet data om ressurser, resultater fra Elevundersøkelsen, eventuelt lokale undersøkelser og elevresultater. Disse blir sett i sammenheng med de ansattes vurdering av skolens praksis. Dette gir skolen et utgangspunkt for å velge ut og prioritere noen innsatsområder for å sette i verk en helhetlig skoleutvikling.

⁴³ Eksempel Foreldreundersøkelsen 2021 1.trinn

⁴⁴ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 44

⁴⁵ [Lærerundersøkelsen \(udir.no\)](https://udir.no)

⁴⁶ [Administrere brukerundersøkelser i skole og voksenopplæring \(udir.no\)](https://udir.no)

⁴⁷ [Ståstedsanalysen for skole \(udir.no\)](https://udir.no)

Konklusjonene i Ståstedsanalysen er et uttrykk for hvordan de ansatte vurderer skolens praksis, hva som er skolens sterke sider og hva som er skolens utfordringer. En kan også bruke ståstedsanalyse for å identifisere behov for kompetanseutvikling, for eksempel i desentralisert ordning.⁴⁸

Svaralternativene i ståstedsanalysen er delt opp i grønn, gul og rød:



Grønn: Skolens praksis er tilfredsstillende



Gul: Skolens praksis må bedres



Rød: Skolens praksis må endres - tiltak er nødvendig

Ståstedsanalysen består av tre faser:

1: Informasjon om skolen (ressurser, læringsmiljø, elevresultater, lokale undersøkelser, drøfting)

2: Egenvurdering av praksis (gjennomføring egenvurdering, resultat egenvurdering, drøfting)

3: Vurdering og oppfølging (refleksjon og analyse, mål og tiltak)

Datagrunnlaget i fase 1 skal drøftes i personalet. Det skal ikke trekkes konklusjoner, men drøftingen skal skape et viktig grunnlag for neste fase. Neste skritt er å undersøke skolens praksis. Personalet svarer på undersøkelsen ved å vurdere skolens praksis ut fra en rekke påstander om god praksis. I fase 3 drøfter personalet og analyserer det sammenstilte materialet. Ledelsen legger opp prosessen slik at personalet blir involvert. Dette kan løses på ulike måter blant annet avhengig av skolens størrelse. Etter en samlet vurdering blir det konkludert, og skoleledelsen bestemmer hvilke utviklingsområder og tiltak skolen skal arbeide videre med.

Vestgård skole har en rutine for etterarbeid på ståstedsanalysen. Det fremkommer at det er et gruppearbeid med en gruppeleder hvor man skal lese gjennom resultatene individuelt, og ta en runde på umiddelbare reaksjoner fra hver og en. Det skal sees på hva man legger i grønt, gult og rødt nivå når man besvarer. Gruppen skal velge ut to-tre punkter innenfor hvert delområde som de mener de kan være fornøyd med, og to-tre punkter som er utfordringer og som vi bør sette fokus på.⁴⁹ Revisjonen har fått oversendt ståstedsanalyse fra oktober 2021 på Vestgård skole der svarprosenten var på 66,67 %, samt notater fra et gruppearbeid som var i etterkant. Det blir oppgitt på gruppearbeidet at man burde gått igjennom undersøkelsen på forhånd slik at det hadde vært en større felles forståelse. Gruppearbeidet tar for seg ulike punkter på læringsmiljøet man er fornøyd med eller ikke fornøyd med, og som bør settes fokus på. Revisjonen har fått oversendt resultater fra Vestgård skole på egenvurdering av praksis som går på profesjonsutvikling og skoleutvikling, og samarbeid skole-hjem. Resultatene ligger som vedlegg. Det fremkommer blant annet på «Profesjonsutvikling og skoleutvikling» at det er stor andel med svar i gult område som går på at skolens praksis må bedres. 57,1 % oppgir at skolens praksis må bedres på spørsmål om at man bruker fellestiden til å planlegge forbedring av praksis. 64,3 % mener at skolens praksis må forbedres på å diskutere hvordan arbeidsmåter kan forbedres for å styrke elevenes læring.

I årshjulet til Kirkelund skole oppgis det at ståstedsanalysen skal gi skolen et utgangspunkt for å velge ut og prioritere noen innsatsområder i sitt utviklingsarbeid. Kirkelund skole har ikke oversendt noe rutine angående etterarbeid av ståstedsanalysen bortsett fra generelt utgangspunkt for ståstedsanalysen. Det oppgis i skolens brukerhåndbok 22-23 at ståstedsanalyse skal gjennomføres av alle lærerne, og det fremkommer under skolebasert vurdering at administrasjonen skal utarbeide en kort rapport/ konklusjon med evaluering/ vurdering for kommunens brukerundersøkelse med involvering av samtlige tilsatte i drøftingene. Kirkelund skole har oversendt resultatet på læringsmiljø, klasseledelse og inkludering for 2020/21. Det er oppgitt at 53 av 56 respondenter har besvart undersøkelsen. Virksomhetsleder oppvekst

⁴⁸ Ståstedsanalyse Vestgård skole, Kirkelund skole utgangspunkt for ståstedsanalyse

⁴⁹ PLUT etterarbeid ståstedsanalysen

oppgir at resultatene har blitt brukt i forbindelse med veiledning av ledelse og ansatte i satsningen helhetlig oppvekstmiljø.

6.2.4.2 Forms-undersøkelse

Kirkelund skole har en egenprodusert Forms-undersøkelse⁵⁰ som går til alle ansatte. Dette er et bidrag på skolen inn i arbeidet med skoleutvikling og helhetlig oppvekstmiljø. Denne undersøkelsen har ikke blitt gjort på Vestgård skole. Forms-undersøkelsen tar for seg spørsmål om fellestid, strukturkvalitet, fagsamarbeid, undervisningspraksis, vurderingsformer i undervisningsvurderinger, fagfornyelse, resultater, medvirkning i egen opplæring, gi elevene utfordringer og muligheter til mestring, og god styring og utvikling av skolen.

Av kommentarer angående fellestid er mer tid til samarbeid med kollegaer i felles tid noe av det som fremkommer ofte. En oppgir at «*Vi har alle viktige kunnskaper og erfaringer på hver våre områder, og det bør legges mer vekt at vi gjennom samtaler kan dele. Lytte og sørge for at vi så godt som mulig kommer til enighet om, eller får en felles forståelse av det vi holder på med.*»

På fagsamarbeid fremkommer det at flest mener at de bør bli bedre på å utforske nye undervisningsmetoder. Å drøfte hva som er god undervisning og utforske nye vurderingsformer kommer på 2. og 3. plass. På kommentarene angående fagsamarbeid er også mer tid noe som mange kommenterer på: mer tid til å samarbeid med kollegaer, prioritere fagsamarbeid i den bundne tiden, for lite tid og mulighet til å samarbeide på tvers av fag og trinn etc. På fagfornyelsen er tid en gjennomgående kommentar: mer tid til fagseksjonsarbeid, tid til å utvikle tverrfaglige tema på tvers og tid til å samarbeide.

På Kirkelund skole ble Forms-undersøkelsen etterfulgt av et personalmøte der det ble snakket om hva man scoret lavt eller høyt på. Resultatene er blitt brukt i forbindelse med å velge ut ting å jobbe med. Rektor Kirkelund skole oppgir at resultatet har blitt at man jobber med problemstillinger innenfor Helhetlig oppvekstmiljø-/ Kompetanseløftet og LK20.

6.2.4.3 Oppfølging av undersøkelsene

Virksomhetsleder oppvekst forteller at undersøkelsene har vært viktige grunnlag i utviklingsarbeidet på alle nivåer, også i forhold til den enkelte ansatte. Han forklarer at det er en plan for å følge opp undersøkelsene, men dette er ikke samlet i en egen rutine. Han oppgir at CoLab og undersøkelsene de har gjort i Helhetlig oppvekstmiljø er et viktig grunnlag for analyse av hva som er bra og ikke bra i forbindelse med læringsmiljøet.

I Kirkelund skoles årshjul oppgis det under oppfølging av brukerundersøkelser at skoleledelsen bør bruke resultatene fra brukerundersøkelsene som utgangspunkt for videre arbeid med læringsmiljøet, i samråd med elevråd, foreldrerepresentanter, lærere og andre ansatte. Det oppgis at man skal gå gjennom resultatene med personalet, FAU, samarbeidsutvalget, skolemiljøutvalget, elevrådet og eventuelt med klassene.

Rektor Kirkelund skole oppgir at trivselsundersøkelsene gjennomgås i etterkant, dataene blir presentert, og tolkes sammen med kontaktlærerne. Man jobber med å vurdere og identifisere utfordringer på de ulike trinnene. Undersøkelsene brukes som kartlegging som gir viktige data som kan brukes som tilbakemelding til den enkelte foresatte, men også for hele trinn. Basert på resultatene som fremkommer kan

⁵⁰ En spørreundersøkelse laget i Microsoft forms

det settes inn tiltak knyttet til skolemiljøet. Rektor oppgir at når det gjelder elevundersøkelsen og skolemiljø settes det raskt i gang tiltak. Rektor Kirkelund skole oppgir at det ikke finnes noe skriftlig rutiner for at dette skal ende i tiltak, eller hvordan det skal følges opp.

På Vestgård skole eksisterer det ulik praksis knyttet til å bruke resultatene, noen bruker det i utviklings-samtaler, andre ikke. Rektor Vestgård skole oppgir at skolen får mye informasjon om det sosiale miljøet til elevene gjennom undersøkelsene, og at informasjonen bør tas i bruk aktivt. De prøver å bearbeide, og ta undersøkelsene til drøftinger og analyser.

På spørsmål om det gjøres noe systematisk arbeid på oppfølging av undersøkelsene svarer virksomhetsleder oppvekst at det er system for helhetlig oppvekstmiljø, det organiseres arbeidsgrupper som arbeider mot barnehage, skole og tverrfaglige tjenester. Det er rektors ansvar å sørge for at dette implementeres i virksomheten. Begge rektorene oppgir at det er behov for mer systematikk. Rektor Kirkelund skole sier at det ikke gjøres noen systematisk eller rutinemessige oppfølging. Hun forteller at de ikke har ferdige tiltak for å møte resultatene fra disse undersøkelsene. Rektor oppgir at her må det tas grep, det er ikke alltid de strukturelle grepene som tas. Hun sier at dersom det er vedvarende lave resultater så bør det inn i en utviklingsplan, og med et lederansvar. Rektor Vestgård skole oppgir at det er mer behov for systematikk og tid til å bearbeide det man får frem. Hun oppgir at skoleledelsen drøfter og analyser i samarbeid med teamene resultater av undersøkelsene og lærerne tar dette med seg ut i klasserommene. Hun sier at skolens ansatte kan bli bedre på analyse, og at det er mye å lære når det gjelder analysekompetanse. Hun legger likevel til at det er vanskelig å sammenligne seg selv med andre knyttet til at Vestgård er en 1-4. trinn-skole og at det er få slike skoler i landet.

På spørsmål om undersøkelsene sees i sammenheng bekrefter virksomhetsleder oppvekst at undersøkelsene blir sammenfattet. Rektor Kirkelund skole oppgir at nasjonale prøver ses i sammenheng for å identifisere utfordringer knyttet til enkeltbarn, eller grupper, men uttrykker usikkerhet knyttet til om man ser på elevundersøkelsen i sammenheng med andre undersøkelser. Hun mener disse undersøkelsene gir viktige data for skolen, men er usikker på om resultatene brukes til å sette inn tiltak. Hennes inntrykk er at noen ganger skjer det, men ikke alltid. Rektor Vestgård skole oppgir at elev- og foreldreundersøkelsen har de vært flinke på å se i sammenheng, og de har brukt veileder fra læringsmiljøseneteret.

6.2.4.4 Prosesser som inkluderer lærere, elever og foreldre

På spørsmål fra revisjonen om hvordan elever og foreldre inkluderes i det systematiske forbedringsarbeidet blir det oppgitt i intervju at de ansatte er inkludert i prosessen. Elevundersøkelsen og Ungdataundersøkelsen blir drøftet med FAU, elevråd og ungdomsråd. Det er også oppfølgings samarbeid med ombudet for barn og unge i Viken.

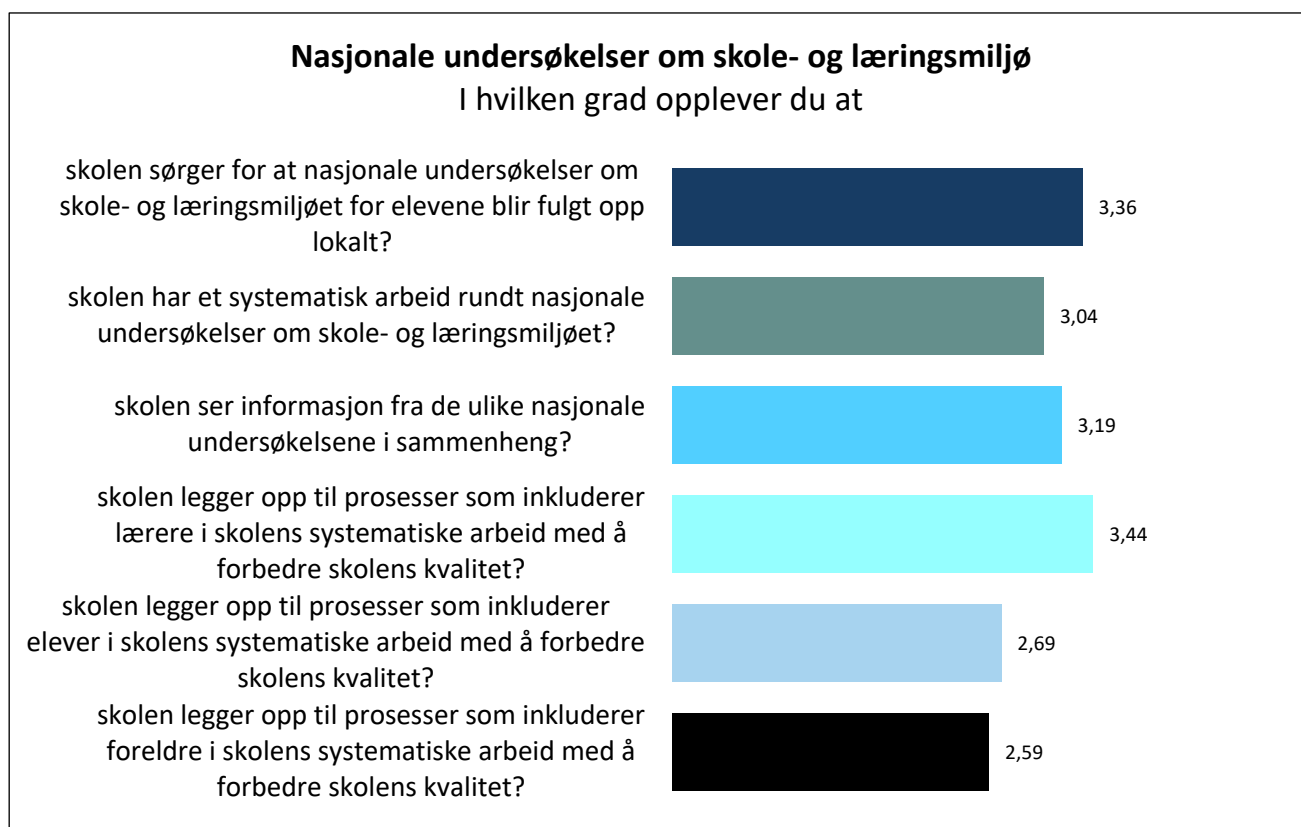
På Vestgård skole blir foreldreundersøkelsen gjennomgått i FAU, men det fremkommer i intervju at det er sannsynlighet at foreldrene har mer å bidra med enn det som er vist til nå, og at skolen bør involvere de mer aktivt. Rektor Vestgård skole oppgir at frivilligheten og foreldre er viktig å få med som en stor del av satsningen på helhetlig oppvekst, og at det ikke har blitt gjort så mye med foreldredelen, men at helhetlig oppvekst på alle foreldremøtene har vært et tema.

Rektor Kirkelund skole forteller at de jobber mest med lærerne når det gjelder å skape involvering i forbedringsarbeidet. Klasselærerne snakker om undersøkelsen i klassen. Elevundersøkelsen tas også opp i foreldremøter. Hun forteller at foreldremøtene er veldig innrettet mot å gi informasjon til foreldrene. Det er ikke lagt opp til så mye drøfting i disse møtene. Når det gjelder elevmedvirkning så er det elevrådet som i stor grad brukes, noe elevmedvirkning får man også i klassen, men det er ingen systematikk

eller rutine knyttet til dette. Rektor mener at når det gjelder elevmedvirkning så har man en del å gå på. Hun forteller at det er jobbet mye med forbedring av skolemiljøet.

Intervjuer viser til at det ble gjennomført et statlig tilsyn av statsforvalter på skolemiljø i 2020 der to pålegg gikk på prosesser som inkluderer elever, foresatte og ansatte.⁵¹ På spørsmål om hvorvidt påbudene fra dette tilsynet er fulgt opp fremkommer det av intervju at skolene i Skiptvet prøver å gjøre foreldremøtene og foreldrekontakten mer inkluderende slik at man gjennom dette får en større grad av involvering fra foreldre og foresatte. Det blir oppgitt at dette har de ikke hatt kapasitet til å gjennomføre. Det blir i den sammenheng også vist til satsningen helhetlig oppvekstmiljø.

6.2.4.1 Resultater fra spørreundersøkelse



Figur 12 Spørreundersøkelse: nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljø

Figuren ovenfor viser resultater fra spørsmål om nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljø til undervisningspersonalet og inspektører. På spørsmål om nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljø med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene i gjennomsnitt mellom 2,59 og 3,36. Respondentene har høyest gjennomsnitt på 3,44 på at skolen legger opp til prosesser som inkluderer lærere i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet. Respondentene har lavest gjennomsnitt på 2,59 på at skolen legger opp til prosesser som inkluderer

⁵¹ -elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø
-skolen skal evaluere det forebyggende arbeidet for et trygt og godt skolemiljø, basert på synspunkter fra elevene, foresatte og ansatte.

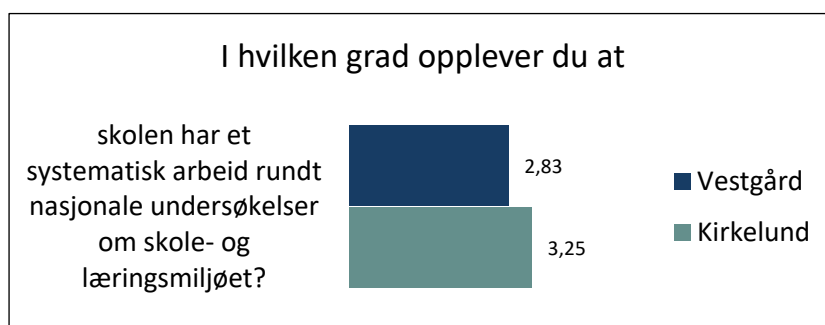
foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet.⁵² På spørsmål om skolen har et systematisk arbeid rundt nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet oppgir 20 % at de opplever dette i svært liten eller liten grad.

Av tabellen fremkommer det i prosent hvor mange som opplever at skolen legger opp til prosesser som inkluderer lærere, elever og foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre kvalitet:

Skolen legger opp til prosesser som inkluderer lærere, elever og foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet			
	lærere	elever	foreldre
1-Svært liten grad	6,9%	6,7%	6,7%
2- Liten grad	10,3%	26,7%	23,3%
3- Middels grad	27,6%	40,0%	36,7%
4- Stor grad	31,0%	13,3%	6,7%
5- Svært stor grad	17,2%	0,0%	0,0%
Vet ikke	6,9%	13,3%	26,7%
N	29	30	30

Figur 13 Spørreundersøkelse: Ansattes opplevelse av skolens medvirkningsprosesser

Følgende spørsmål har mer enn 0,5 i avvik i gjennomsnitt mellom skolene:



Figur 14 Nasjonale undersøkelser, spørsmål med avvik på mer enn 0,5 i gjennomsnitt mellom skolene

6.2.1 Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet

6.2.1.1 Tilstandsrapporten

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeier og har kvalitetsutvikling som siktemål. Skiptvet kommune har utarbeidet en tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet for 2022. Rapporten er på 26 sider, og ble vedtatt i kommunestyret 01.11.2022. Tilstandsrapporten er delt inn i 7 emner. For hvert emne fremkommer det aktuelle tabeller, og et eget avsnitt med analyse og vurdering av de ulike temaene:

- elever og lærere
- læringsmiljø
- nasjonale prøver 5.trinn
- nasjonale prøver ungdomstrinn
- karakterer og grunnskolepoeng

⁵² På de seks spørsmålene om nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet oppgir henholdsvis 6,7 %, 16,7 %, 10 %, 6,9 %, 13,3 % og 26,7 % at de ikke vet. Det er over 26,7 % som ikke vet i hvilken grad skolen legger opp til prosesser som inkluderer foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet.

- skolebidrag
- gjennomføring

På tema **elever og lærere** er det tabeller på antall elever, utvikling i folketallet, lærertetthet i ordinær undervisning, gruppestørrelse 1 og 2, spesialundervisning etter trinn, andel av elevene som får spesialundervisning, andel lærertimer til spesialundervisning, skolestørrelse, årsverk for undervisningspersonale som går til undervisning, og andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning. Det oppgis at kommunen har hatt en nedgang i lærertetthet når det gjelder ordinær undervisning, unntatt er timer til spesialundervisning. Kommunen bruker en høy andel årsverk på spesialundervisning, mest på mellomtrinnet der nesten 15 % hadde spesialundervisning.

På tema **læringsmiljø** er det tabeller på utdrag fra elevundersøkelsen 7.trinn og 10.trinn, med utvikling i en 3 års periode. Det er tabell på utdrag fra ungdatabl og klassetrivsel 3.trinn.

På tema **nasjonale prøver 5.trinn og ungdomstrinn** er det tabeller fra nasjonale prøver i en 3 års periode på regning, lesing og engelsk med skalapoeng og mestringsnivåer. Det oppgis at det er en liten framgang på lesing, regning og engelsk på 5.trinn. På ungdomstrinnet har det vært en tydelig forbedring på alle tre prøvene, også på 9.trinn. Det oppgis at elevene skåret svakere i engelsk enn gjennomsnittet, både på mellomtrinn og ungdomstrinn, og at dette må følges opp med tiltak.

På tema **karakterer og grunnskolepoeng** er det tabell på standpunktkarakterer i norsk hovedmål, engelsk og matematikk der kommunen er sammenlignet med Viken, nasjonalt og KOSTRA-gruppe 01. Det samme gjelder for grunnskolepoeng.

På tema **skolebidrag**⁵³ er det tabell på skolebidrag for de ulike trinnene i et femårsperspektiv fra 1.-7.trinn, og et treårsperspektiv på ungdomsskolen. Skolebidragsindikatorerne viser at kommunen i skoleåret 2020-21 hadde et negativt skolebidrag på Vestgård og ungdomstrinnet, men et positivt på mellomtrinnet. Det er ikke tall for gjeldende skoleår da dette lages for to år om gangen.

På tema **gjennomføring** er det tabell på overganger fra grunnskole til videregående fra 2017-2021. I 2020 og 2021 startet alle elevene på videregående, men det oppgis at frafallet startet i løpet av første år på videregående.

Det oppgis i tilstandsrapporten at de har et stabilt elevtall de siste årene, en nedgang i lærertetthet og en sterk økning i spesialundervisning og tiltak for enkeltelever. Dette gjør at skolenes handlingsrom for å sette i verk tidlig innsats og tilpasset opplæring er redusert. De har vært gjennom en pandemi som kan ha skapt noen ekstra utfordringer, men det er for tidlig å si om utfallet av dette.

Elevundersøkelsens resultater er stabilt og stort sett som nasjonalt nivå/Viken. Kommunen har i henhold til Ungdataundersøkelsen (2022) en for høy andel elever som opplever krenkelser og trakassering, og som også uttrykker at de kjeder seg og er utrygge på skolen. De har en svak bedring i skolerestater fra året før, både på mellomtrinn og ungdomstrinn. Det oppgis at de høsten 2021 startet HOM, og tilbakemeldingen fra ansatte våren 2022 var i hovedsak positiv, men med relativt stor forskjell på barnehagene og de to skolene. Det oppgis at dette er noe de skal sette ytterligere fokus på i resten av satsingsperioden.

Revisjonen har sammenlignet de to siste tilstandsrapportene. I tilstandsrapporten for 2020-21 fremkom det også hovedfunn i resultatene, hva som er kritiske faktorer og mål og tiltak:

⁵³ [Skolebidragsindikatorer for grunnskolen - KS](#)

Hovedfunn i resultatene i Skiptvetskolen er utfordringer knyttet til overgangene mellom skolene, og svake resultater i nasjonale prøver og grunnskolepoeng. Resultatene bedrer seg når elevene kommer over i ungdomstrinnet. Elevene rapporterer om god trivsel og at de er fornøyd med lærerne. Det er ikke rapportert om mobbing. På Vestgård skole er det økende antall barn under bekymring på kartleggingsprøver 1.-3. trinn. På nasjonale prøver 5.trinn er det flest elever på nivå 2, men for mange på nivå 1 og for få på nivå 3. Hovedfunn Kirkelund skole er færre elever på nivå 1 og 2 og flere elever på nivå 4 og 5 på nasjonale prøver. Det oppgis at det var en positiv utvikling mellom 8. og 9.trinn når det gjelder skolerresultater, og at elevene trives på skolen og oppgir at de ikke blir mobbet.⁵⁴

Kritiske faktorer i Skiptvetskolen er for svake lese-, skrive- og regneferdigheter. I tillegg nevnes blant annet ressurser til tidlig innsats for å motvirke mengde spesialundervisning, tverrfaglig samarbeid, stor saksmengde hos PPT, bedre overganger og systematisk planarbeid mellom skolene og barnehagene. Det blir og oppgitt at for mange av elevene er under bekymringsgrensen i lesing når de begynner på Kirkelund skole.⁵⁵

Tilstandsrapporten beskriver **mål i Skiptvetskolen** i løpet av en tre-årsperiode, herunder blant annet at alle elever skal oppleve et trygt og godt skolemiljø, at alle elever skal kjenne seg inkludert i klassen sin, redusere antall barn under kritisk grense i lesing og skriving på 1-4.trinn, samt redusere antall barn på nivå 1 på 5. trinn og nivå 1 og 2 på 8. trinn og 9.trinn på nasjonale prøver.⁵⁶

Tiltak i Skiptvetskolen ble i tilstandsrapporten 2020/21 oppgitt å sette inn tiltak i tråd med analysene i Helhetlig oppvekstmiljø, styrke begynneropplæringen og de grunnleggende ferdighetene, fortsette satsingen på overgangene mellom barnehage og skole og mellom hovedtrinnene i skolene, prioritere spesialundervisning i Kompetanse for kvalitet, aktiv trening av sosiale ferdigheter og aktivt bruk av læringsstøttende aktiviteter på alle nivå i skolen. På Vestgård skole oppgis det også som tiltak at det skal være stort fokus på det faglige, planarbeid og kompetanse, beholde gode lærere og ansatte fra andre yrkesgrupper. På Kirkelund skole oppgis også tiltak som lesekurs i 5.klasse for elever som var under kritisk grense i lesing og styrke voksentettheten på trinnet for å styrke de som ikke kan lese.

6.2.1.1 **Praksis rundt tilstandsrapporten**

Utdanningsdirektoratet har en mal for hvordan tilstandsrapporten skal utarbeides med grunnlagsdata samlet slik som elevundersøkelsen, nasjonale prøver, eksamensstandpunkt, grunnskolepoeng, gjennomføring av videregående etc. Malen oppdateres med nye tall som legges inn fra år til år, og kommunen bruker dette som utgangspunkt for å skrive rapporten. Det er virksomhetsleder som har ansvar for utarbeidelse av tilstandsrapporten. Han ber om innspill fra rektorene, og de kommenterer utkastet. Utkastet skal også drøftes med tillitsvalgte og FAU, men det har man ikke fått til i en presset hverdag.

Virksomhetsleder ønsker at rektorene kommer med mer innspill til rapporten, f.eks. hva som bør være mål og satsningsområder. Han får innspill noen ganger, men ikke alltid. Rektor Vestgård skole oppgir at det har vært litt ulikt praktisert om skolene blir involvert tidlig eller sent i prosessen, og noen ganger med litt for korte frister for tilbakemelding. Hun sier at tilstandsrapporten har mye likt innhold som i årsmeldingen, og tror det er potensiale rundt det å gjøre et grundigere arbeid, og at rapporten kunne vært prioritert mer. Hun tror tilstandsrapporten per i dag kanskje har for lite omfang. Hun oppgir at rapporten

⁵⁴ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21

⁵⁵ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21

⁵⁶ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-2021

har mest informasjon rundt Kirkelund skole, da Vestgård skole har færre resultater knyttet til 1.-4. trinn. I Kirkelunds brukerhåndbok står det at som en del av skolebasert vurdering skal administrasjonen utarbeide en kort rapport med evaluering/ vurdering av tilstandsrapporten, og samtlige tilsatte skal involveres i drøftingene. Rektor Kirkelund skole sier at ledergruppen og rektorene burde vært bedre involvert i arbeidet med tilstandsrapporten, da dette ville ført til sterkere involvering fra lærerne sin side. Rektorene kunne for eksempel ha kommet med innspill til hvilke data som kunne ha vært brukt i tilstandsrapport. Hun oppgir at det burde vært mer prosess med personalet på skolene, og hvilke data man skal ha i rapporten.

Virksomhetsleder oppvekst peker på at det er kommunestyret som legger de økonomiske rammene for skolens drift. Hovedutvalg for oppvekst orienteres kontinuerlig situasjonen i skolen. Rektor Kirkelund skole oppgir at det er årsmeldingen og tilstandsrapporten som politikerne leser. Politikerne skal gjøre vedtak ut fra en slik rapport, og det er da viktig å komme med ting som er viktig. Hun oppgir at det er fint å drøfte bredt på forhånd når man foreslår tiltak. Hun oppgir at tilstandsrapporten behandles i kommunestyret, men den brukes ikke i skolens drift da den ikke inneholder data som ikke er kjent for skoleledelsen fra før. Dette bekreftes også av virksomhetsleder oppvekst som oppgir at tilstandsrapporten i liten grad er et levende dokument som brukes på skolen.

6.2.1.2 Drøfting av tilstandsrapport i kommunestyret

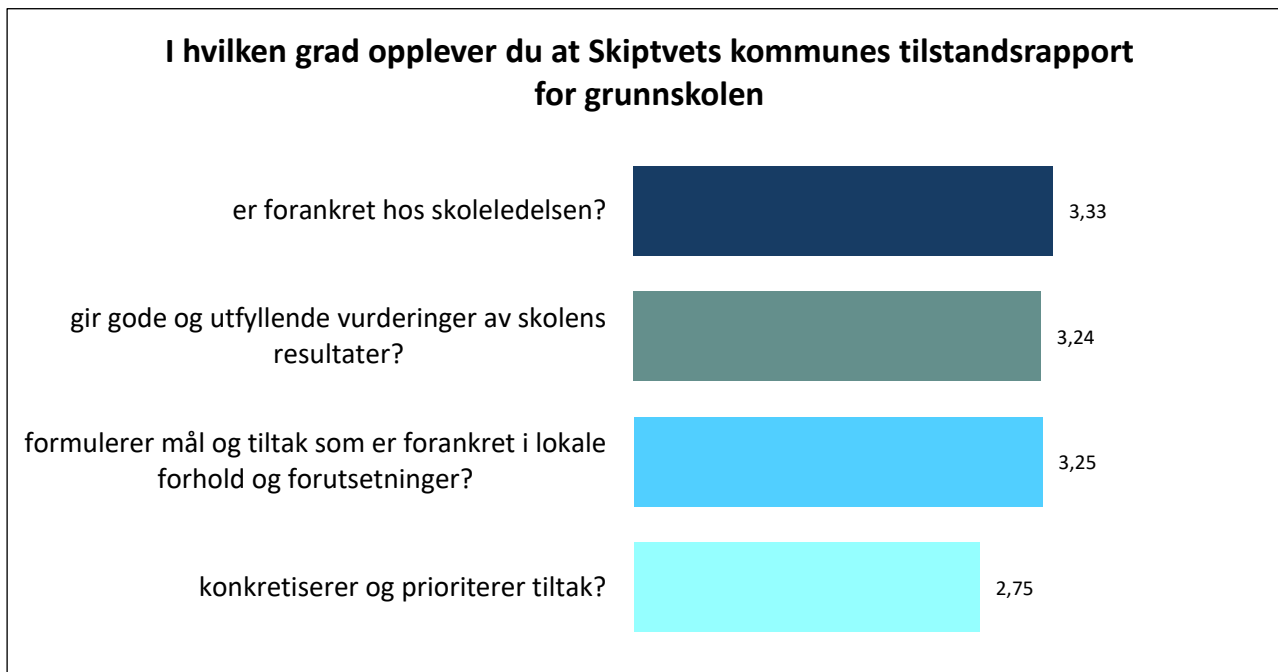
I protokollen fra kommunestyret 01.11.2022 tas tilstandsrapporten til orientering. Virksomhetsleder oppvekst presenterte rapporten i kommunestyret etter oppfordring fra formannskapet. I protokollen oppgis det fra et medlem i kommunestyret at skoleresultatene har blitt bedre, men kommunen må fortsette det målrettede arbeidet og satsningen på tidlig innsats, tverrfaglig samarbeid og helhetlig oppvekstmiljø. Det oppgis at skoletjenesten er viktig for forebygging og tidlig innsats, og at budsjettet legger press på oppvekstsektoren. Presentert rapporten må ligge til grunn for videre arbeid med budsjettet. Det blir også oppgitt at det må settes inn ytterligere trykk for å bedre skoleresultatene.

Følgende vedtak ble gjort i kommunestyret vedrørende tilstandsrapporten:

«Lærertettheten er lavere enn i sammenlignende kommuner. Det er et merforbruk på tiltak til enkeltelever. Det ser ikke ut til å være noen nedadgående trend på dette. Viktigste faktor for gjennomføring av videregående skole er kompetansenivå/avgangsresultater fra grunnskole. Kommunestyret mener derfor det fortsatt må prioriteres midler til oppvekstsektoren slik at de faglige resultatene/grunnskolepoengene i skolen kan forbedres. Antall enkeltvedtak er urovekkende høyt og har holdt seg høyt over tid. Det er ikke tilgjengelig statistikk/etterundersøkelser på om enkeltvedtak følger enkeltelevene gjennom hele skoleløpet, eller om elevene «kommer ut» av slike vedtak over tid. Kommunestyret ber om at administrasjonen søker å få på plass et verktøy som gjør at man kan analysere dette for å se på effekten av de kostbare tiltak som settes inn. Rapporten tas til orientering.»

6.2.1.3 Resultater fra spørreundersøkelse

Figuren nedenfor viser resultater fra spørsmål om kommunens tilstandsrapport for grunnskolen til undervisningspersonalet og inspektører. På spørsmål om kommunens tilstandsrapport for grunnskolen med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene i gjennomsnitt mellom 2,75 og 3,33. Respondentene har høyest gjennomsnitt på 3,33 på om rapporten er forankret hos skoleledelsen. Respondentene har lavest gjennomsnitt på 2,75 på om tilstandsrapporten konkretiserer og prioriterer tiltak.⁵⁷



Figur 15 Spørreundersøkelse: kommunens tilstandsrapport for grunnskolen

I kommentarer oppgir to respondenter at de ikke har sett noe tilstandsrapport, en av de presiserer at personen aldri har sett en årlig tilstandsrapport. En kommentar oppgir også: «Jeg har ikke kjennskap til konkret innhold i noen slike årlige tilstandsrapporter for kommunen, eller hvordan dette forankres hos ledelsen.»

6.3 Vurderinger

6.3.1 Skolebasert vurdering

Skolebasert vurdering innebærer at skolen skal jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket. Revisjonen vurderer at skolene gjør mange undersøkelser om skole- og læringsmiljøet som kan fungere som et kunnskapsgrunnlag for en skolebasert vurdering, men at det er lite systematisk vurdering av funnene og evaluering av arbeidsmetodene.

Skolene har ikke en overordnet plan for skolebasert vurdering. Kirkelund skole har oversikt i sitt årshjul for hva som skal gjøres på skolebasert vurdering, mens skolebasert vurdering beskrives ikke i Vestgård skoles styringsdokument. Dette stemmer også med opplysninger gitt i intervju om at det mangler system for hva som skal gjøres når på de ulike trinnene. Over 20 % av respondentene i spørreundersøkelsen

⁵⁷ På de fire spørsmålene om tilstandsrapporten oppgir henholdsvis 40 %, 43,3 %, 46,7 % og 46,7 % at de ikke vet.

vet ikke om skolene har satt arbeidet med skolebasert vurdering i system eller om skolene gjennomfører skolebasert vurdering årlig. Av svarene fremkommer det også at skolebasert vurdering oppleves som usammenhengende og at det i liten grad gjøres systematisk skolebasert vurdering av kvaliteten på opplæringen. Det fremkommer også at det er flere på Vestgård skole enn Kirkelund skole som opplever at skolen i mindre grad har et system for skolebasert vurdering, gjennomfører dette årlig eller at skolen involverer ansatte i prosessen.

Revisjonen vil presisere at skolebasert vurdering skal sikre systematisk arbeid med kvaliteten på opplæringen. I spørreundersøkelsen oppgir 30 % at de i middels grad opplever at skolen leverer god kvalitet på undervisningen. 6,7 % oppgir at de opplever dette i liten grad. Som svar på hvorfor de mener kvaliteten generelt er liten eller middels god oppgis blant annet tid til evaluering og oppfølging av forbedringsområder og mye fravær. Dette gjenspeiles også i intervju der det fremkommer at skolene analyserer resultater og setter inn tiltak, men at de ansatte har for lite utviklingstid. Når det gjelder involvering av de ansatte oppgir 40 % at dette gjøres i middels grad, mens 16,7 % oppgir at dette gjøres i svært liten eller liten grad. Revisjonen vil trekke frem at det i tilstandsrapporten oppgis at skolens samlede kapasitet for endring og utvikling spiller en stor rolle i kvalitetsutviklingen.

Skoleledelsen er ansvarlig for å legge opp til prosesser som inkluderer lærere, elever og foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet. Det fremkommer av intervju at man har en del å gå på når det gjelder elevmedvirkning. Det er ingen systematikk eller rutine knyttet til elevmedvirkning. Det oppgis også at skolen bør involvere foreldre mer aktivt, og at det i foreldremøter gis informasjon, men det legges ikke opp til så mye drøfting. Selv om skolene prøver å inkludere foreldre og foresatte i større grad fremkommer det at skolene ikke har kapasitet til å gjennomføre dette. Av spørreundersøkelsen fremkommer det at 26,7 % av respondentene ikke vet om skolen legger opp til prosesser som inkluderer foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet, mens 30 % opplever at dette gjøres i svært liten eller liten grad. Når det gjelder prosesser som inkluderer elevene er det 33,4 % som opplever at dette gjøres i svært liten eller liten grad.

Fra spørreundersøkelsens spørsmål om skolebasert vurdering er det lavest gjennomsnittsvar på om skolen involverer elevene i skolebasert vurdering (2,78). 23,3 % vet ikke i hvilken grad skolen involverer elevene i skolebasert vurdering, og 23,3 % oppgir at elevene involveres i liten grad. Det blir presisert i intervju at skolene må få mer tilbakemelding av elevene, og at det per i dag ikke finnes noe system for dette. Revisjonen vil trekke frem at det er mye å hente i å involvere elevene i egen læring. Revisjonen vurderer at lærere, elever og foreldre i større grad bør involveres i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet.

6.3.2 Undersøkelser om skole- og læringsmiljø

Kommunen gjennomfører elevundersøkelsen på 7. og 10. trinn. Elevundersøkelsen kan gjøres på andre trinn enn de som er obligatoriske, men dette gjøres ikke. Småtrinnene gjennomfører en klassetrivselsundersøkelse. Ungdataundersøkelsen gjennomføres hvert tredje år på 8., 9. og 10. trinn. Begge skolene gjennomfører foreldreundersøkelse og ståstedsanalyse, Kirkelund skole bruker også en egenprodusert Forms-undersøkelse.

Av intervju oppgis det at Vestgård skole ser elev- og foreldreundersøkelsen i sammenheng. På Kirkelund skole er det mer uklart om man ser på elevundersøkelsen i sammenheng med andre undersøkelser. Det er heller ikke noe systematikk i om resultatene brukes til å sette inn tiltak. Revisjonen vil trekke frem at det også finnes en frivillig lærerundersøkelse der lærerne kan si sin mening om elevens læring

og trivsel på skolen, der de fleste spørsmålene kan speiles til elevundersøkelsen for å se undersøkelsene i sammenheng. Revisjonen kan ikke se at skolene bruker denne undersøkelsen eller har vurdert om den bør gjennomføres. Det blir oppgitt at det brukes andre trivselsundersøkelser som smilefjesundersøkelsen, men dette har ikke revisjonen mottatt noe dokumentasjon på. Revisjonen vurderer at kommunen sørger for at det gjennomføres ulike nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet. Revisjonen vurderer det som positivt at Vestgård skole gjennomfører en klassetrivselsundersøkelse, men mener at skolene også bør vurdere om man skal ha en trivselsundersøkelse på mellomtrinnet. Vi vil også trekke frem at for å få et best mulig grunnlag for å sette i verk de mest relevante tiltakene, bør skolene se informasjon fra flere kilder i sammenheng. Informasjon om ressursbruk, læringsmiljø og resultater må tolkes og brukes samlet.

Revisjonen vurderer at det er lite systematisk eller rutinemessig oppfølging av de ulike undersøkelsene. Av intervju fremkommer det at det eksisterer en plan for å følge opp undersøkelsene, men dette er ikke samlet i en rutine, og det oppgis at det er behov for mer systematikk knyttet til oppfølging av undersøkelsene. I forbindelse med ståstedsanalysen har Vestgård skole et dokument for etterarbeid, noe Kirkelund skole ikke har. Skolen har ikke ferdige tiltak for å møte resultatene fra undersøkelsene, og det er heller ikke noe utviklingsplan dersom det oppstår vedvarende lave resultater. Av spørreundersøkelsen fremkommer det at 16,7 % av respondentene ikke vet om skolen har et systematisk arbeid rundt nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet, og 20 % oppgir at skolen i svært liten eller liten grad har dette. Revisjonen vurderer at en samlet rutine/ plan for begge skolene knyttet til undersøkelsene vil kunne gjøre at arbeidet blir mer systematisk og oversiktlig. Revisjonen vil understreke at et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø, og sikre at skolebasert vurdering gjennomføres.

6.3.3 Årlig rapport om tilstand i grunnskoleopplæringen

Kommunen bruker Utdanningsdirektoratet sin mal for hvordan tilstandsrapporten skal utarbeides med grunnlagsdata som utgangspunkt. Malen som brukes oppdateres med nye tall som legges inn fra år til år. I tilstandsrapporten for 2020-21 fremkommer hovedfunn knyttet til resultater, hva som er kritiske faktorer, mål og tiltak, men dette oppgis ikke i den siste tilstandsrapporten.

Virksomhetsleder har ansvaret for å utarbeide tilstandsrapporten, og at han sender utkast til rapport til rektorene for at de skal komme med innspill. Utkastet skal også drøftes med tillitsvalgte og FAU, men dette har man ikke fått til. Virksomhetsleder ønsker at rektorene kommer med flere innspill til rapporten enn det som er tilfelle i dag, f.eks. knyttet til hva som bør være mål og satsningsområder. Av intervju fremkommer det at det har vært litt ulikt praktisert om skolene blir involvert tidlig eller sent i prosessen, og noen ganger med litt for korte frister for tilbakemelding. Det blir oppgitt at ledergruppen og rektorene burde vært bedre involvert i arbeidet med tilstandsrapporten, noe som også ville ført til sterkere involvering fra lærerne. Rektorene kunne ha kommet med innspill til hvilke data som kunne ha vært brukt i tilstandsrapport. I intervju fremkommer det at rapporten kunne vært prioritert mer ved å gjøre et grundigere arbeid, og i et større omfang enn per i dag.

Revisjonen vil trekke frem at selv om det fremkommer av Kirkelund skoles brukerhåndbok at tilstandsrapporten skal brukes aktivt, og at samtlige tilsatte skal involveres i drøftingene er ikke dette noe som gjøres i praksis. Dette gjenspeiles også i spørreundersøkelsen der flere oppgir at de ikke kjenner til tilstandsrapporten eller har kjennskap til det konkrete innholdet. Over 40 % oppgir at de ikke vet om tilstandsrapporten er forankret hos skoleledelsen. Mange vet heller ikke om den gir gode og utfyllende vurderinger av skolens resultater, om den formulerer mål og tiltak som er forankret i lokale forhold og forutsetninger, eller om den konkretiserer og prioriterer tiltak. Revisjonen vurderer at det bør være mer

systematikk og involvering av skoleledelsen i forbindelse med utarbeidelse av tilstandsrapporten. Vi vurderer at kommunen bør analysere grundigere skolens resultater i tilstandsrapporten, og på en mer systematisk måte formulere mål og tiltak i rapporten. Revisjonen vil trekke frem at for å bidra til økt kvalitet i skolen må den årlige tilstandsrapporten være godt forankret hos kommunens politikere, administrasjon og skoleledelse. Vi vil også presisere at en god og grundig tilstandsrapport er viktig for at politikerne skal få bedre innsikt i tilstanden i skolen, og et bedre grunnlag for å ta beslutninger om videre utvikling.

Revisjonen vurderer at tilstandsrapporten blir drøftet av kommunestyret. Tilstandsrapporten ble lagt frem i kommunestyret både i 2021 og 2022, og tatt til orientering. Det ble oppgitt i protokollen at kommunen må fortsette det målrettede arbeidet og satsningen på tidlig innsats, tverrfaglig samarbeid og helhetlig oppvekstmiljø. Det fremkom også at rapporten må ligge til grunn for videre arbeid med budsjettet.

6.4 Konklusjon og anbefalinger

Revisjonen har undersøkt om Skiptvet kommune ivaretar kravet til å innhente og analysere informasjon, og rapportere på hvordan opplæringen gjennomføres.

Revisjonen konkluderer med at kommunen i liten grad ivaretar kravet til å innhente og analysere informasjon. Skolene gjør mange undersøkelser om skole- og læringsmiljøet som kan fungere som et kunnskapsgrunnlag for en skolebasert vurdering, men det er lite systematisk vurdering av funnene og evaluering av arbeidsmetodene. Oppfølging av evalueringene og gjennomføring av forbedringsarbeid blir blant annet hindret av mangel på tid og sykefravær. Det bør gjøres et mer systematisk arbeid for å sikre at skolebasert vurdering gjennomføres i henhold til forventningene. Kommunen bør også involvere lærere, elever og foreldre i større grad i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet. Oppfølgingen av undersøkelsene med evaluering og analysing av resultatene må sees i sammenheng med anbefalingen om systematisk arbeid med skolebasert vurdering. Revisjonen vil trekke frem at man bør vurdere en samlet rutine/plan for undersøkelser om skole- og læringsmiljøet for å bidra til at arbeidet blir mer systematisk og oversiktlig.

Revisjonen konkluderer med at kommunen rapporterer på hvordan opplæringen gjennomføres. Kommunen utarbeider en årlig tilstandsrapport som blir drøftet av kommunestyret, men hele skoleledelsen bør være mer involvert for å bidra til rapportens innhold og kvalitet. Kommunen bør også etablere et mer systematisk arbeid knyttet til analyse av resultatene og formulering av mål og tiltak.

Anbefalinger

Revisjonen anbefaler at kommunen bør

- etablere et systematisk arbeid for å sikre at skolebasert vurdering gjennomføres iht. opplæringsloven. Dette innebærer å analysere resultater fra sentrale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet, og evaluere dagens praksis opp mot resultatene
- involvere lærere, elever og foreldre i større grad i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet
- vurdere å etablere en samlet rutine/plan for undersøkelser om skole- og læringsmiljøet
- analysere resultater, formulere mål og tiltak og involvere skoleledelsen mer systematisk i arbeidet med den årlige tilstandsrapporten

7 GJENNOMFØRING AV NASJONALE PRØVER OG KARTLEGGINGER, OG TIDLIG INNSATS

Problemstilling 2: Ivaretar kommunen kravet om gjennomføringen av nasjonale prøver og kartlegginger, samt bestemmelsen om tidlig innsats i 1. til 4. trinn?

7.1 Revisjonskriterier

Fullstendig utledning av revisjonskriterier fremkommer av vedlegg. Revisjonskriteriene er punktvis oppsummert nedenfor.

Kommunen skal:

- gjennomføre, analysere og vurdere tiltak basert på nasjonale prøver og kartlegginger
- sørge for tidlig innsats på 1. til 4. trinn

7.2 Datagrunnlag

7.2.1 Gjennomføring av nasjonale kartlegginger

På Vestgård skole er det nasjonale kartleggingsprøver i lesing og regning i 1. og 3. trinn. Det er frivillig i 1. trinn, og obligatorisk i 3. trinn. Kartleggingsprøvene for 2. trinn er avviklet. Kartleggingsprøvene i 1. trinn gjennomføres på våren, mens kartleggingsprøvene i 3. trinn gjennomføres på høsten.⁵⁸

Av Vestgård skoles guide for personalet fremkommer det at kommunen har ikke satt målbare faglige mål for elevene på Vestgård skole. Videre oppgis det at det oppleves vanskelig å skulle ha et konkret mål om at ingen barn skal være under bekymringsgrensen på nasjonale kartlegginger, og at dette må drøftes mer. Det er kun 5. trinns nasjonale prøver som synes på statistikk som brukes i kommunale og nasjonale rapporter, og der har kommunen svært ujevne og til dels svake resultater. Det oppgis i skolens guide at de skal vite hvorfor de enkelte år får svake resultat og hele tiden søke etter å gi best mulig tilpasset opplæring. Det blir presisert at dette handler om deres faglige kompetanse, samarbeid, om elevgruppen og støtte på skolen og hjemmefra.⁵⁹

Skolen jobbet etter TIEY⁶⁰-modellen når det gjaldt lese- og skriveopplæringen. Det ivaretok tilpasset opplæring, stilte krav til foresatte og lærersamarbeid. Foresatte på 1. trinn fikk en grundig innføring i hvordan de kunne hjelpe egne barn. Skolen hadde et eget plandokument, TIEY-Vestgårdmodellen som ikke er i bruk lenger.⁶¹ Prøvene på 5.trinn tar i hovedsak utgangspunkt i det barna har arbeidet med på Vestgård skole.⁶² Det oppgis i skolens guide for personalet at elevene som høsten 2018 startet på 5. trinn hadde jobbet i 4 år etter TIEY sine prinsipper. De var på nasjonalt nivå både i lesing, regning og engelsk på nasjonale prøver høsten 2018. Året etter var det svakere resultater igjen. Det blir oppgitt i skolens guide at det er et stort analysesamarbeidsområde for skolen fremover, og at skoleledelsen på skolene skal arbeide mye sammen om elevenes utbytte av opplæringen fremover.⁶³

⁵⁸ Guide for personalet Vestgård skole/virksomhetsplan Skoleåret 2022/2023 side 31

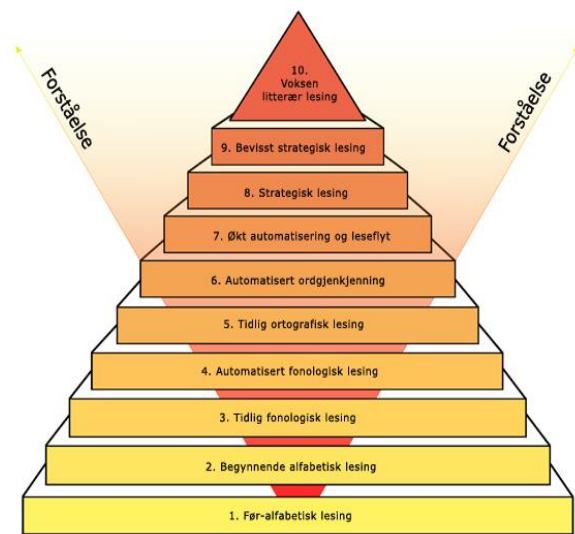
⁵⁹ Guide for personalet Vestgård skole/ virksomhetsplan skoleåret 2022/2023 Side 28

⁶⁰ TIEY = tidlig innsats, begynneropplæring i lesing og skriving

⁶¹ Guide for personalet Vestgård skole

⁶² Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21

⁶³ Guide for personalet Vestgård skole/virksomhetsplan Skoleåret 2022/2023 side 28



Figur 16 SOL-test med ulike elementer

Det fremkommer i skolens guide at hvert team skal levere resultater av alle kartleggingsprøver til ledelsen. Faglige resultater føres i Conexus⁶⁴ /VOKAL. Skolen har et kartleggingsløp med ulike kartlegginger i norsk, matematikk, engelsk og digitale ferdigheter. Vestgård skoles felles kartleggingspråk er SOL (systematisk observasjon av lesing) som de startet opp med for fullt skoleåret 2016-17. Alle elevene skal SOLES minst fire ganger pr. skoleår, og resultatene skal føres inn i VOKAL to ganger i året.

En SOL-test består av 10 elementer⁶⁵:

- | | |
|-----------------------------------|-----------------------------------|
| 1. Før-alfabetisk lesing | 6. Automatisert ordgjenkjenning |
| 2. Begynnende alfabetisk lesing | 7. Økt automatisering og leseflyt |
| 3. Tidlig fonologisk lesing | 8. Strategisk lesing |
| 4. Automatisert fonologisk lesing | 9. Bevisst strategisk lesing |
| 5. Tidlig ortografisk lesing | 10. Voksen litterær lesing |

Revisjonen har fått oversendt eksempel på tre ulike tester på lesing som er gjort på Vestgård skole. Resultatene er fra systemet Conexus som brukes for elevoppfølging og skolebaserte utviklingsprosesser. På 1. trinn er det i skoleåret 2021/22 gjennomført en prøve i lesing med følgende elementer: å skrive bokstaver, å finne lyder i ord, å stave ord, å lese ord, å lese er å forstå. På 2.trinn har det høsten 2022 blitt gjennomført en SOL- registrering der elementene fra 1-5 i SOL-testen er vurdert. På 3.trinn er det utført Carlstens lesetest⁶⁶ våren 2022. Dette er en leseprøve som er utviklet slik at de gir læreren enkel og relevant informasjon om elevenes leseferdighet og leseforståelse. Det er gjennomført prøve på ord pr. min, bokstav- og setningsdiktat. Det blir oppgitt at det gjøres en gjennomgang av testene med ledelse, trinn og PPT.

Vestgård skole har et dokument med kartleggingsløp på 1.-4.trinn med tiltak og tester: «Kartleggingsløp og hva gjør vi etterpå?». Dette ble sist endret i juni 2016, men er under revidering. Rektor oppgir at det er utfordrende å oppdatere og implementere slike rutiner, og en del slike oppgaver har ikke blitt utført på en stund. Det fremkommer i dokumentet at skolen har ulike kartlegginger i norsk, matematikk, engelsk og digitale ferdigheter som gjøres høst og vår på alle trinnene.

⁶⁴ [Conexus - Fra innsikt til oppfølging!](#)

⁶⁵ Guide for personalet Vestgård skole

⁶⁶ [Carlstens lesetest - Conexus](#)

7.2.2 Gjennomføring av nasjonale prøver

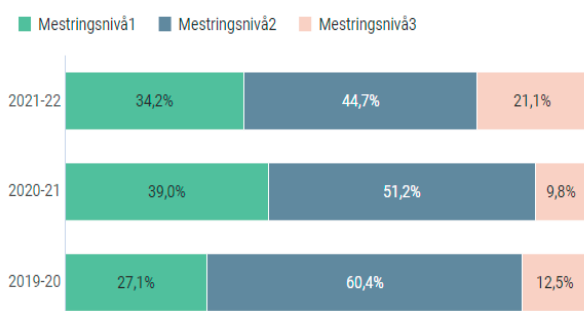
På Kirkelund skole gjennomføres det nasjonale prøver som er obligatoriske i 5., 8. og 9 klasse. Fra 2022 starter måling av utvikling over tid på nytt. Resultatene fra 2022 kan derfor ikke direkte sammenlignes med tidligere år.⁶⁷

Både i Kirkelund skoles brukerhåndbok og årshjul fremkommer det når nasjonale prøver skal gjennomføres. I årshjulet oppgis det når det skal sendes ut informasjon til foresatte vedrørende nasjonale prøver. Det fremkommer at man skal gjøre seg kjent med hvilke obligatoriske prøver som skal gjennomføres, og informere lærerne om gjennomføring og sørge for at de er kjent med veiledningsmateriellet. Det oppgis i Kirkelund skoles årshjul at de nasjonale prøvene i matematikk ikke danner godt nok utgangspunkt for kartlegging, og som en del av den lokale fagplanen i matematikk har skolen valgt å legge et prosjekt til hvert trinn som skal knytte matematikken til praktisk aktivitet.⁶⁸

Kirkelund skole har en liste for gjennomføring av nasjonale prøver som inneholder punkter på hva som skal gjøres, hvem som har ansvaret og tidspunkt for når dette skal gjøres. Listen tar for seg oppmelding fra skoleadministrativt system, informasjon til foresatte og personale, drøfting av fritak, gjennomgang med undervisningspersonale og gjennomføring av prøvene.

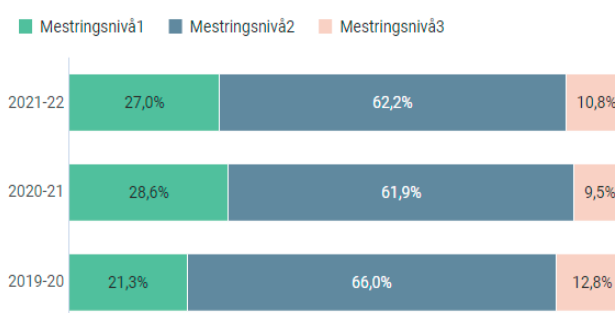
7.2.2.1 Resultater nasjonale prøver 5. klasse

Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Regning 5. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Regning, 5. trinn

Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Lesing 5. trinn | Egne tall

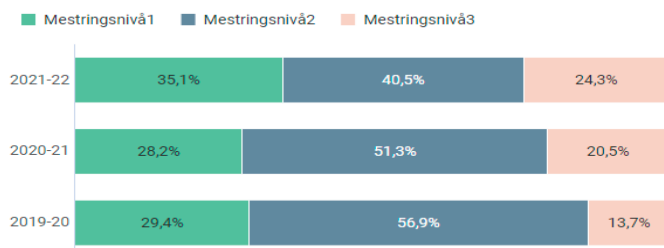


Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Lesing, 5. trinn

Figur 17 Nasjonale prøver regning 5.klasse

Figur 18 Nasjonale prøver lesing 5.trinn

Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Engelsk 5. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Engelsk, 5. trinn

Figur 19 Nasjonale prøver engelsk 5.trinn

Grafene viser resultater for nasjonale prøver på 5. trinn. På 5.trinn gjennomføres det nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn, hvor nivå 1 er lavest og nivå 3 er høyest.⁶⁹ I Skiptvets tilstandsrapport for grunnskolen 2022 oppgis det at det er en

⁶⁷ [Nasjonale prøver 5. trinn – resultater \(udir.no\)](#)

⁶⁸ Kirkelund skole- brukerhåndbok 22-23

⁶⁹ [Analyse av nasjonale prøver for 5. trinn 2022 \(udir.no\)](#)

liten fremgang på lesing, regning og engelsk på 5.trinn. Det er flere på mestringsnivå⁷⁰ 3, men fortsatt for mange på mestringsnivå 1.⁷¹

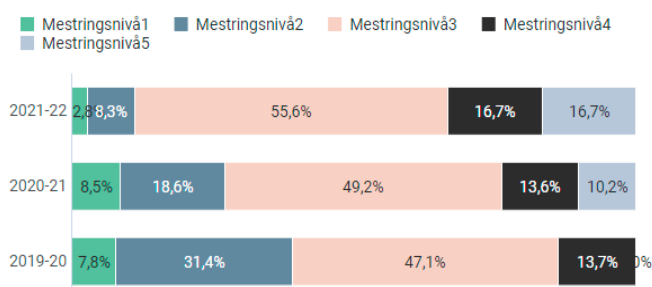
Resultater nasjonale prøver 5. trinn 2022-23									
Enhet	Engelsk			Lesing			Regning		
	Mestringsnivåer								
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Hele landet	24,7	51,2	24,1	22,6	48,7	28,7	25,2	49,4	25,5
Viken	23,4	51,3	25,3	21,3	48,9	29,8	24,7	49,6	25,8
Marker	48,5	45,5	6,1	60,6	27,3	12,1	37,5	56,3	6,3
Skiptvet	34,9	41,9	23,3	39,5	44,2	16,3	47,6	40,5	11,9
Våler (Viken)	28,9	56,6	14,5	31,3	49,4	19,3	37,3	38,6	24,1

Figur 20 Resultater nasjonale prøver 5. trinn 2022-23

Det fremkommer på nasjonale prøver⁷² for 5.trinn for 2022-23 at Skiptvet har henholdsvis 34,9 %, 39,5 % og 47,6 % på mestringsnivå 1 i engelsk, lesing og regning. Skiptvet har flere på mestringsnivå 1 i engelsk, lesing og regning enn landet generelt. Sammenlignet med Marker og Våler har Skiptvet en større andel på mestringsnivå 1 i engelsk og lesing enn Våler, men mindre enn Marker. På regning har Skiptvet størst andel på mestringsnivå 1 i forhold til Marker og Våler.

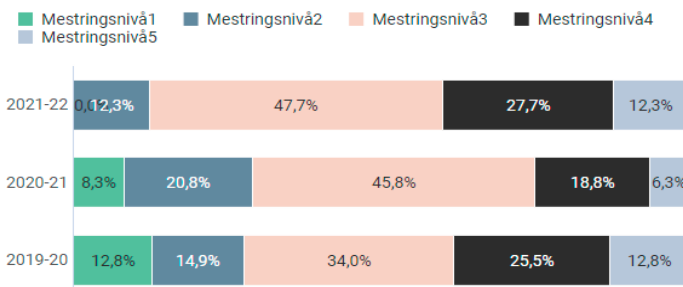
7.2.2.2 Resultater nasjonale prøver 8. og 9. klasse

Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Regning 8. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Regning, 8. trinn

Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Regning 9. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Regning, 9. trinn

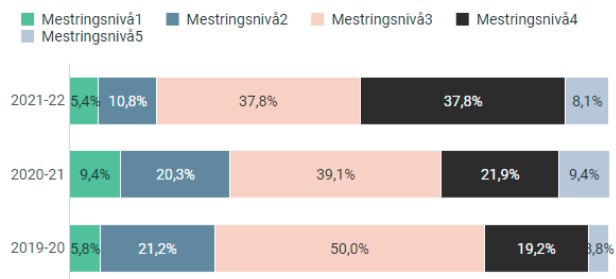
Figur 21 Nasjonale prøver regning 8. og 9. trinn

⁷⁰ [Mestringsbeskrivelser og hva nasjonale prøver måler \(udir.no\)](https://udir.no)

⁷¹ Skiptvet kommunes tilstandsrapport for grunnskolen 2022 side 15

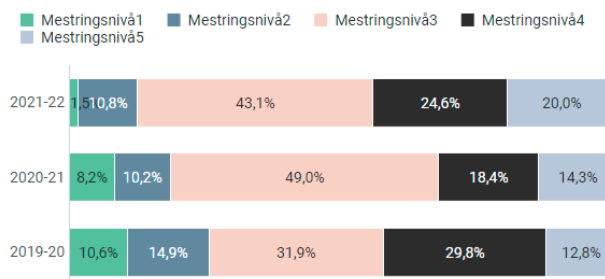
⁷² [Nasjonale prøver 5. trinn – resultater \(udir.no\)](https://udir.no)

Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Lesing 8. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Lesing, 8. trinn

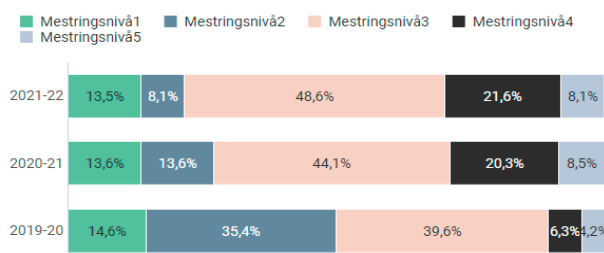
Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Lesing 9. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Lesing, 9. trinn

Figur 22 Nasjonale prøver lesing 8. og 9.trinn

Skiptvet kommune (EIER) | Mestringsnivåer Engelsk 8. trinn | Egne tall



Skiptvet kommune (EIER), Grunnskole, Nasjonale prøver mestringsnivåer, Begge kjønn, Offentlig skole, Engelsk, 8. trinn

Grafene viser resultater for nasjonale prøver på 8. trinn og 9. trinn. På 8. trinn gjennomføres det nasjonale prøver i engelsk, lesing og regning. På 9. trinn gjennomføres det nasjonale prøver i lesing og regning. Det er fem mestringsnivåer på 8. og 9. trinn, hvor nivå 1 er lavest og 5 er høyest.⁷³

Figur 23 Nasjonale prøver engelsk 8.trinn

Resultater nasjonale prøver 8. trinn 2022-23										
Enhet	Engelsk					Lesing				
	Mestringsnivåer					Mestringsnivåer				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Hele landet	10,4	18,6	41,6	19,3	10	9,3	20,3	38,5	21,4	10,6
Viken	9,4	17,4	42,4	20,4	10,4	8,9	19,9	38,6	22,1	10,6
Marker	14,3	31	45,2	4,8	4,8	4,9	36,6	41,5	14,6	2,4
Skiptvet	6,8	29,5	50	9,1	4,5	*	34,8	34,8	21,7	*
Våler	17,7	21,5	31,6	21,5	7,6	10,4	27,3	35,1	22,1	5,2
Enhet	Regning					Regning				
	Mestringsnivåer					Mestringsnivåer				
	1	2	3	4	5					
Hele landet	9,3	19,5	39,5	21,4	10,3					
Viken	9,6	19	39,8	21,3	10,3					
Marker	14,3	14,3	52,4	14,3	4,8					
Skiptvet	2,4	9,8	63,4	17,1	7,3					
Våler	15,4	25,6	33,3	16,7	9					

Figur 24 Resultater nasjonale prøver 8. trinn 2022-23

Det fremkommer fra nasjonale prøver⁷⁴ for 8.trinn for 2022-23 at Skiptvet har henholdsvis 36,3 %, 34,8 % og 12,2 % på mestringsnivå 1 og 2 i engelsk, lesing og regning. Skiptvet har flere på mestringsnivå 1 og 2 i både engelsk, lesing og regning. Sammenlignet med Marker og Våler har Skiptvet en mindre andel på mestringsnivå 1 og 2 i alle tre fagene.

⁷³ [Analyse av nasjonale prøver for 8. og 9. trinn 2022 \(udir.no\)](#)

⁷⁴ [Nasjonale prøver 8. og 9. trinn – resultater \(udir.no\)](#)

Resultater nasjonale prøver 9. trinn 2022-23										
Enhet	Lesing					Regning				
	Mestringsnivåer									
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Hele landet	6,2	12,6	32,6	26,7	21,9	5,2	12,8	34,1	27,1	20,8
Viken	5,7	12,6	32,6	27	22	5,3	12,8	34,5	26,5	20,8
Marker	8,5	14,9	21,3	34	21,3	8,7	10,9	23,9	43,5	13
Skiptvet	*	*	42,9	31,4	22,9	*	*	29,7	45,9	16,2
Våler	9,8	23	32,8	23	11,5	7,7	18,5	43,1	20	10,8

Figur 25 Resultater nasjonale prøver 9. trinn 2022-23

Det fremkommer fra nasjonale prøver⁷⁵ for 9.trinn for 2022-23 at Skiptvet har tall som er skjermet på mestringsnivå 1 og 2 i lesing og regning. Både landet, Marker og Våler har flere på både lesing og regning.

Det oppgis i Skiptvets tilstandsrapport for grunnskolen 2022 at det på ungdomstrinnet har vært en tydelig forbedring på alle tre prøvene, også på 9.trinn. Videre oppgis det at på 9. trinn var ingen elever på mestringsnivå 1, og det var lave tall på mestringsnivå 1 på 8.trinn i både regning og lesing. Det sies at engelsk skiller seg ut med en større andel på nivå 1, 13,5 %. Skiptvetelevne skårer jevntover svakere i engelsk enn gjennomsnittet både på mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Dette er en trend som må følges opp med tiltak - samfunnet er mer og mer avhengig av gode kunnskaper i fremmedspråk. Tilstandsrapporten oppgir at det er viktig å ha engelsk som tema fra 1. trinn.⁷⁶

Av kommunens årsmelding for 2021 oppgis det at KOSTRA tallene viser at Skiptvet kommune i 2021 hadde bedre resultater faglig på 8. trinn sammenlignet med Våler og Marker, svakere på 10. trinn og høyere andel spesialpedagogikk og særskilt norsk enn Marker og KOSTRA-gruppe 01.⁷⁷ Det fremkommer av kommunens årsmelding at å bedre de faglige resultatene i skolen er en av hovedprioriteringene i neste økonomiplan.⁷⁸

7.2.2.3 Analysere og vurdere tiltak på nasjonale prøver og kartlegginger

I Kirkelund skoles årshjul står det at resultatene av nasjonale kartleggingsprøver skal drøftes, og at rektor har ansvar for analyse av resultatene, drøfting i kollegiet og at evt. tiltak for elever som skårer under bekymringsgrensen iverksettes. Elever og foreldre skal få tilbakemelding om resultatene fra kartleggingsprøvene. Videre fremkommer det i årshjulet at lærerne skal oppmuntres til å ta i bruk veiledningsmateriellet for å følge opp prøveresultatene i klasserommet.⁷⁹ I Kirkelunds brukerhåndbok oppgis det i plan for vurderingsarbeidet at ledelsen skal ha en styringsdialog med alle ansatte i etterkant av nasjonale prøver.

I Kirkelund skoles liste for gjennomføring av nasjonale prøver er det også punkter på oppfølging av prøvene: oppfølging av leseprøver i forhold til skåring og samarbeid om resultater med avgiverskole.

⁷⁵ [Nasjonale prøver 8. og 9. trinn – resultater \(udir.no\)](#)

⁷⁶ Skiptvet kommunes tilstandsrapport for grunnskolen 2022 side 16-20

⁷⁷ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 45

⁷⁸ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 45

⁷⁹ Årshjul Kirkelund skole

Det fremkommer at faglærer skal bruke resultatene i planleggingen av undervisningen, og undervisningsinspektør skal analysere resultatene, og gjennomgå de med personalet på en fagdag. På de to siste punktene oppgis det at man skal bruke veiledningsmaterieell fra utdanningsdirektoratet.⁸⁰

Kirkelund skole har også en rutine som viser hvordan man skal arbeide med nasjonale prøver, og her oppgis det detaljert hva man i de ulike trinnene skal se på. Faglærere skal følge opp resultatene i fag når elevenes nivå er klart, og resultatene skal formidles foresatte. Faglærere skal bruke veileder til videre arbeid med elevene, og det skal være møte med lærere på Vestgård skole angående resultater for elevene, og man skal se på oppgavetyper der elevene skårer lavt. Det skal også være en felles gjennomgang av resultatene der man skal se på resultatene i forhold til andre år, utvikling over tid, i forhold til fylke og nasjonalt.⁸¹ I dokumentet oppgis det at arbeidet videre deles opp i ulike trinn der man får utdelt resultatene til elevene. På alle trinnene skal det gjøres ulike vurderinger, og sende referat med konkrete tiltak til ledelsen.

På 5., 8. og 9. trinn skal man skal gå gjennom elever på mestringsnivå 1 og 2 (1 for 5. trinn), og se på følgende:

- Er det samme elevene som har dette mestringsnivået i lesing, regning og engelsk?
- Hvordan gjør disse elevene det i andre fag?
- Gi konkrete tiltak som kan gjøre at disse elevene kan heve seg fra laveste mestringsnivå
- Hva må vi ta hensyn til i vår undervisning for at disse elevene skal få godt utbytte av undervisningen?

Videre skal man blant annet gå igjennom elever på mestringsnivå 5 (3 for 5. trinn), og se på hvordan de kan legge opp undervisningen slik at disse elevene får nok utfordringer i den daglige undervisningen.

På 6. og 7. trinn skal årets prøver for 8. trinn gjennomgås for å se hva som kreves av elevene på nasjonale prøver for 8. trinn. Følgende skal sees på:

- Hvilke elever i klassene er dere bekymret for når det gjelder lesing, regning og engelsk. Er det de samme dere er bekymret for i alle fag?
- Hvordan vil dere legge opp undervisningen for å heve disse elevene dere er bekymret for?
- Hvordan må dere tilpasse annen undervisning for disse dere er bekymret for?
- Hvordan legge opp undervisningen slik at elever med høy måloppnåelse kan utvikle seg videre?

På 10.trinn skal følgende sees på:

- Hvilke elever er dere spesielt bekymret for i lesing, regning og engelsk?
- Hvilke tiltak kan dere iverksette for å heve disse på det siste halvåret?
- Hvordan legger dere opp undervisningen slik at elever med høy måloppnåelse kan utvikle seg videre og holde på motivasjonen videre?⁸²

I Vestgård skoles dokument «Kartleggingsløp og hva gjør vi etterpå?» oppgis det at etter kartlegging skal elever som skårer lavt drøftes med PPT på teammøte. Det settes inn tiltak, man har eventuelt supplerende tester og det gis melding til spesialpedagogisk team. Foresatte skal gi samtykke før eleven drøftes med PPT, de informeres ved behov/bekymring og de blir informert om kartleggingsresultater på utviklingssamtaler. Alle elever som vurderes meldt, skal drøftes i spesialpedagogisk team før henvisning, og tiltak skal være prøvd ut før en elev henvises. Det fremkommer av dokumentet hvilke supplerende tester som eventuelt tas. Det er også skjema for henvisning til PPT, og pedagogisk rapport. I

⁸⁰ Kirkelund skole- rutine gjennomføring nasjonale prøver

⁸¹ Kirkelund skole- arbeid med nasjonale prøver 2022

⁸² Kirkelund skole- arbeid med nasjonale prøver 2022

pedagogisk rapport skal det blant annet oppgis arbeidsmåter (hvordan det har vært arbeidet med eleven), elevens ferdigheter/ mestringsområder og tiltak som er utprøvd i forkant av henvisningen. Skolens egne kartlegginger, resultater og vurderinger skal fremkomme, og elevens utbytte av den ordinære undervisningen.⁸³

Både virksomhetsleder oppvekst og rektor Kirkelund skole oppgir at skolen ikke har et systematisk og rutinepreget arbeid som er godt nok for å følge opp nasjonale prøver, men det foreligger planer for et slikt arbeid. Rektor Vestgård oppgir at de har et systematisk arbeid for hver elev. Hun legger til at det er utfordrende for lærer å tilpasse opplæringen med de ressursene de har, og ulik bistand hjemmefra.

Rektor Vestgård skole forteller at de gjør kartlegging som er pålagt knyttet til grunnleggende ferdigheter som lesing og skriving. De vurderer resultatene og finner ut hvilke elever det kan knyttes bekymring til. Rektor oppgir at de har to møter med PPT, og det er fint å ha de med. Skoleledelsen har et møte hvor de ser på resultatene sammen med PPT og lærerne, og drøfter kartleggingene. Hvert trinn tenker på tiltak. Skoleledelsen har også møter med PPT der ledelsen legger frem resultatene og presenterer tiltak, hvordan de som henger etter skal følges opp.

Rektor sier at det også er kontakt med foreldrene, og at foreldre som har barn hvor skolen har bekymring får beskjed om det. Rektor sier at det er nivågrupper knyttet til utfordringene som finnes, med færre barn i hver gruppe. Hun oppgir at det kommer tydelig frem på kartleggingene hvilke delområder barnet strever med. Det oppgis at det er utfordrende å ha nok ressurser til gjennomføring av tilpasset opplæring mv. Blant annet er det utfordrende pga. ressurser og fravær å ha nok voksne til å få laget nivågrupper som eksisterer over tid, slik at opplæringen kan tilpasses den enkelte elev.

På spørsmål om kommunen gjennomfører, analyserer og vurderer tiltak basert på nasjonale prøver og kartlegginger oppgir virksomhetsleder oppvekst at det gjøres, og at de har hatt systemer for å følge opp. De bruker dataene i 5. klasse tilbake mot lærerne på Vestgård skole. Virksomhetsleder oppvekst oppgir at de har jobbet med å lage rapporter på klasser og enkeltelever. Han oppgir at nasjonale prøver og andre kartlegginger skal være et verktøy for læreren for å hjelpe eleven og foresatte. De jobber med elevvurdering og undervisningsvurdering som er et kontinuerlig arbeid. Det er vurdering for læring som gir resultater. Rektor Kirkelund skole oppgir at de gjennomfører og analyserer tiltak, men det å vurdere tiltak er ikke systematisk og rutinemessig på en ordentlig måte.

Virksomhetsleder oppvekst sier at om det viser seg at skolene ikke har gode resultater på for eksempel leseprøvene, så iverksettes det tiltak på lesing på den enkelte elev, det utarbeides leseplaner som i stor grad blir fulgt opp. Han tror likevel ikke at dette arbeidet er systematisk nok. Skolene jobber nå tett opp imot PPT for å få til en endring på spesialundervisning, dette fordi det er et høyt antall elever i Skiptvet kommune som har enkeltvedtak om spesialundervisning. Rektor på Kirkelund skole bekrefter at Kirkelund skole iverksetter lesetiltak, og faglige tiltak er igangsatt dersom resultatene har vært kritiske.

Virksomhetsleder oppvekst oppgir at det er igangsatt et arbeid som skal fokusere på grunnleggende lesing, regning, språk og få på plass en plattform. De skal styrke basisfagene lesing, skriving og matematikk, og jobber nå systematisk med dette. De har etablert en tverrfaglig opplæringsarena for de som strever mest, der målet er å skape mestringsopplevelser for den enkelte elev.

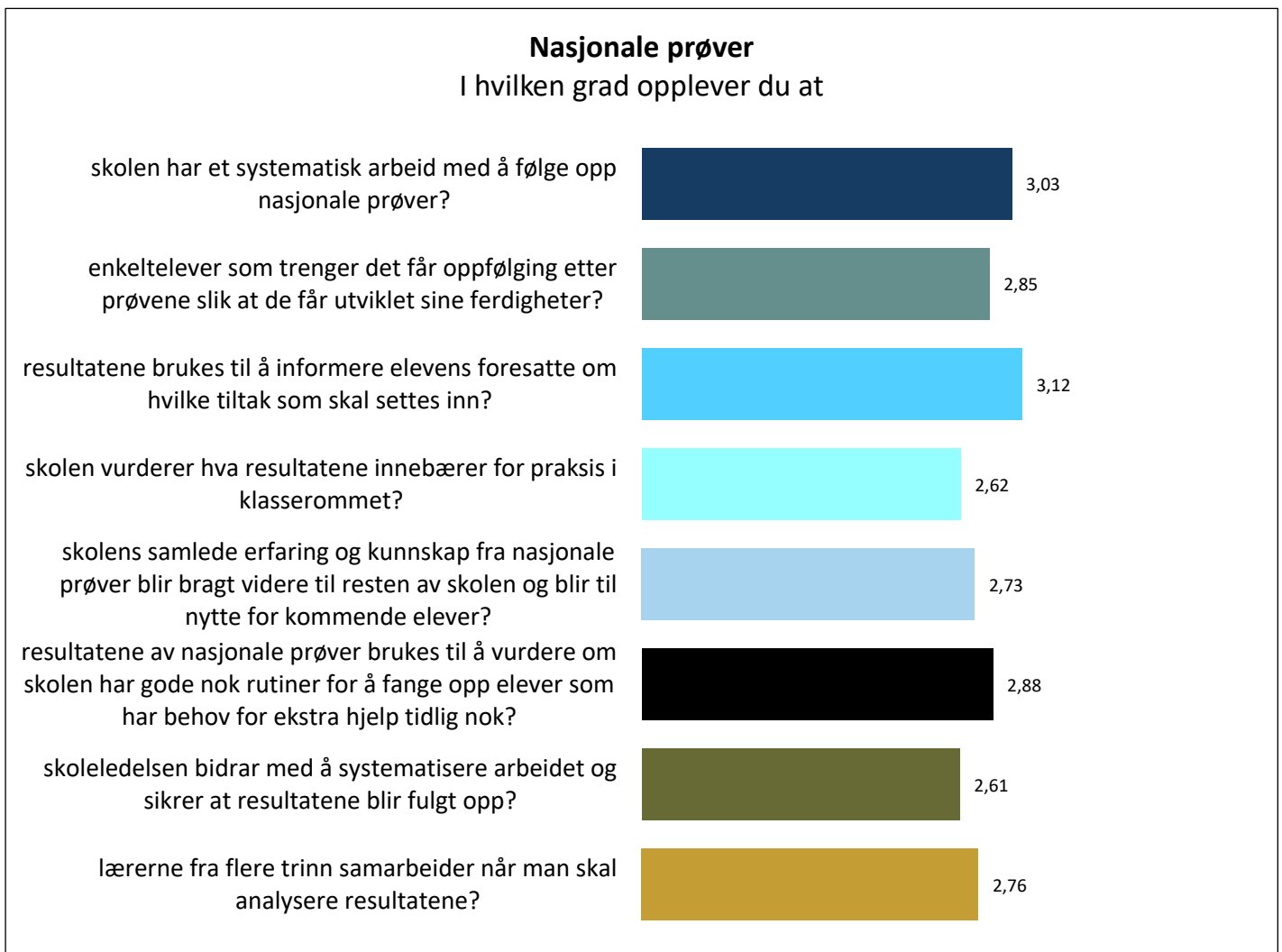
Virksomhetsleder oppvekst oppgir at skolene i Skiptvet bør bli bedre til å dele informasjon mellom småtrinn og mellomtrinn, og at det på dette området bør være bedre rutiner og overgangsavtaler. Rektor

⁸³ Kartleggingsløp- og hva gjør vi etterpå?

Kirkelund skole forteller at når det gjelder oppfølging av de nasjonale prøver samarbeides det med barnetrinnet som en del av overgangsrutinene. Det er en praksis for en slik kartlegging. Hun oppgir at det er gode muligheter for å iverksette tiltak på 5. trinn, og at skolen kunne fått gjort mye fra 5.-10.trinn, Hun oppgir at skolen kunne sett på kartleggingen, og satt inn tiltak på de elevene som scorer på nivå 1. Hun sier at rutinene og strukturene for å iverksette tiltak kunne vært annerledes. Skolen jobber opp imot PPT med kartlegging og planer for å få færre enkeltvedtak om spesialundervisning, og rektor oppgir at hun og PPT-rådgiver er godt i gang med arbeidet med rutiner. Av intervju fremkommer det også at faglige resultater er et forbedringsområde på begge skolene.

7.2.2.4 Resultater fra spørreundersøkelse

Figuren nedenfor viser resultater fra spørsmål om nasjonale prøver til undervisningspersonalet og inspektører. På spørsmål om nasjonale prøver med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene i gjennomsnitt mellom 2,61 og 3,12 (liten grad og middels grad). Respondentene har høyest gjennomsnitt på 3,12 på om resultatene brukes til å informere elevens foresatte om

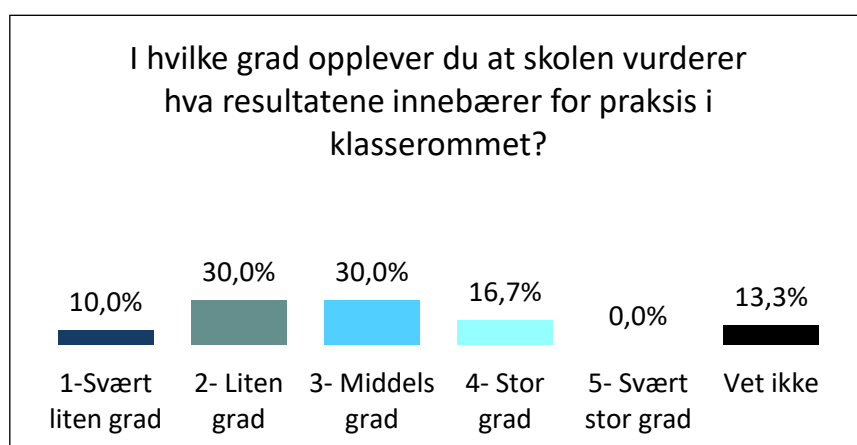


Figur 26 Spørreundersøkelse: nasjonale undersøkelser

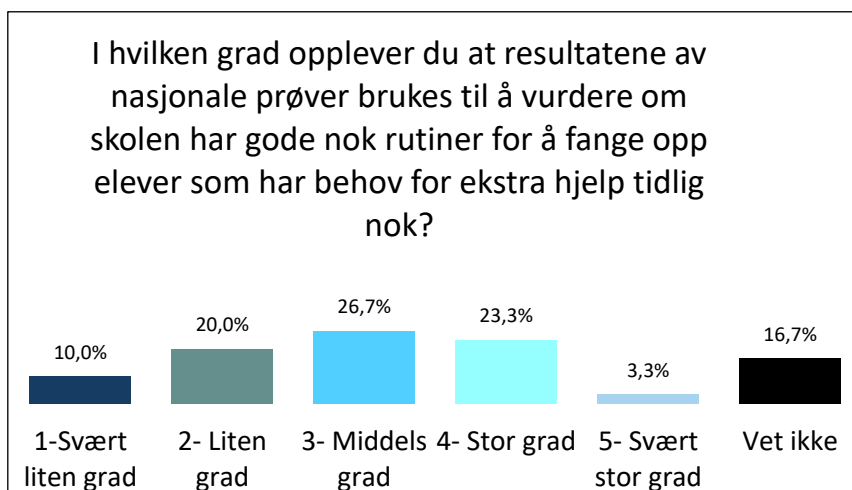
hvilke tiltak som skal settes inn. Respondentene har lavest gjennomsnittsvar på 2,61 på om skoleledelsen bidrar med å systematisere arbeidet og sikre at resultatene blir fulgt opp.⁸⁴ På dette spørsmålet er det også 23,3 % som ikke vet.

Det er en stor andel som opplever i svært liten eller liten grad at:

- skolen vurderer hva resultatene innebærer for praksis i klasserommet (40 %)
- skolens samlede erfaring og kunnskap fra nasjonale prøver blir bragt videre til resten av skolen og blir til nytte for kommende elever. (33,3 %)
- resultatene brukes til å vurdere om skolen har gode nok rutiner for å fange opp elever som har behov for ekstra hjelp tidlig nok (30 %)
- skoleledelsen bidrar med å systematisere arbeidet og sikrer at resultatene blir fulgt opp (33,3 %)
- lærerne fra flere trinn samarbeider når man skal analysere resultatene (30 %)



Figur 27 Spørreundersøkelse: vurdere praksis i klasserommet



Figur 28 Spørreundersøkelse: vurdere om skolen har gode nok rutiner for å fange opp elever som har behov for ekstra hjelp tidlig nok

⁸⁴ På de åtte spørsmålene om skolebasert vurdering oppgir henholdsvis 3,3 %, 10 %, 13,8 %, 13,3 %, 13,3 %, 16,7 %, 23,3 % og 16,7 % at de ikke vet.

7.2.3 Tidlig innsats

I kommunens årsmelding for 2021 fremkommer det at virksomheten skal sette inn tidlig innsats, i forhold til alder og til forløp av tjenester. Virksomheten skal redusere spesialundervisning gjennom å styrke tilpasset opplæring og allmennpedagogiske tiltak.⁸⁵ Av kommunens økonomiplan oppgis det at grunnskolen fortsatt ikke er i mål når det gjelder faglige resultater i skolen, og må arbeide systematisk med å tilrettelegge bedre for hver elev.⁸⁶

Kommunen har mye spesialundervisning, og spesielt på mellomtrinnet der nesten 15 % hadde spesialundervisning i 2021. Kommunen oppgir i siste årsmelding at tilpasset opplæring og spesialundervisning er ressurskrevende, det er lite økonomisk handlingsrom for tidlig og god nok innsats. På Vestgård skole er det mange elever med behov for ekstra tilpasninger, også store behov.⁸⁷

Fra tilstandsrapport for grunnskolen for 2022 fremkommer at det har vært stabile elevtall de siste årene, en nedgang i lærertetthet og en sterk økning i spesialundervisning og tiltak for enkeltelever. Dette gjør at skolens handlingsrom for å sette i verk tidlig innsats og tilpasset opplæring er redusert.⁸⁸ Skolen har fått en økning av spesialundervisning når lærerårsverkene blir redusert, parallelt med en sterk økning i assistentårsverk. Skolenes begrunnelse er at det er mange elever som trenger en støtte i løpet av dagen for å kunne fungere. Det oppgis at mye spesialundervisning fører til mindre handlingsrom for tilpasset opplæring og deling i fag, og samtidig må spesialundervisning gjennomføres med assistenter og i store grupper. Det oppgis at det har vært et mål for virksomheten å redusere spesialundervisning, redusere antall assistenter og øke pedagogtettheten i skolen, men de har ikke hatt det økonomiske handlingsrommet som kreves i en overgangsfase for å nå disse målene.⁸⁹

7.2.3.1 Arbeidet med tidlig innsats på 1.-4.trinn

I virksomhetsplanen til Oppvekst for 2017-2020 fremkommer det under tiltak/handling på økonomi at man skal utvikle gode tilbud og sette inn ressurser på lavest mulige nivå på tidlig innsats. Det oppgis at handlingsrommet for tilpasset opplæring økes ved reduksjon av spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp.⁹⁰ Det oppgis en målrettet satsing på lesing, regning, engelsk og digital kompetanse, og et delmål er å redusere antall elever i mestringsnivå 1 på barnetrinnet og mestringsnivå 1 og 2 på ungdomstrinnet. Videre sies det at kvaliteten på Skiptvets læringsarenaer skal høynes slik at⁹¹:

- a. Henvisninger til BUP og PPT er redusert med 50 %.
- b. Under 5 % av barna i barnehagen har spesialpedagogisk hjelp.
- c. Under 5 % av elevene i grunnskolen har spesialundervisning.
- d. Spesialundervisning brukes i større grad til tidlig innsats i barnehage og barneskole.

Gjennom helhetlig oppvekst har kommunen etablert en arbeidsgruppe for «Laget rundt barnet» der PPT er med. I delrapport på helhetlig oppvekstmiljø vises det til at PPT er prioritert særlig i kompetanseløftet, fordi «Meld. St. 6 (2019–2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» legger stor vekt på at PP-tjenesten skal arbeide mer systematisk ut i skolene.⁹²

⁸⁵ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 42

⁸⁶ Økonomiplan og handlingsprogram 2022-2025 side 19

⁸⁷ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 45, tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21/ 2022

⁸⁸ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2022

⁸⁹ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21

⁹⁰ Virksomhetsplan 2017-2020 side 14

⁹¹ Virksomhetsplan 2017-2020 side 10

⁹² Delrapport 1 Helhetlig oppvekstmiljø Skiptvet kommune 2021-22

Virksomhetsleder oppvekst svarer bekreftende på at det finnes formaliserte retningslinjer/strukturer for å legge til rette for arbeidet med tidlig innsats. Dette ligger i virksomhetsplan, og også innenfor arbeidet med Helhetlig oppvekstmiljø. Han viser også til det tverrfaglige teamet på skolene som drøfter spørsmål som kontaktlærere og andre tar opp knyttet til enkeltelever kan fange opp ting tidlig. Det tverrfaglige teamet på skolene er sammensatt av rektor, kontaktlærer, spesialpedagogisk koordinator, PPT-rådgiver, helsesykepleier og representant fra barnevernet. Det kan også være andre aktører inne, koordinator for personer med nedsatt funksjonsevne, fysioterapeut og psykolog.

Vestgård skole har en brosjyre med kartleggingsløp på 1.-4.trinn med tiltak og tester: «Kartleggingsløp og hva gjør vi etterpå?». Dette er beskrevet under punkt 7.2.2.3 i 7. avsnitt. Vestgård skole har også en brosjyre lokalt læreplanarbeid som går på undervisningsvurdering, resultater og måloppnåelse. Det oppgis at det er de ulike teamene som har ansvar for tidlig innsats for dem som har behov for oppfriskning og ny start, repetisjon. Skolene i Skiptvet har varierende og til dels svake resultater på nasjonale kartlegginger fra 5. trinn og oppover. Vestgård skole har ansvaret for skolestarten og den tidlige lese-, skrive- og regneinnføringen og dermed resultatene på nasjonale prøver på 5. trinn. De nasjonale kartleggingene fra 1.- 4. trinn har ikke hatt urovekkende mange barn under bekymringsgrensen, men noe flere de siste årene. Det oppgis at skolen søker å sette inn tiltak så tidlig som mulig om elevene ikke klarer å følge med i det som læres inn. Mange barn trenger tid på å bli trygg på skolen, og de er helt avhengige av at barnehage og skole har et godt samarbeid om overgangen. Å gi god tilpasset opplæring er det viktigste de kan oppnå både med tanke på inkludering, mestringsopplevelser og læringsutbytte for alle.⁹³

Det oppgis i læreplanarbeidet at skolen søker å sette inn så mye ressurser som mulig for å kunne gi ekstra hjelp tidlig i mindre grupper og også gi korte økter individuelt uten at elever tas opp på drøftingsmøter eller henvises til PPT. Det fremkommer at spesialundervisning gis til ca. 7 % av elevene, og ressurser brukt på «rett til enkeltvedtak» kan gå på bekostning av mulighetene for å gi god nok tidlig innsats. Det oppgis at skolen for noen år tilbake hadde muligheter for en egen «Ny start lærer»- det er det ikke rom for nå. Det fremkommer at et tett faglig, tverrfaglig samarbeid på teamet/ trinnet og tilstrekkelige ressurser totalt på skolen skal være med å sikre tidlig innsats på en god måte slik at det vil bli noen færre henvisninger til PPT på sikt. Det blir oppgitt at dette er et satsningsområde i samarbeidet mellom skolene i Skiptvet og PPT. Spesialpedagogisk koordinator har møter og veiledning med ansatte, og det er gode tverrfaglige team hvor man deler erfaring og kompetanse. Det oppgis at det avgjørende for å lykkes er god faglig kompetanse i lærerkollegiet, felles kompetanseheving, rapportering og forpliktende praksis. Videre sies det at mye av dette er på plass, men man ser likevel at mange elever strever med grunnleggende ferdigheter for lenge.⁹⁴

Rektor Vestgård skole oppgir at de legger ekstra ressurser til 1.-4. trinn, slik at tidlig innsats kan ivaretas. På 1.trinn legges det mye ressurser for å fange tidlig opp de som strever. Hun utdyper at det knyttet til vurdering av 6-årsreformen er vanskelig å vite når man skal forvente at en elev f.eks. har kommet tilstrekkelig langt i kunnskapsutviklingen slik som når skal elevene lære seg å lese. Rektor oppgir at for å ha tidlig innsats må det være nok voksne til å se barna, og hun opplever ikke at man har nok ressurser til det. Rektor oppgir at tidligere hadde de stasjonsarbeid der en lærer hadde ansvar for grupper, noe de ikke lenger har ressurser til. Hun forklarer at det er vanskelig å gi god nok tidlig innsats, men lærerne er opptatt av fange opp/ å gi tidlig innsats. Hun forklarer at når man opplever at barna blir hengende etter, tar lærerne opp med sine kollegaer på teamet, og de drøfter med rektor. Det er også drøftingsteam med PPT som er med å tenke tiltak, og man drøfter også tidlig med foreldrene. Rektor henviser til at

⁹³ Vestgård skole- Lokalt læreplanarbeid

⁹⁴ Vestgård skole- Lokalt læreplanarbeid

dette er beskrevet i guiden. Hun oppgir at de har for lite ressurser for å gjøre det man ønsker, og at god tidlig innsats er å sørge for at tilpasningene blir bedre for elevene.

Rektor Vestgård skole oppgir at rutinene er å sette i gang tiltak. De har ikke egne rutiner utover det som er beskrevet i «Lokalt læreplanarbeid». Hun oppgir at det tidligere var et mer formalisert system: «TA – ny start», men dette bruker ikke skolen lenger. Det som er formalisert er at man skal sette i gang analyser og tiltak når det er grunn til bekymring. Hun sier tidlig innsats også handler om det sosiale/ barn i læringsmiljø. Rektor oppgir at det er utfordring med ressurser, fravær, sykdom, og det å klare å legge til rette. På spørsmål om den enkelte lærer utarbeider egne rutiner oppgir hun at lærerne jobber tett sammen på teamet, og de lager grupper ut ifra resultatene de har.

På spørsmål om hvordan arbeidet med tidlig innsats er organisert og formalisert i skolen oppgir virksomhetsleder oppvekst at han ikke har drøftet dette med rektor på barneskolen, men mener at på det nåværende stadium ikke er arbeidet med tidlig innsats godt nok på plass, og at de ikke har klart å systematisere arbeidet godt nok med lovbestemmelsen som det å få sette inn ekstra tiltak når det er behov. Når det gjelder særskilte utfordringer man står overfor i Skiptvet skolen peker virksomhetsleder oppvekst på de utfordringene man har i forbindelse med det høye antallet enkeltvedtak om spesialundervisning. Han sier at det er grunnleggende ting man må få endret på, det er mange elever som kanskje ikke har opplevd stor nok grad av mestring, og at man ikke er gode nok på å gjennomføre det ordinære arbeidet i skolen før man henviser til PPT. Virksomhetsleder oppgir at dette er det jobbet med for å snu.

7.2.3.1 Tidlig innsats og overgangsplaner

Kommunen har overgangsplaner mellom barnehagene og Vestgård skole, og Vestgård og Kirkelund skole med forpliktende rutiner, planer og møter. Det er blant annet samarbeidsmøte vedrørende elever med spesialpedagogikk, og overføringsmøter for elever med spesielle behov og spesialpedagogikk. Kontaktlærerne på 5.trinn besøker også 4.trinns elever på skolen, og har samtaler med lærerne der. De har også samarbeidsmøter mellom kontaktlærerne i 4. og 5.trinn der det snakkes om elevinformasjon, rutiner, sosial kompetanse, kartleggingsresultater/ faglig nivå. Det er rutiner for overgang barnehage-skole/SFO, Vestgård og Kirkelund skole, og mellomtrinnet og ungdomstrinnet. Skolene har også et skjema for overgang mellom skolene og mellomtrinnet/ ungdomstrinnet med ulike tema som sosial kompetanse, faglig nivå og annet.⁹⁵ Rektor Vestgård skole oppgir at lærerne som tar imot 5.klasse møter 4.klasse, og snakker med lærerne om elevene som kommer. Det er gjensidige forventninger, en lærer fra 3.klasse er også med. Rektor oppgir at det er mye overgangssamarbeid, men at de kan bli bedre på det pedagogiske slik som å se på resultatene sammen, og at det er mer samhandling som må til.

Rektor Vestgård skole sier at det også kommer barn fra barnehage med behov for tidlig innsats/ spesialressurser, og oppgir at med flere ressurser kan dette ivaretas bedre, f.eks. resultert i at mindre ressurser gikk til spesialundervisning. Skolen har overgangssamtaler med barnehagene, og rektor oppgir at i januar før skolestart har de gjennomgang på hvem de tenker trenger oppfølging av PPT, det er også noen ganger tvilstilfeller. Hun sier at noen av barna kunne klart overgangen uten å være innom PPT om man visste at det var god nok tidlig innsats i førsteklasse.

⁹⁵ Overgangsplaner i Skiptvet kommune, Helhetlig Oppvekstmiljø overganger

7.2.3.2 Tidlig innsats etter 1.-4. klasse

I brukerhåndboken til Kirkelund skole oppgis det at Kirkelund skole har leseopplæring som et av satsningsområdene sine der det oppgis at lesing som grunnleggende ferdighet skal inn i alle fag. Alle lærere på et trinn samarbeider om leseopplæringen for å skaffe sammenheng og helhet for elevene. Faglærere skal jobbe med lesestrategier og leseforståelse i «sitt» fag. Det foreligger leseplan for Kirkelund skole 5.-10.klasse, delt inn til hvert trinn. Planen skal være et felles løft der alle må fokusere på leseopplæringen i alle fag og på alle trinn. Planen er obligatorisk og omfatter følgende hovedområder: språklig kompetanse, ordforråd, lesestrategier og leseforståelse, lese- og skriveopplæring og kartlegging. Det er også lesestimuleringstiltak på de ulike trinnene slik som fokus på grunnleggende ferdigheter ved oppstart i 5.trinn.⁹⁶

Rektor Kirkelund skole oppgir at tidlig innsats ikke har vært noe stort begrep for Kirkelund skole tidligere, men at de har begynt å tenke tidlig innsats. Hun sier at arbeidet med tidlig innsats ikke har fungert slik det er ønsket, og opplever ikke at de oppfyller kravene. De følger opp når de får 5.klasse, men oppgir at mye kommer på i mellomtrinnet. De har samarbeidsmøter i forbindelse med overgangen mellom 4 og 5. trinn. De har også møter for å følge opp resultatene fra nasjonale prøver. Rektor tror dette i stor grad presenteres og drøftes på individnivå. Hun oppgir at de jobber med PPT om tidlig innsats, men at rutinen med PPT må bli bedre på å fange opp tidligere, og å teste ut andre tiltak og tilpasset opplæring først. Det er noen fellesnevnerne på enkeltvedtak, men rektor oppgir at det kan være tiltak som er tilpasset en hel klasse. Hun forklarer at det er mange ting som kan gjøres for hele grupper, og at det gjøres for lite for å tilpasse for en hel gruppe. Hun oppgir at tidlig innsats er viktig for å redusere antallet enkeltvedtak, og at de skal bli bedre til å teste ut andre tiltak knyttet til tilpasset opplæring. Det jobbes også med PPT-rådgiver om et strukturert opplegg for arbeid med grunnleggende og sosiale ferdigheter, og begrepslæring.

7.2.3.3 Kompetansehevingstiltak/ utviklingstiltak om temaet tidlig innsats

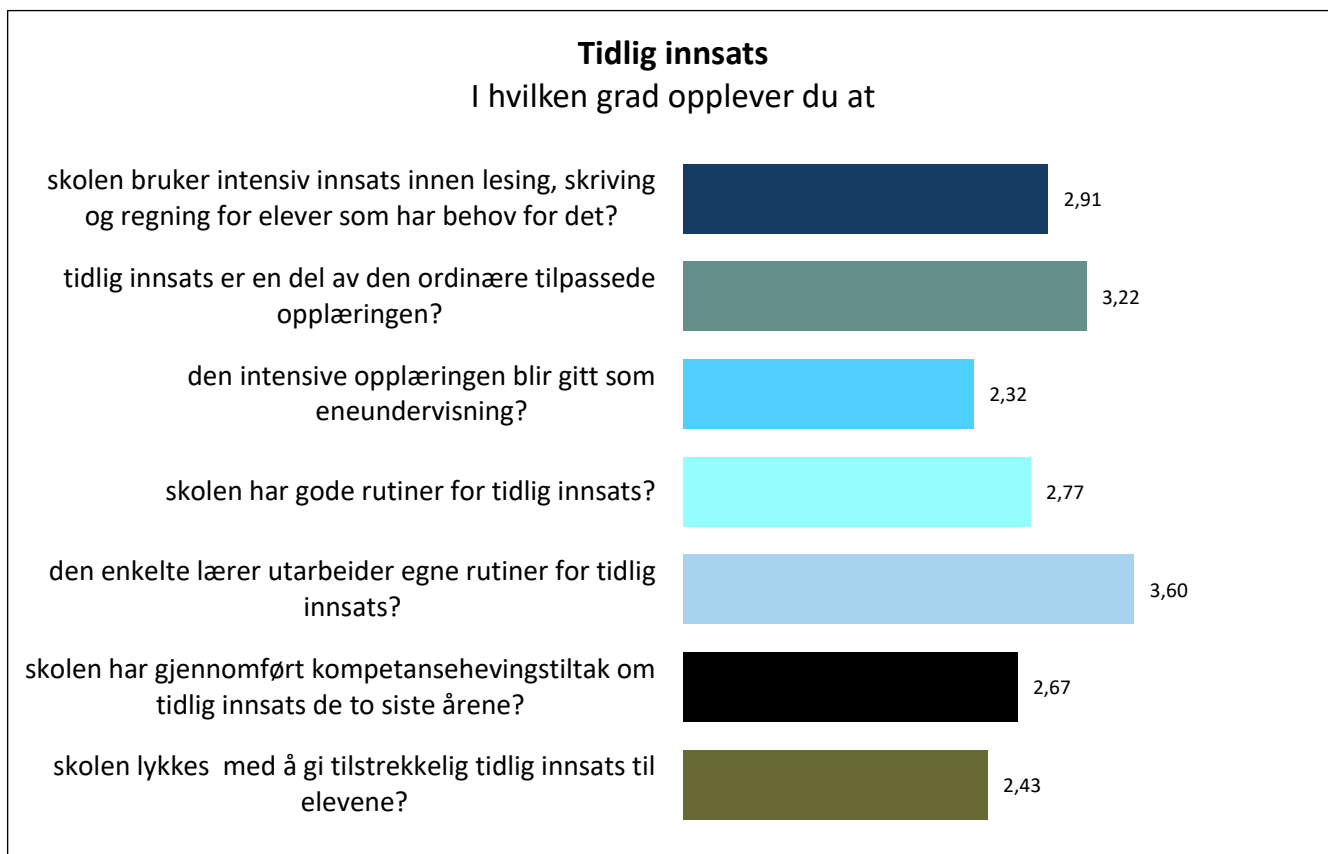
På spørsmål om kommunen har gjennomført kompetansehevingstiltak eller utviklingstiltak om temaet tidlig innsats de senere årene oppgir virksomhetsleder oppvekst at Vestgård skole var med i et forskningsprosjekt vedrørende ekstrahjelp når det gjelder leseopplæring. Prosjektet kaltes «Two teachers». Det var ressurser til å styrke to lærere i undervisningen. Man undersøkte elevene på forhånd, og i etterkant. Prosjektet stoppet opp da regjeringen stoppet finansieringen. Virksomhetsleder oppgir at det er snakket mye om tidlig innsats i Helhetlig oppvekstmiljø, og direktoratet har gitt midler til skolebasert kompetanseutvikling som Skiptvet har deltatt på i flere år. Virksomhetsleder oppvekst oppgir at lærerne har blitt trent i å bruke eleven som ressurs i planlegging og gjennomføring av undervisningen. Det er også jobbet med klasseledelse. Som et eksempel på et tiltak knyttet til tidlig innsats som er satt i system, peker virksomhetsleder oppvekst på Bravoleken. Dette er tiltak for tidlig språkstimulering brukes i barnehage og skole. Tiltaket er rettet mot alle barn, noe som vil si at alle barn møter det samme. Et tiltak som oppgis å være en viktig del av kommunens satsning er at barnehagen jobber med tidlig innsats når det gjelder språk og alle barnehageansatte er kurset på dette området.

Rektor Vestgård skole oppgir at det ikke er gjennomført kompetansehevingstiltak/ utviklingstiltak om temaet de senere årene. Det ble ansatt en lærerspesialist for 1-4. trinn, men denne personen sluttet. Hun presiserer at det har blitt gjennomført få enkeltkurs de siste årene.

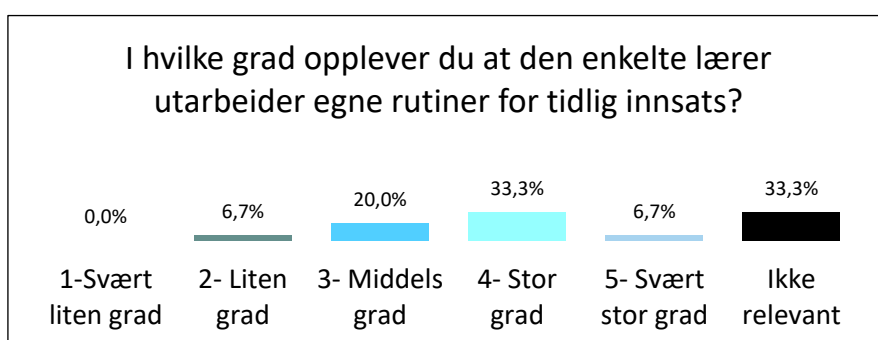
⁹⁶ Kirkelund skole brukerhåndbok 22-23

7.2.3.4 Resultater fra spørreundersøkelse

Figuren nedenfor viser resultater fra spørsmål om tidlig innsats til undervisningspersonalet og inspektører. På spørsmål om tidlig innsats med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene mellom 2,32 og 3,6. Respondentene har høyest gjennomsnitt på 3,6 på om den enkelte lærer utarbeider egne rutiner for tidlig innsats. Respondentene har lavest gjennomsnitt svar på 2,32 på om den intensive opplæringen blir gitt som eneundervisning. På de sju spørsmålene om skolebasert vurdering oppgir flere at spørsmålene ikke er relevante.⁹⁷



Figur 29 Spørreundersøkelse: tidlig innsats

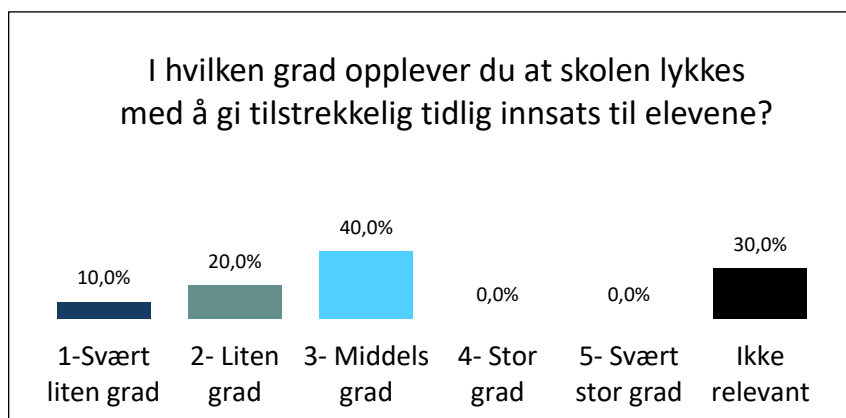


På spørsmål om man opplever at den enkelte lærer utarbeider egne rutiner for tidlig innsats oppgir 78,7 % (53,3 % av 67,7 % aktuelle respondenter) at det gjøre si middels til stor grad.

Figur 30 Spørreundersøkelse: egne rutiner for tidlig innsats

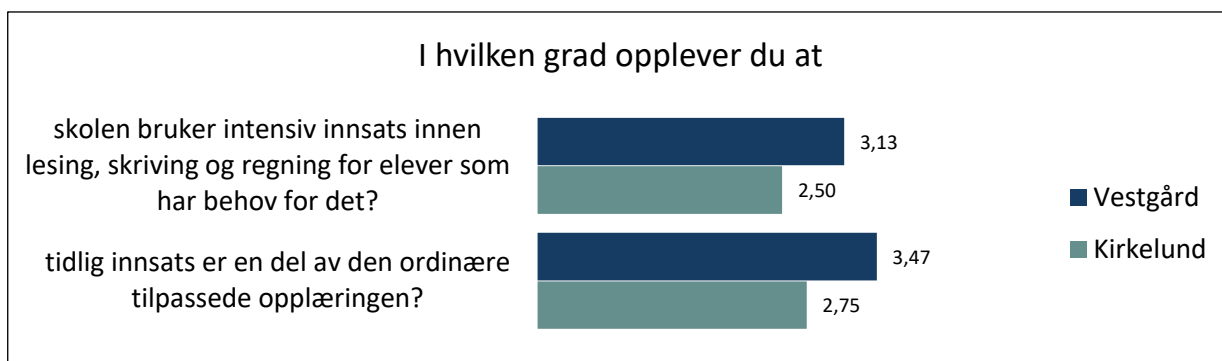
⁹⁷ På de sju spørsmålene om skolebasert vurdering oppgir henholdsvis 23,3 %, 23,3 %, 26,7 %, 26,7 %, 33,3 %, 40 % og 30 % at spørsmålene ikke er relevante.

På spørsmål om man opplever at skolen lykkes med å gi tilstrekkelig tidlig innsats til elevene oppgir 42,9 % (30 % av 70 % aktuelle respondenter) at skolen lykkes i svært liten eller liten grad



Figur 31 Spørreundersøkelse: tilstrekkelig tidlig innsats til elevene

Følgende spørsmål har mer enn 0,5 i gjennomsnitt i avvik mellom skolene:



Figur 32 Tidlig innsats, spørsmål med avvik på mer enn 0,5 i gjennomsnitt mellom skolene

Respondentene har følgende kommentarer angående tidlig innsats:

«Ressurser til lesekurs og tidlig innsats var en større prioritering tidligere. Nå er det hovedsakelig opp til trinnet, som ikke har ressurser til å få det til»

7.3 Vurderinger

7.3.1 Nasjonale prøver og kartlegginger

På Vestgård skole er det nasjonale kartleggingsprøver i lesing og regning i 1. og 3. trinn. Vestgård skole har en rutine for oppfølging av kartleggingsprøvene hvor det fremkommer at elever som skårer lavt på kartleggingen skal drøftes med PPT. Kommunen har ikke satt målbare faglige mål for elevene på Vestgård skole, men de skal vite hvorfor de enkelte år får svake resultater. Skolen har et stort analysesamarbeidsområde fremover, og skoleledelsen skal arbeide mye sammen om elevenes utbytte av opplæringen. Av intervju fremkommer det at skolen gjennomfører et systematisk arbeid for hver elev der de vurderer resultatene, og finner ut hvilke elever det kan knyttes bekymring til.

På Kirkelund skole gjennomføres det nasjonale prøver i 5., 8. og 9. klasse. Kirkelund skole har en liste for gjennomføring av nasjonale prøver og en liste knyttet til oppfølging av prøvene. Skolen har også en rutine som viser hvordan man skal arbeide med nasjonale prøver, og her oppgis det detaljert hvilke vurderinger de ulike trinnene skal gjøre, med konkrete tiltak. Det blir oppgitt at det er igangsatt et systematisk arbeid som skal fokusere på grunnleggende lesing, regning og språk. Det er etablert en tverrfaglig opplæringsarena for de som strever mest, der målet er å skape mestringsopplevelser for den enkelte elev. Revisjonen vurderer på bakgrunn av ovennevnte at skolene gjennomfører nasjonale prøver og kartlegginger, og at de har rutiner for oppfølging av den enkelte elev.

Av intervju oppgis det at knyttet til oppfølging av nasjonale prøver samarbeides det med småtrinnet som en del av overgangsrutinene, men det fremkommer at skolene bør bli bedre på å dele informasjon mellom småtrinn og mellomtrinn og at det her er behov for bedre rutiner, avtaler og strukturer for å iverksette tiltak ut fra kartlegginger og resultatene. Av både resultatene på nasjonale prøver og intervju fremkommer det at faglige resultater er et forbedringsområde på Kirkelund skole. Det oppgis at Kirkelund skole gjennomfører og analyserer tiltak, men det å vurdere tiltak gjøres ikke systematisk og rutinemessig. Det oppgis også at skolen ikke har et systematisk arbeid som er godt nok for å følge opp nasjonale prøver. I spørreundersøkelsen fremkommer det blant annet at 40 % av respondentene opplever at lærere i liten eller svært liten grad vurderer hva resultatene innebærer for praksis i klasserommet. Det er også mange som i svært liten eller liten grad opplever at skoleledelsen bidrar med å systematisere arbeidet, sikre at resultatene blir fulgt opp, og at skolens samlede erfaring og kunnskap fra prøvene blir bragt videre til resten av skolen og blir til nytte for kommende elever. Revisjonen vurderer at skoleledelsen i større grad bør systematisere arbeidet for å sikre at de samlede resultatene blir fulgt opp på overordnet nivå. Det er viktig med en systematisk evaluering av resultatene fra nasjonale prøver og kartlegginger for at resultatene også kan følges opp også utover hver enkelt elev.

7.3.2 Tidlig innsats

Av kommunens økonomiplan oppgis det at grunnskolen fortsatt ikke er i mål når det gjelder faglige resultater i skolen, og må arbeide systematisk med å tilrettelegge bedre for hver enkelt elev. Kommunen har en stor andel av elever som har vedtak om spesialundervisning, spesielt på mellomtrinnet. Kommunen oppgir selv at det er lite økonomisk handlingsrom for tidlig og god nok innsats. Nedgang i lærertett- het og sterk økning i spesialundervisning og tiltak for enkeltelever gjør at skolens handlingsrom for å sette i verk tidlig innsats er redusert. Vestgård skole var tidligere med i et forskningsprosjekt «Two teachers» vedrørende ekstrahjelp på leseopplæring. Det innebar at det var ressurser til å styrke med to lærere i undervisningen, men dette prosjektet ble stoppet på grunn av manglende finansiering. Det har tidligere også vært ansatt en lærerspesialist for 1.-4.trinn. Av spørreundersøkelsen fremkommer det også at ressurser til lesekurs og tidlig innsats var en større prioritering tidligere, og at det nå er mer opp til trinnene, som i realiteten ikke har ressurser til å få dette til.

Vestgård skole har ikke egne rutiner for tidlig innsats utover det som er beskrevet i «lokalt læreplanarbeid». Her fremkommer det at skolen søker å sette inn så mye ressurser som mulig for å kunne gi ekstra hjelp tidlig i mindre grupper, og også gi korte økter individuelt. Det oppgis at et tett faglig, tverrfaglig samarbeid på teamet/ trinnet og tilstrekkelige ressurser totalt på skolen skal være med å sikre tidlig innsats på en god måte, slik at det vil bli noen færre henvisninger til PPT på sikt. Av skolens lokale læreplanarbeid oppgis det også at de ulike teamene har ansvar for tidlig innsats. Dette gjenspeiles også i spørreundersøkelsen.

Det blir oppgitt at Vestgård skole legger ekstra ressurser til 1.-4. trinn for at tidlig innsats kan ivaretas, men at skolen har for lite ressurser for å gjøre det man ønsker. Det blir også oppgitt at det gjøres for lite

for å tilpasse for en hel gruppe, og at tidlig innsats er viktig for å redusere antallet enkeltvedtak. Det fremkommer at grunnleggende ting må endres knyttet til utfordringen med høy andel elever som mottar spesialundervisning, og at kommunen ikke er gode nok på å gjennomføre det ordinære arbeidet før man henviser til PPT, noe man jobber med for å snu. Det fremkommer i intervju at arbeidet med tidlig innsats ikke er godt nok, og ikke har fungert slik det er ønsket. Kravene oppfylles ikke, og arbeidet er ikke systematisert godt nok for å sikre oppfølging av lovbestemmelsen. Dette gjenspeiles også i spørreundersøkelsen, der 42,9 % av aktuelle respondenter opplever at skolen i svært liten eller liten grad har lykkes med å gi tilstrekkelig tidlig innsats til elevene. Revisjonen vurderer at kommunen ikke sørger for god nok tidlig innsats på 1.-4.trinn. det mangler konkrete planer, rutiner og systematikk for tidlig innsats på et overordnet nivå. Dette er viktig for å oppdage tidlig hvilke elever som har behov for ekstra oppfølging, og kan også på sikt bidra til mindre spesialundervisning, som i dag binder opp mye ressurser.

7.4 Konklusjon og anbefalinger

Revisjonen har undersøkt om Skiptvet kommune ivaretar kravet om gjennomføring av nasjonale prøver og kartlegginger, samt bestemmelsen om tidlig innsats i 1.-4. trinn.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ivaretar kravet om gjennomføring av nasjonale prøver og kartlegginger. Skolen har rutiner for oppfølging av den enkelte elev. Skolen bør imidlertid arbeide mer systematisk med oppfølgingen slik at resultatene også følges opp også utover hver enkelt elev.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ikke ivaretar kravet om tidlig innsats i 1.-4. trinn. Skolene mangler konkrete planer, rutiner og systematikk for tidlig innsats på overordnet nivå. I dag er det opp til den enkelte lærer/ team å utarbeide egne rutiner for tidlig innsats, men dette fungerer ikke slik det er ønsket da teamene ikke har ressurser til å få dette til. Revisjonen vil understreke at tidlig innsats er viktig for å avdekke tidlig hvilke elever som sliter, og et godt arbeid med dette kan også på sikt bidra til mindre spesialundervisning, som i dag binder opp mye ressurser i skolen.

Anbefalinger

Revisjonen anbefaler at kommunen bør

- systematisk gjennomføre oppfølging av nasjonale prøver og kartlegginger
- jobbe systematisk og målrettet med tidlig innsats i skolene

8 KRAV OM LÆRERTETTHET OG KOMPETANSE HOS SKOLENS PERSONELL

Problemstilling 3: Ivaretar kommunen kravet om lærertetthet og kompetanse hos skolens personell?

8.1 Revisjonskriterier

Fullstendig utledning av revisjonskriterier fremkommer av vedlegg. Revisjonskriteriene er punktvis oppsummert nedenfor.

Kommunen skal:

- sørge for at skolene følger lærernormen
- sikre at skolene har riktig og tilstrekkelig kompetanse

8.2 Datagrunnlag

8.2.1 Lærernorm

Lærernormen⁹⁸ skal ta utgangspunkt i lærere og elever i ordinær undervisning, også kalt gruppestørrelse 2. Dermed skal ressurser tilknyttet spesialundervisning og særskilt norskopplæring ikke telle med.

Skoleår	Antall elever	Årsverk lærere	Årsverk ass./fagarb.
2021-22	507	46,32	12,15
2020-21	504	46,84	11,59
2019-20	495	45,52	10,91
2018-19	487	48,08	9,98
2017-18	518	49,6	7,75
2016-17	503	47,24	6,27

Figur 33 Elevtall og årsverk på skolene i Skiptvet kommune

Av figur 33 fremkommer det at skolene i Skiptvet har 507 elever for skoleåret 2021-22 med 46,32 årsverk lærere og 12,15 årsverk assistenter/ fagarbeidere.⁹⁹ Av kommunens årsmelding oppgis det at kommunen har flere elever pr. lærer i ordinær undervisning enn de de sammenligner seg med.¹⁰⁰ Virksomhetsleder oppvekst oppgir at det har vært en sterk økning i bruken av assistenter/fagarbeidere i skolen. Dette skyldes at det er økende antall elever som krever individuell oppfølging i timene og i pauser. Dette gjelder både de med enkeltvedtak, men også rene organisatoriske tiltak. I flere til-

feller er dette knyttet til elever med kraftige smerteuttrykk. Han forklarer at dette er en krevende situasjon som reduserer muligheten for å styrke med pedagogstillinger.

I tilstandsrapporten for grunnskolen 2022 oppgis det at selv om elevtallet gikk ned i 2021/22 innebærer ikke dette uten videre at en får færre klasser. Kommunen bruker mer enn gjennomsnittet på spesialundervisning/tiltak mot enkeltelever. Kommunen bruker en høy andel årsverk på spesialundervisning, og mest på mellomtrinnet der nesten 15 % hadde spesialundervisning. Timetallet til spesialundervisning pr. elev ligger nest høyest i områdene kommunen sammenlignes med.

⁹⁸ forskrift til opplæringslova § 14A-1

⁹⁹ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 42

¹⁰⁰ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 45

Av statistikken og kommunens årsmelding fremkommer det at det siden 2019 har vært en sterk økning i spesialundervisning og mer bruk av assistenter, og som følge av dette merforbruk i forhold til vedtatt budsjett og lavere lærertetthet i ordinær undervisning. Likevel blir det meste av spesialundervisning gjennomført i grupper. Det er en dobling av årsverk assistenter/fagarbeidere fra 2016 til skoleåret 2021-22.¹⁰¹

For skoleåret 2021-22 hadde Kirkelund skole et sykefravær på 5,6 %, mens Vestgård skole hadde et sykefravær på 10,6 %.¹⁰² I kommunens årsmelding for 2021 oppgis det at Vestgård skole har i 2021 hatt høyt fravær og bruk av vikarer under koronatiden. Kirkelund skole har også hatt stort vikarbehov på grunn av koronarelatert fravær i tillegg til flere langtidssykmeldte.¹⁰³

Det fremkommer i kommunes årsmelding at det på Kirkelund skole er et økt behov for voksnetthet for å ivareta elever med særskilte behov. Skolen har også fått flere fremmedspråklige elever som har økt behovet for språkassistenter. Skolen har stort behov for å markant øke ressursen til spesialpedagogisk ansvarlig/koordinator. Det blir oppgitt at økt lærertetthet og flere fagarbeidere i fast stilling er nødvendig for å ivareta elevgruppa best mulig, og at ressurser til ledelse bør økes (rektor har i dag personalansvar for omkring 55 personer alene).¹⁰⁴

I økonomiplan og handlingsprogram for 2023-2026 oppgis det at kommunen må øke lærertettheten i skolene for å redusere ressursbruken til spesialundervisning. Målet er å redusere ressursbruken til spesialundervisningen i økonomiplanperioden gjennom systematisk arbeid med klasseledelse, veiledning og oppfølging av ansatte, elever og foresatte.¹⁰⁵ Det oppgis i samme plan at det er en stor risiko for frafall i videregående skole hvis kommunen ikke kan redusere spesialundervisningen og drive mer og bedre tilpasset opplæring. Det må ansettes flere lærere og kompetansen i spesialpedagogikk må økes. Det er også en stor risiko for å ikke oppnå målene hvis de ikke styrker lederressurser og støtteressurser til utviklingsarbeid og administrativ støtte.¹⁰⁶

Av udir.no sin statistikk fremkommer det at lærertettheten (hvor mange elever det er per lærer) i ordinær undervisning i Skiptvet kommune for skoleåret 2022/23 er: 12,45 (1.-4. trinn), 16,23 (5.-7. trinn) og 17,32 (8.-10. trinn). Det fremkommer av tilstandsrapporten for grunnskolen 2022 (med utgangspunkt i skoleåret 2021-2022) at kommunen har hatt en nedgang i lærertetthet i alle tre delene av skolen når det gjelder ordinær undervisning- unntatt er timer til spesialundervisning. Tallene fra 2022-23 viser at lærertettheten i alle tre delene har gått opp fra 2021-22 til 2022-23, det vil si færre elever pr. lærer. Virksomhetsleder oppvekst oppgir at det er en økning på grunn av redusert elevtall.

Ansattressursen i spesialundervisning 2019-22				
Skole	2019-20			
	Antall enkelt vedtak	Timeantall	Årsv. Lærer	Årsv. Ass/fagas
Vestgård Skole	12	3 945	5,33	1,2
Kirkelund Skole	19	3 268	4,67	1,61
SUM	31	7 213	10,0	2,81
Skole	2020-21			
	Antall enkelt vedtak	Timeantall	Årsv. Lærer	Årsv. Ass/fagas
Vestgård Skole	13	1 675	2,26	1,8
Kirkelund Skole	25	2 546	3,62	4,45
SUM	38	4 221	5,88	6,25
Skole	2021-22			
	Antall enkelt vedtak	Timeantall	Årsv. Lærer	Årsv. Ass/fagas
Vestgård Skole	15	2 400	3,24	1,8
Kirkelund Skole	33	3 572	5,09	3,92
SUM	48	5 972	8,33	5,72

Figur 34 Ansattressursen i spesialundervisning 2019-22

¹⁰¹ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 43

¹⁰² Sykefravær Skiptvetskolen skoleåret 2021-22

¹⁰³ Årsmelding Skiptvet kommune 2021

¹⁰⁴ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 43

¹⁰⁵ Økonomiplan og handlingsprogram 2023-2026 side 23

¹⁰⁶ Økonomiplan og handlingsprogram 2023-2026 side 24

	2020-21	2021-22	2022-23
	1.-4. årstrinn	1.-4. årstrinn	1.-4. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
Nasjonalt - Fylke - Kommune - Enhet	Lærertetthet i ordinær undervisning	Lærertetthet i ordinær undervisning	Lærertetthet i ordinær undervisning
- Hele landet	13,77	13,54	13,67
- Viken	14,58	14,06	14,18
+ Skiptvet	12,76	14,58	12,45

Figur 35 Skiptvet kommune 1.-4.trinn Lærertetthet i ordinær undervisning (udir.no)

	2020-21	2021-22	2022-23
	5.-7. årstrinn	5.-7. årstrinn	5.-7. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
Nasjonalt - Fylke - Kommune - Enhet	Lærertetthet i ordinær undervisning	Lærertetthet i ordinær undervisning	Lærertetthet i ordinær undervisning
- Hele landet	16,46	16,20	16,17
- Viken	17,51	17,25	17,09
+ Skiptvet	17,27	17,49	16,23

Figur 36 Skiptvet kommune 5.-7. trinn Lærertetthet i ordinær undervisning (udir.no)

	2020-21	2021-22	2022-23
	8.-10. årstrinn	8.-10. årstrinn	8.-10. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
Nasjonalt - Fylke - Kommune - Enhet	Lærertetthet i ordinær undervisning	Lærertetthet i ordinær undervisning	Lærertetthet i ordinær undervisning
- Hele landet	17,63	17,57	17,65
- Viken	18,55	18,35	18,51
+ Skiptvet	16,51	18,28	17,32

Figur 37 Skiptvet kommune 8.-10. trinn Lærertetthet i ordinær undervisning (udir.no)

Skiptvet kommune rapporterer på GSI (Grunnskolen informasjonssystem)¹⁰⁷ når det gjelder lærernormen. Virksomhetsleder oppvekst sier at det er nok lærere, men at man i perioder med høyt sykefravær ikke klarer å oppfylle normen. Bruken av assistenter og fagarbeidere har økt de siste årene noe som vises av GSI-statistikken. Han oppgir at det er utfordring å rekruttere lærerutdannede til småtrinnet. Dette har ført til at det i perioder har vært ganske mange med barnehageutdanning. Høyt sykefravær er en utfordring i denne sammenhengen.

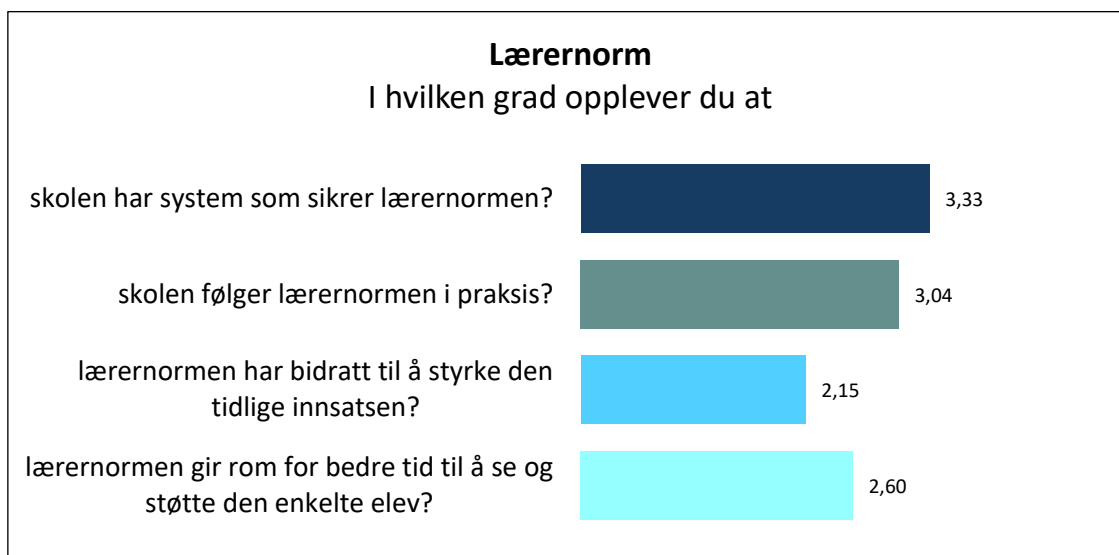
Rektor Vestgård skole oppgir at skolen pr. i dag oppfyller lærernormen med to stillinger utover det som er kravet. Hun presiserer at det ikke alltid kjennes slik ut og de har mange timer som er organisert som

¹⁰⁷ [Informasjon \(udir.no\)](#)

grupper. Rektor Kirkelund skole konstaterer at lærernormen oppfylles, de har ganske små klasser, og undervisningsgrupper på omlag 20 elever eller under. Ofte deles de i mindre grupper slik som i kunst og håndverk etc.

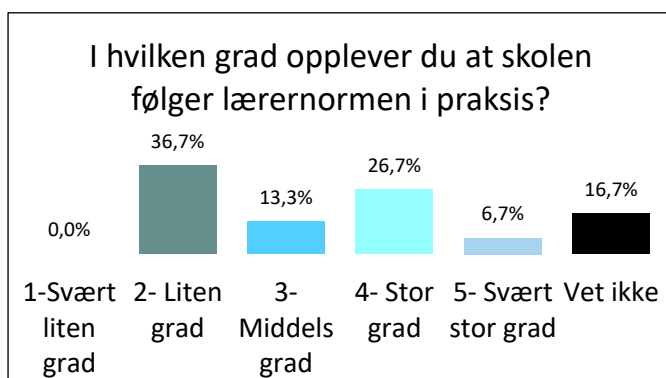
8.2.1.1 Resultater fra spørreundersøkelse

Figuren nedenfor viser resultater fra spørsmål om lærernorm til undervisningspersonalet og inspektører.



Figur 38 Spørreundersøkelse: lærernorm

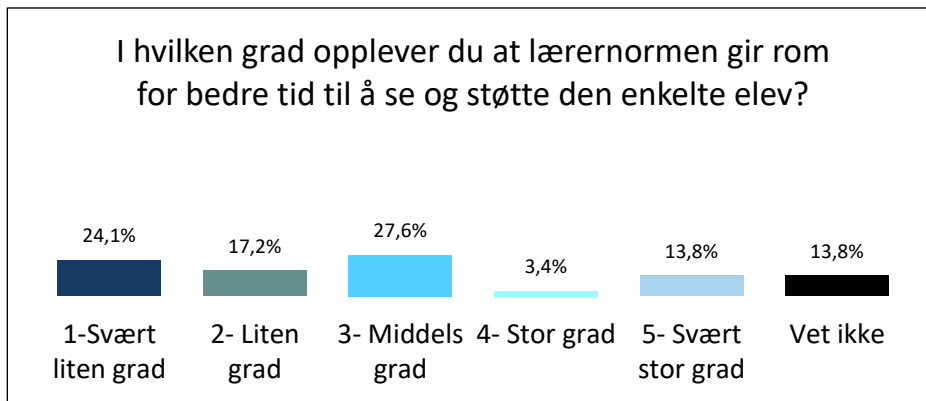
På spørsmål om lærernorm med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene mellom 2,15 og 3,33 (liten grad og middels grad). Respondentene har høyest gjennomsnitt på 3,33 på om skolen har system som sikrer lærernormen. Respondentene har lavest gjennomsnitt svar på 2,15 på om lærernormen har bidratt til å styrke den tidlige innsatsen.¹⁰⁸



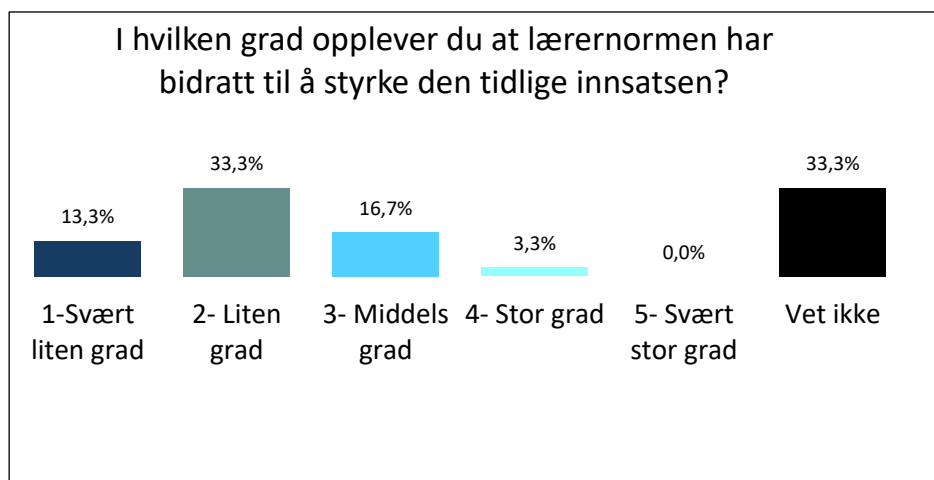
På spørsmål om man opplever at skolen følger lærernormen i praksis oppgir 36,7 % at dette gjøres i liten grad. På spørsmål om lærernormen gir rom for bedre tid til å se og støtte den enkelte elev oppgir 24,1 % svært liten grad, og 17,2 % liten grad. På spørsmål om man opplever at lærernormen har bidratt til å styrke den tidlige innsatsen oppgir 13,3 % at man opplever dette i svært liten grad, og 33,3 % oppgir i liten grad.

Figur 39 Spørreundersøkelse: skolen følger lærernormen i praksis

¹⁰⁸ På de fire spørsmålene om lærernorm oppgir henholdsvis 20 %, 16,7 %, 33,3 % og 13,8 % at de ikke vet.



Figur 40 Spørreundersøkelse: lærernormen gir rom for bedre tid til å se og støtte den enkelte elev



Figur 41 Spørreundersøkelse: lærernormen har bidratt til å styrke den tidlige innsatsen

Respondentene har følgende kommentarer angående lærernorm:

«Det er ikke lærernormen som styrer dette, men økonomi»

«Mye sykdom, ingen til å gå inn og ta over»

«Høyt sykefravær gir utfordringer»

«For mye fravær og for få vikarer har periodevis gjort det umulig å sette inn den påkrevde lærertettheten.»

«Jeg tror lærernormen kunne ha bidratt mer til å styrke tidlig innsats, hvis det hadde kunnet blitt gjennomført i praksis.»

8.2.2 Riktig og tilstrekkelig kompetanse

8.2.2.1 Kompetansekrav

I tilstandsrapporten for grunnskolen i Skiptvet 2020-21 oppgis det at lokalt mål er å dekke opp all undervisning med lærere med godkjent utdanning i henhold til lov og forskrift.¹⁰⁹ Under fokusområde økonomi oppgis det at et av tiltakene/handlingene er å øke ressursinnsatsen i grunnskolen. Sikre bemanning og rekruttering av kompetent personale er en av hovedprioriteringene i neste økonomiplan.¹¹⁰ Virksomhetsleder oppvekst oppgir at de følger regelverket når det gjelder kompetansekravet til lærere. De har ligget på 100% måloppnåelse når det gjelder kompetanse, og oppgir at kommunen for eksempel har dekt opp kompetanse i alle fag der det i lovverket er krav til 60 studiepoeng. Rektor Vestgård skole oppgir at de prøver å ansette folk med nok studiepoeng, men at det er utfordringer knyttet til at det til tider er for lav kompetanse og erfaring blant lærerpersonalet/ ansatte da det er vanskelig å rekruttere lærere til skolen fordi de som har lærerutdanning for trinn 1-7 ønsker å jobbe på mellomtrinnet. Dette fremkommer også som en svakhet/trussel i SWOT-analysen som har blitt gjennomført i forbindelse med kommunens strategiske kompetanseplan: «få søkere med bred erfaring til 1.-4.trinn», og «vanskelig å rekruttere erfarne lærere til 1.-4.trinn.»¹¹¹

I kommunens strategiske kompetanseplan for 2021-2023 oppgis det at det er to typer kompetansekrav for de som skal undervise i skolen:

- kompetansekrav for å kunne bli tilsatt i undervisningsstilling
- kompetansekrav for å undervise i fag

Det fremkommer av kommunens kompetanseplan at «god kompetanse i eksisterende personale» og «god bredde på kompetansen» er noen av styrkene i SWOT-analysen, og som mulighet oppgis «kan bruke lærere med høy fagutdanning på mellomtrinnet», men det fremkommer også at «sårbarhet i enkelte fagkompetanser» er en svakhet.¹¹²

I Oppvekst sin virksomhetsplan oppgis det at det er viktig at all kompetanse er godt utnyttet.¹¹³ Vestgård skole er organisert i fire nokså tette team som har ansvaret for all undervisningen på trinnet med unntak av musikk og kunst og håndverk på to trinn. Ved fravær dekker teamet opp innad eller ved bytte av ansatte mellom trinn. Ledelsen, spesielt inspektør tar og flere vikaroppdrag når det er behov. Skolen bruker ikke vikarer uten erfaring som de ikke kjenner, men det hender at fagarbeidere ved skolen kan få ansvar for en klasse en time eller enkeltdag om de kjenner elevene og klassen. Det er brukt de samme vikarene gjennom årene som barn og voksne er trygge på. Det er sjelden skolen opplever at voksne ved skolen er utrygge på å gå inn i en annen klasse enn de er til vanlig. Det blir også oppgitt at det forrige skoleår var et tilfelle hvor en svært rutinert fagarbeider fungerte som delt kontaktlærer sammen med delvis sykmeldt lærer, dette var noe som ble meldt skoleeier.¹¹⁴

Ved Kirkelund skole er vikarbruken på 1750 timer for skoleåret 2021/22. 45 % er vikarer i undervisning fra egne rekker med pedagogutdanning, 42 % er vikarer i undervisning med egne assistenter, mens 13 % er vikarer i undervisning med ufaglærte utenfra.¹¹⁵ Rektor Kirkelund skole forklarer at man er ganske

¹⁰⁹ Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21

¹¹⁰ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 45

¹¹¹ Strategisk kompetanseplan Skiptvet kommune 2021-2023 side 26

¹¹² Strategisk kompetanseplan Skiptvet kommune 2021-2023 side 26

¹¹³ Virksomhetsplan Oppvekst 2017-2020 side 9

¹¹⁴ Vikarbruk ved Vestgård skole 21/22

¹¹⁵ Kirkelund skole vikarbruk skoleåret 2021-22

nøye på at lærerne skal ha kompetanse i de fagene de underviser i fast. Det har vært praksis at kontaktlærer har samfunnsfag og KRLE i egen klasse. Hun oppgir at det er gjort noen endringer i år. I matematikk, engelsk og norsk er det kun faste lærere med kompetanse, og dette forsøker man å opprettholde også ved bruk av vikar. Rektor oppgir at dette er noe man ikke alltid får til, og sier at det viktigste er å ha en lærer i timen. Hun oppgir at vikarbruk går litt på tvers, og at det er mye sykdom.

8.2.1 System som kartlegger og sørger for at kompetansen er tilstrekkelig

Kommunen benytter seg av VISMA-systemet hvor alle skal skrive inn sin kompetanse. På den enkelte skole er det rektor og sekretær som har tilgang til VISMA. På begge skolene har de også oversikt lokalt på Excel-ark over kompetanse med alle studiepoeng. Virksomhetsleder oppvekst gir uttrykk for at kommunen har gode oversikter over personalets kompetanse. Rektor Kirkelund skole oppgir at Excel-arket fungerer godt. Hun forteller at det er konsulenten på kontoret som oppdaterer systemet ved nyansettelser, og når lærere dokumenterer gjennomgåtte kurs og lignende.

Vestgård skole 1.-4.trinn				
Antall studiepoeng	Norsk	Matte	Engelsk	Spes.ped.
15	1	2	-	-
30	8	10	6	5
60	5	2	3	1
Over 60	-	1	-	2
Under utdanning	1	-	-	
Undervisningspersonalet totalt	19			

Figur 42 Undervisningspersonalet Vestgård skole og studiepoeng

Kirkelund skole 5.-10.trinn					
Antall studiepoeng	Norsk	Matte	Engelsk	Ped.	Spes.ped.
15		6		-	1
30	11	11	4	12	3
45	1	1	-	1	-
60	7	8	4	10	-
Over 60	2	2	-	1	1
Undervisningspersonalet totalt	39				

Figur 43 Undervisningspersonalet Kirkelund skole og studiepoeng

Alle lærere skal innen 2025 ha minst 30 studiepoeng i faget for å kunne undervise i matematikk, engelsk og norsk, norsk tegnspråk og samisk på barneskolen. På ungdomsskolen er kravet 60 studiepoeng i disse fagene.¹¹⁶ På Vestgård skole har 13 av 19 undervisningspersonale 30 studiepoeng eller mer i norsk og matte. 9 av 19 har 30 studiepoeng eller mer i engelsk. Det fremkommer ikke av oversikten hvem av undervisningspersonale på Kirkelund skole som underviser på barneskolen, og hvem som underviser på ungdomsskolen. På Kirkelund skole har 21 av 39 undervisningspersonale 30 studiepoeng eller mer i norsk, og 10 av 39 har 60 studiepoeng eller mer. Det er videre 22 av 39 undervisningspersonale som har 30 studiepoeng eller mer i matte, og 10 av 39 som har 60 studiepoeng eller mer. Når det gjelder engelsk er det 9 av 39 undervisningspersonale som har 30 studiepoeng eller mer, og 5 av 39 som har 60 studiepoeng eller mer. Av kommunens årsmelding oppgis det at Kirkelund skole har

¹¹⁶ Forskrift til opplæringslova § 14-2 og § 14-3

utarbeidet en kompetansenøkkel som gir en god oversikt over hva skolen har av kompetanse og hvilke behov de har fremover. Det oppgis i kommunens årsrapport for 2021 at pr. i dag oppfyller de kompetansekravene.¹¹⁷

8.2.2 Kompetanseplan

Skiptvet kommune har en strategisk kompetanseplan for perioden 2021-2023. Planen inneholder mål og beskrivelse på overordnet nivå, og hver virksomhet skal ha sine planer knyttet til sine tjenester og kompetansebehov. Som vedlegg i kompetanseplanen er det en kompetanseplan for Oppvekst.

Under skole fremkommer det at hvert år tar flere lærere på skolene videreutdanning gjennom kompetanseløftet - kompetanse for kvalitet, for å øke sin undervisningskompetanse. I tillegg er det samarbeid med Høgskolen i Østfold som hjelper med kurs og oppfølging ved innføring av ny læreplan. Det fremkommer også at 64 % av personalet besto av lærere i skoleåret 2020/21.

I kompetanseplanen fremkommer det også en SWOT-analyse for skolen. Det blir oppgitt at kompetansemålet for Skiptvetskolen er at de til enhver tid skal ha personale som kan dekke alle krav til undervisningskompetanse, flest mulig assistenter med fagutdanning og se behov for andre yrkesgrupper inn i skolen. Kompetansestrategier er:

- Benytte kompetanse for kvalitet for å heve undervisningskompetansen på tilsatte lærere
- Være aktive i utlysningen slik at de får dekket manglende eller sårbare kompetanser

Det fremkommer av kompetanseplanen at manglende eller sårbare kompetanser kan være:

- Vestgård: kjernefag, 1.-4. trinnutdanning, veiledningskompetanse
- Kirkelund: språkfag (tysk og spansk), spesialpedagogikk
- Gode medarbeidersamtaler som gir varsel om endringer i lærerstaben
- Veiledningsordning for nyutdannede lærere
- Aktivt ønske mannlige søkere til 1.-4. trinn
- Til enhver tid ha en oppdatert kompetansenøkkel

Det fremkommer også hva målet med satsingen på videreutdanning er, og dette blir kalt «Kompetanse for kvalitet»¹¹⁸:

- bidra til økt faglig og didaktisk kompetanse for lærere og til styrket lederfaglig kompetanse for skoleledere
- være et tilbud særlig tilrettelagt for at skoleeiere skal kunne oppfylle kompetansekravene for undervisning i engelsk, matematikk, norsk, norsk tegnspråk og samisk i løpet av ti år, og bidra til at skoleeiere skal kunne oppfylle kravene til relevant kompetanse i alle skolens fag
- bidra til kollektiv læring, og utvikling av profesjonsfelleskap på den enkelte skole og skoleeier (Engelsk, matematikk, norsk, norsk tegnspråk og samisk skal være særlig prioritert i strategiperioden slik at skoleeierne skal kunne oppfylle kompetansekravene til undervisning i disse fagene)
- Videreutdannings-satsingen skal bidra til å styrke kompetansen i alle undervisningsfag i grunnskolen: naturfag, samfunnsfag, KRLE, kunst og håndverk, mat og helse, kroppsøving, musikk og fremmedspråk, samt fag i videregående opplæring.

¹¹⁷ Skiptvet kommune årsmelding 2021 side 43

¹¹⁸ Strategisk kompetanseplan Skiptvet kommune 2021-2023

Virksomhetsleder oppvekst oppgir at det er utarbeidet en kompetanseplan for hele kommunen, som skolen er en del av, men det er ikke utarbeidet en egen kompetanseplan for skolene. Han opplyser at det ikke er tydelig nok, men man vet hvilke fagområder man trenger å styrke. Han viser likevel til at Helhetlig oppvekstmiljø i realiteten er en slik plan i og med at denne planen skal utvikle kompetansen i hele oppvekstsektoren. I Kirkelund skoles brukerhåndbok oppgis det i forbindelse med helhetlig oppvekstmiljø i Skiptvet at kommunen har vedtatt en lokal kompetanseutviklingsplan fra 2021-2024. Målet for planen er: *Alle barn og unge skal ha et trygt og godt oppvekstmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.* Skiptvet kommune ønsker en felles kompetanseheving av alle ansatte i skole, barnehage, PPT og støttefunksjoner inn mot barn og elever for å nå målet. Det legges vekt på samspillskvalitet, relasjonskompetanse og ledelse, og at det skal etablere et felles tankesett fra helsestasjon til overgangen til videregående skole.¹¹⁹

8.2.2.1 Kompetanseutvikling

Virksomhetsleder oppvekst oppgir at i kommunen har det særlig vært satset på kompetanseutvikling når det gjelder fag, og flere ansatte har blitt videreutdannet. Fra 2014/15-2022/23 er det 10 lærere på Vestgård skole og 27 lærere på Kirkelund skole som har tatt videreutdanning. På Kirkelund skole har fire fullført videreutdanning gjennom kompetanse for kvalitet (KfK) våren 2021, og fem andre har tatt studier uten støtte fra staten eller kommunen. Fra høsten 2021 var det tre lærere som begynte utdanning gjennom KfK.¹²⁰ Tre ansatte på Vestgård skole har tatt videreutdanning fordelt på to skoleår innenfor kompetanse for kvalitet. Det er også en lærer som tar master i spesialpedagogikk.¹²¹

Virksomhetsleder Oppvekst oppgir at det drives systematisk etterutdanning av lærere. Det har blant annet vært etterutdanningen som er gjennomført i forbindelse med Helhetlig oppvekstmiljø, Kompetanseløftet, Bravo-leken, Robust. Mitt valg m.m. Rektor Vestgård skole sier at det ikke er mye av «tilfeldige kurs», men arbeidet de gjør sammen med helhetlig oppvekstmiljø og læringsmiljøsentret også er en del av etterutdanningen (forelesninger om skolemiljø, mobbing osv.). Rektor Kirkelund skole oppgir at det har vært gjennomført veiledning og fagsamlinger knyttet til Kompetanseløftet og helhetlig Oppvekstmiljø. Hun presiserer at det har vært stor vilje til å ta kompetansegivende videreutdanning blant lærerne i Skiptvet, og det er mange som har gjort det. Dette fremkommer også som en styrke i SWOT-analysen i skolen: «vilje til kompetansehevende studier i personalet».¹²² Av Kirkelund skoles årshjul fremkommer det at man i medarbeidersamtaler skal kartlegge behov for kompetanseutvikling.¹²³

Virksomhetsleder oppvekst forklarer at kommunen sikrer kompetanseutvikling i skolen ved å følge opp satsningene fra Staten. Personalet kan søke om videreutvikling. Internt i kommunen kartlegger virksomhetsleder oppvekst kompetansebehovet i samarbeid med rektor og tillitsvalgte. Når dette er gjort får alle ansatte mulighet til å søke på de kompetanseutviklingstiltak som lyses ut. Det foretas en prioritering fra skoleledelsen (virksomhetsleder, rektorer og tillitsvalgte), som til slutt oversendes direktoratet. Det er kommunens erfaring at direktoratet stort sett har gjort endringer i forhold til de prioriteringer kommunen har gjort. Dette kan for eksempel skje i forbindelse med at antallet kursplasser er fylt opp og Skiptvet ikke har fått plass. Virksomhetsleder oppvekst oppgir at de gjerne ville hatt flere på videreutdanning i spesialundervisning, men kommunen fikk ikke plass da det er for få studieplasser. Fra Skiptvet sin side har man prioritert kompetanseutvikling i matematikk og norsk.

¹¹⁹ Kirkelund brukerhåndbok 22-23 side 9

¹²⁰ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 43

¹²¹ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 44

¹²² Strategisk kompetanseplan Skiptvet kommune 2021-2023 side 26

¹²³ Årshjul Kirkelund skole

Det fremkommer av alle intervjuer at det tilrettelegges godt for at lærerne får nødvendig kompetanseutvikling. Det er generelt et stort fokus på dette, og et ønske om kompetanseutvikling blant lærerne. Den enkelte lærer får nedsatt undervisningstid og får dekket en stor del av kostnadene til kompetanseutviklingen. Hver enkelt får 37,5 % permisjon, og får dekt kostnader til studie og bøker. Frem til nå har lærerne hatt to undervisningsdager fri til studier, men inneværende skoleår har ikke dette latt seg gjøre, nå har man en undervisningsdag helt fri for undervisning, men det er gitt studiedager, og eventuelle halve dager, og nedsatt undervisningstid. Det har også vært satset mye på kompetanseutvikling innenfor temaene læringsmiljø, klasseledelse og inkludering. Virksomhetsleder oppvekst oppgir at de ønsker å skape en felles kunnskapsbase for alle, veiledning av lærere og team og observasjon. Den enkelte lærer skal gjøres i stand til selv å analysere hva som skal forbedres. Dette er et område hvor kommunen har jobbet systematisk, og følger opp lovverket i stor grad. Rektor Vestgård skole trekker frem at det er utfordrende med rekruttering, skolen får mange nyutdannede som ikke har jobbet i skole før, og det kan skape utfordringer knyttet til klasseledelse. Hun oppgir at det er mange lærere som strever med klasseledelse, og skoleeier har lagt til rette for videreutdanning.

8.2.1 Faglig oppdatering og felles kunnskap

Tiltaket helhetlig oppvekstmiljø skal skape en felles forståelse for utviklingsarbeidet, mål og tiltak i hele virksomheten. Det oppgis i behovsmeldingen¹²⁴ at gjennom felles møteplasser, faglig oppdatering og felles kunnskap ønsker man å skape respekt om hverandres faglige kompetanse. Team og fellestid skal organiseres slik at alle ansatte har en/ flere læringspartnere/ kollega som de kan samarbeide med både faglig og pedagogisk. Ledelsen skal bidra med tid, administrativ støtte, veiledning og oppfølging.

Vestgård skole er organisert i fire team som samarbeider om opplæringen på trinnet slik at alle er forpliktet til å bidra faglig og sosialt med sin kompetanse og ressurser.¹²⁵ Teamet har egne teamavtaler med avklaringer, forventninger og forpliktelser. Teamavtalen skal fylles ut med teamet samlet, og skal gjennomgås på teamsamtale med ledelsen. Det er teamarbeid på høsten med ulike temaer som blant annet mål for skoleåret, og helhetlig oppvekstmiljø.¹²⁶ Kirkelund skole er også organisert i klassetrinnsteam. Hvert team har eget teamrom som også er arbeidsrom for lærerne. Teamene har faste møter hver onsdag. Lærere som arbeider på flere trinn må tidvis også delta på møter med andre team.¹²⁷

Det oppgis i årsmeldingen for 2021 at ansatte på Vestgård skole har hatt mindre felles tid til utviklingsarbeid i perioder hvor man ikke skulle være fysisk sammen på tvers av team (pga. korona). Dette gjør noe med helhet og sammenheng i alt felles arbeid, og fremdriften går tregere enn ønsket. Dette kom også frem på ståstedsanalysen. Det oppgis at det er krevende med fravær og stadig skifte av arbeidsoppgaver og endringer av dagens planer.¹²⁸ Når det gjelder kompetanseutvikling internt oppgir begge rektorene at dette er det liten tid til. Rektor Kirkelund skole oppgir at det er smale tidsmessige rammer for intern kompetanseutvikling. Hun forteller at det er lagt inn fellestid på fire møtetidspunkter i uken som er korte. To av disse øktene på 40 min., en på 45 min. og en på 75 min. Fellestiden er følgelig for knapp hver gang (fragmentert) til at det kan gjennomføres målrettet kompetanseutvikling i særlig grad i skolehverdagen på så få korte tidsintervaller. Hun oppgir at det blir lite kontinuitet, og tidsbruk i møter for å

¹²⁴ Behovsmelding- lokal kompetanseutvikling i Skiptvet 01.03.2021

¹²⁵ Guide for personalet Vestgård skole/virksomhetsplan skoleåret 2022/2023

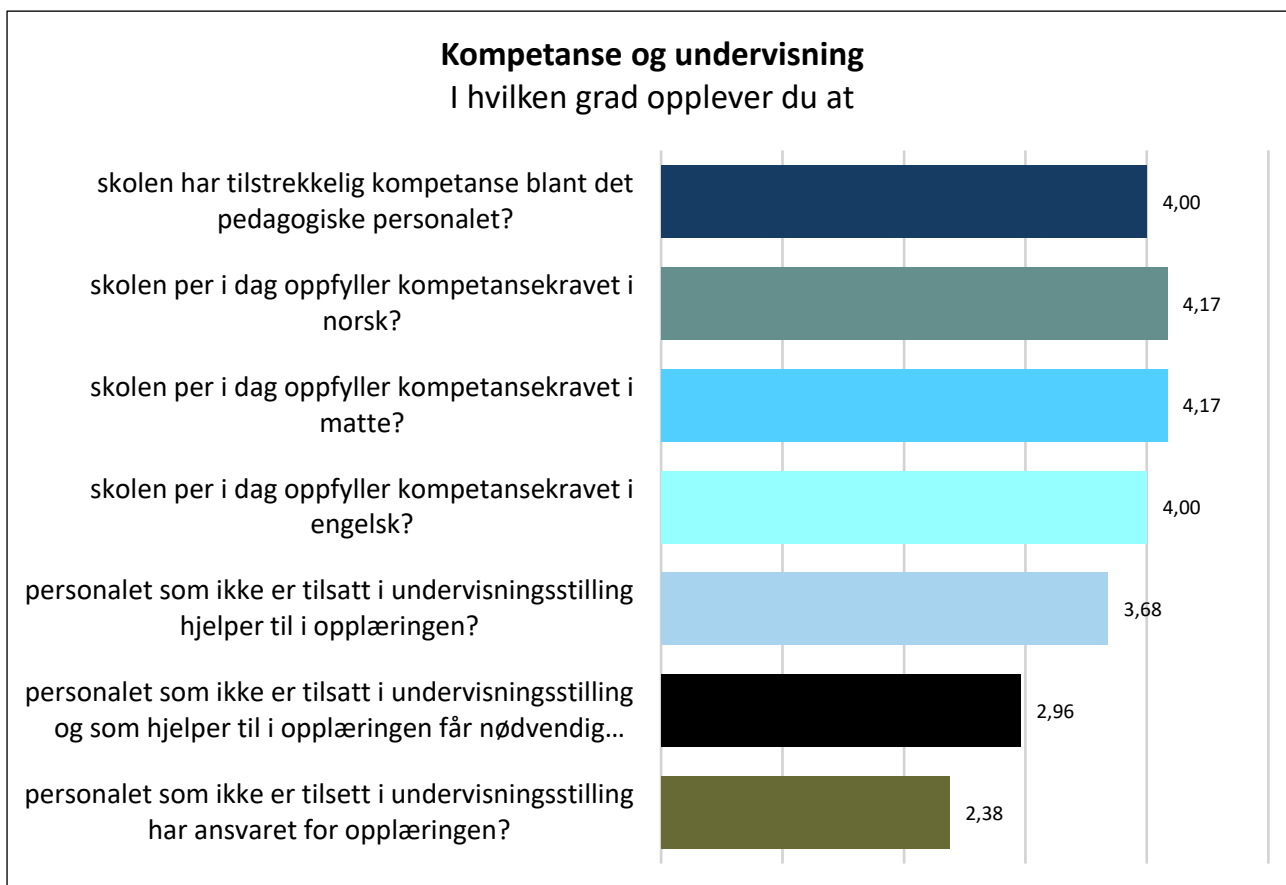
¹²⁶ Teamavtale 22/23

¹²⁷ Kirkelund skole brukerhåndbok 22-23

¹²⁸ Årsmelding Skiptvet kommune 2021 side 45

sitte sammen, og at det er litt for dårlige rammer til det. Rektor Vestgård skole oppgir også at samarbeidstid og ressurser er en utfordring, og at lærerens arbeidstidsordning er et stort hinder i arbeidet med å utvikle skolene. Rektor sier at hun har for lite tid med personalet, og oppgir at da man gikk over til å ha 20 minutter mer tid per dag med elev mistet man mye samhandlingstid. Virksomhetsleder oppvekst oppgir at behovet for veiledning og oppfølging av lærere er stort og må prioriteres av ledelsen.

8.2.1.1 Resultater fra spørreundersøkelsen



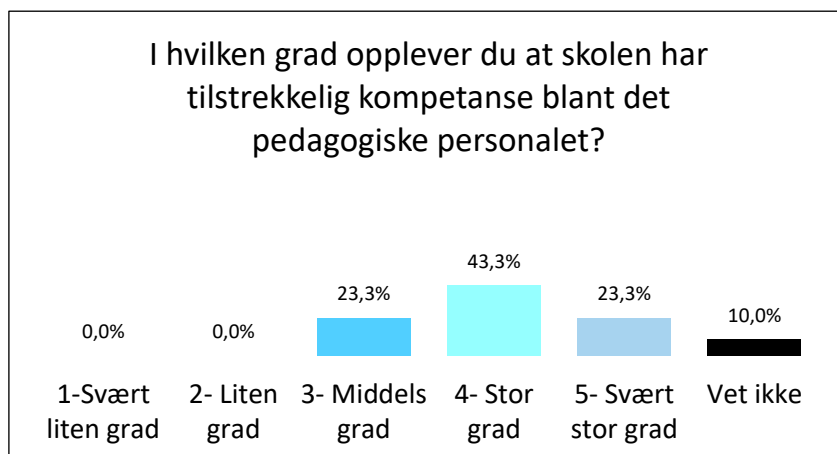
Figur 44 Spørreundersøkelse: kompetanse og undervisning

Figuren ovenfor viser resultater fra spørsmål om kompetanse og undervisning til undervisningspersonalet og inspektører: På spørsmål om kompetanse og undervisning med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene mellom 2,38 og 4,17. Respondentene har høyest gjennomsnitt på 4,17 på om skolen per i dag oppfyller kompetansekravene i norsk og matte. Respondentene har lavest gjennomsnittsvar på 2,38 på om personalet som ikke er tilsett i undervisningsstilling har ansvaret for opplæringen, denne bør også være lav.¹²⁹

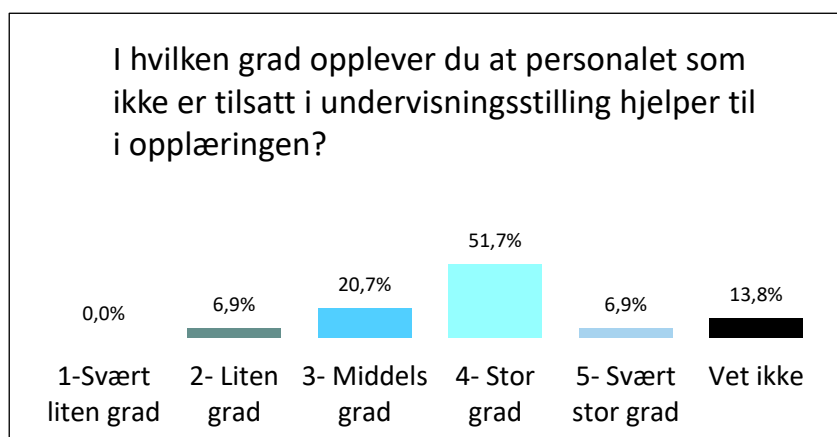
På spørsmål om man opplever at skolen har tilstrekkelig kompetanse blant det pedagogiske personalet oppgir 66,6 % at det opplever det i stor til svært stor grad. På spørsmål om man opplever at personalet

¹²⁹ På de sju spørsmålene om kompetanse og undervisning oppgir henholdsvis 10 %, 40 %, 40 %, 36,7 %, 13,8 %, 16,7 % og 20 % at de ikke vet.

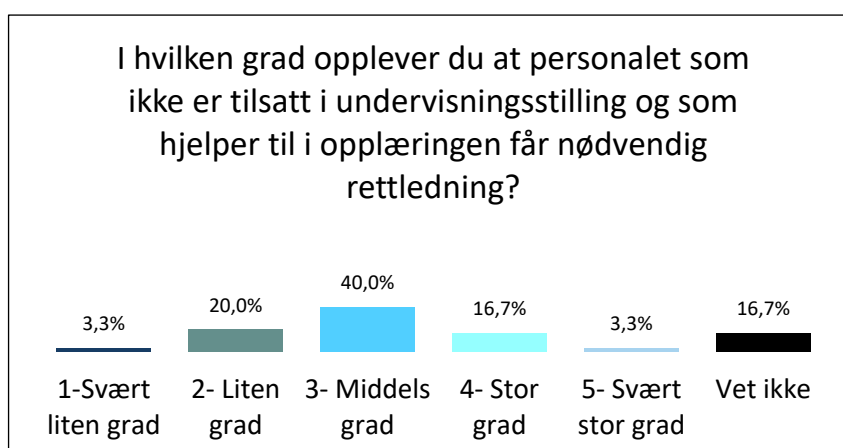
som ikke er tilsatt i undervisningsstilling hjelper til i opplæringen oppgir 51,7 % at dette gjøres i stor grad, mens 20 % opplever i liten grad at dette personalet får nødvendig rettledning.



Figur 45 Spørreundersøkelse: tilstrekkelig kompetanse blant det pedagogiske personalet

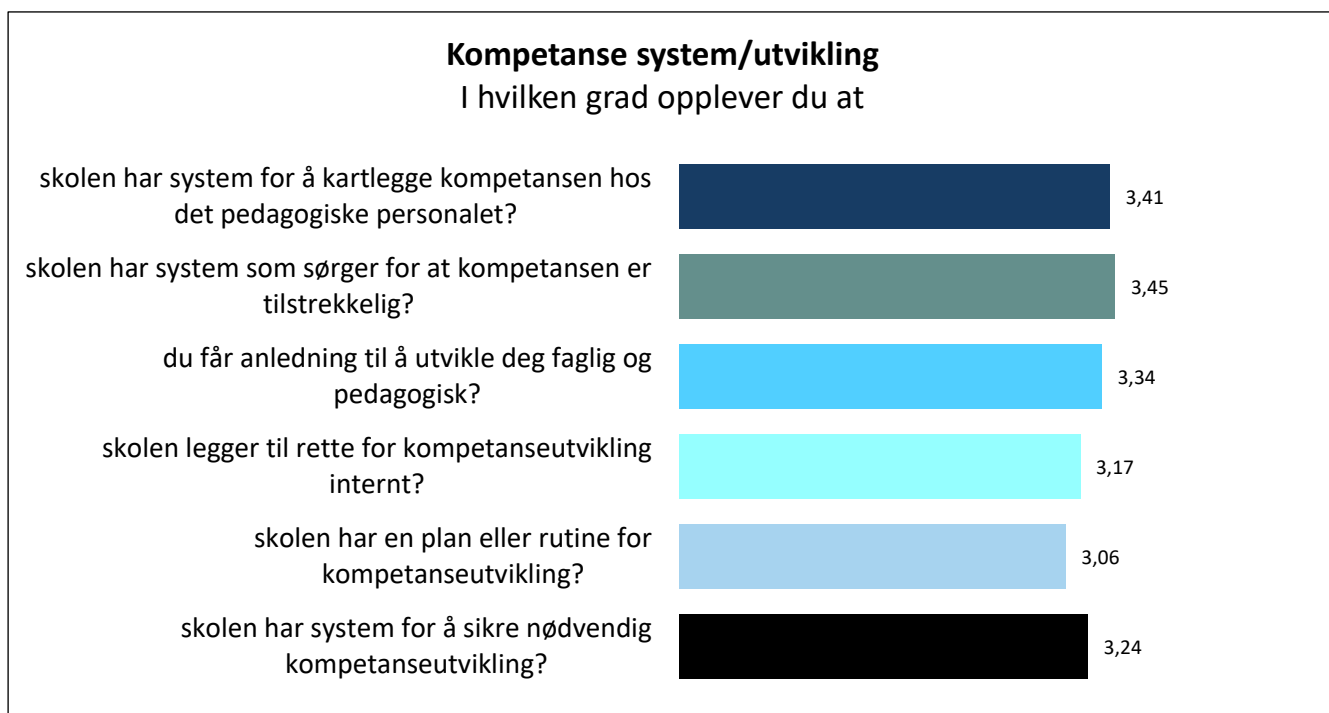


Figur 46 Spørreundersøkelse: personal som ikke er tilsatt i undervisningsstilling hjelper til i opplæringen



Figur 47 Spørreundersøkelse: personal som ikke er tilsatt i undervisningsstilling og som hjelper til i opplæringen får nødvendig rettledning

Figuren nedenfor viser resultater fra spørsmål om kompetanse system/ utvikling til undervisningspersonalet og inspektører. På spørsmål om system/ utvikling på kompetanse med en skala fra 1 til 5 der 1 er svært liten grad og 5 er svært stor grad ligger svarene mellom 3,06 og 3,45. Respondentene har høyest gjennomsnitt på 3,45 på om skolen har system som sørger for at kompetansen er tilstrekkelig. Respondentene har lavest gjennomsnittsvar på 3,06 på om skolen har en plan eller rutine for kompetanseutvikling.¹³⁰ 43,3 % oppgir at de ikke vet om skolen har en plan, rutine eller system for å sikre nødvendig kompetanseutvikling.



Figur 48 Spørreundersøkelse: kompetanse system/ utvikling

Respondentene har følgende kommentarer angående kompetanse:

«Arbeidsplassen kan gjerne gi ut mer felles informasjon om arbeidsplassens kompetansebehov og evt. tilbud/muligheter/rettigheter for videreutdanning. Jeg vet at noen mottar kursing og videreutdanner seg, men det har lite snakk om dette siden jeg startet.»

¹³⁰ På de seks spørsmålene om system/ utvikling kompetanse oppgir henholdsvis 26,7 %, 33,3 %, 3,3 %, 23,3 %, 43,3 % og 43,3 % at de ikke vet.

8.3 Vurderinger

8.3.1 Lærernorm

Ut ifra tallene fra utdanningsdirektoratet på lærertetthet i ordinær undervisning oppfyller skolene i Skiptvet kommune lærernormen. Av intervju fremkommer det at selv om kommunen har nok lærere, klarer man ikke å oppfylle normen i perioder med høyt sykefravær og få vikarer. Bruken av assistenter og fagarbeidere har økt de siste årene på grunn av et økende antall elever med individuell oppfølging, noe som reduserer muligheten for å styrke med pedagogstillinger. Det er også utfordrende med rekruttering til småtrinnet, og det har i perioder vært mange ansatte med barnehageutdanning der. Spørreundersøkelsens resultater viser at 36,7 % opplever at lærernormen følges i liten grad i praksis. 41,3 % opplever også at lærernormen i svært liten eller liten grad gir rom for bedre tid til å se og støtte den enkelte elev. 46,6 % opplever at lærernormen i svært liten eller liten grad bidrar til å styrke den tidlige innsatsen. Av kommentarer til spørreundersøkelsen fremkommer det også at høyt sykefravær gir utfordringer, og at mye fravær og få vikarer gjør det umulig i perioder å oppfylle lærernormen.

Revisjonen vurderer at kommunen oppfyller kravet om lærertetthet i ordinær undervisning, men at det i praksis kan være utfordrende å oppfylle normen på grunn av perioder med høyt sykefravær og få vikarer. Det fremkommer at dette oppleves som mest utfordrende på småtrinnet, og at dette har som konsekvens at lærernormen ikke styrker tidlig innsats. Revisjonen vurderer i denne sammenheng at hensikten med lærernormen, som er å styrke den tidlige innsatsen gjennom å gi lærerne bedre tid til å se og støtte hver enkelt elev, i for liten grad oppfylles.

8.3.2 Riktig og tilstrekkelig kompetanse

Det fremkommer av intervju at skolene følger regelverket når det gjelder kompetansekravet. Dette gjenspeiles også i spørreundersøkelsen der 66,6 % opplever at skolen i stor til svært stor grad har tilstrekkelig med kompetanse blant det pedagogiske personalet. Det fremkommer likevel at det er en utfordring på Vestgård skole knyttet til at det til tider er for lav kompetanse og erfaring blant de ansatte. Revisjonen vil påpeke at det av kommentarer i spørreundersøkelsen fremkommer at det brukes mye tid på å finne vikarer, og at undervisningspersonalet ikke får forberedt seg da man må dekke undervisning på kort varsel. Det er krevende med høyt fravær og bruk av vikarer på begge skolene som fører til et stadig skifte av arbeidsoppgaver og endring av skoledagens planer. Revisjonen vil påpeke at personale som ikke er tilsatt i undervisningsstilling kan hjelpe til i opplæringen dersom de får nødvendig rettleiding. Slik hjelp må bare skje på ei slik måte og i et slikt omfang at eleven får forsvarlig utbytte av opplæringen. I spørreundersøkelsen opplever 58,6 % at personalet som ikke er tilsatt i undervisningsstilling i stor eller svært stor grad hjelper til i opplæringen, likevel opplever 23,3 % at dette personalet i svært liten eller liten grad får nødvendig opplæring. Revisjonen vurderer at dette indikerer at ansatte som ikke er undervisningspersonale i for liten grad får nødvendig opplæring.

Kommunen benytter seg av VISMA-systemet hvor alle skal registrere sin kompetanse. På begge skolene finnes også oversikt på Excel-ark over hvor mange studiepoeng alt undervisningspersonale har i ulike fag. Revisjonen vil påpeke at det på Kirkelund skole er ulike kompetansekrav på barne- og ungdomskolen, men det fremkommer ikke av Excel-oversikten hvem av undervisningspersonale som underviser hvor. Av intervju fremkommer det likevel at kommunen har god oversikt over personalets kompetanse, og det fremkommer også av kommunens årsmelding at Kirkelund skole har utarbeidet en kompetansenøkkel som gir god oversikt over hva skolen har av kompetanse og hvilke behov de har fremover. Det blir presisert i kompetanseplanen at det er en risiko knyttet til å ikke ha en oppdatert kompetansenøkkel til enhver tid. Revisjonen har ikke fått opplyst om Vestgård skole også bruker kompetansenøkkel eller om man har rutine for å ha en oppdatert kompetansenøkkel. Revisjonen vil derfor presisere

at begge skolene bør ha systemer på plass som kartlegger og sørger for at kompetansen til enhver tid er tilstrekkelig.

Det er ikke utarbeidet en egen kompetanse- eller utviklingsplan for skolene, men i kommunens strategiske kompetanseplan er det utarbeidet en kompetanseplan for Oppvekst. Revisjonen vurderer at i kommunens kompetanseplan har også skolen fastsatt noen av sine utfordringer og behov som kan bidra til å sikre tilstrekkelig kompetanse og kompetanseutvikling. Det fremkommer i planen hva satsingen på videreutdanning skal bidra med, og skolene har både kompetansemål og kompetansestrategier. Det er også foretatt en SWOT-analyse i skolen der styrker, svakheter, muligheter og trusler fremkommer. Det fremkommer også hva manglende eller sårbare kompetanser kan være, og hva målet med satsingen på videreutdanning er. Revisjonen vil likevel trekke frem at det fremkommer i spørreundersøkelsen at 43,3 % ikke vet om skolen har en plan eller rutine for kompetanseutvikling.

Revisjonen vurderer at kommunen tilrettelegger for at lærerne får nødvendig kompetanseutvikling. Kommunen har satset på kompetanseutvikling når det gjelder fag, og flere ansatte har blitt videreutdannet. Det har vært stor vilje til å ta kompetansegivende videreutdanning blant lærerne. Den enkelte lærer får også nedsatt undervisningstid og får dekket en stor del av kostnadene til kompetanseutviklingen. Det har også vært satset mye på kompetanseutvikling innenfor temaene læringsmiljø, klasseledelse og inkludering. Slik revisjonen har oppfattet det er det etablert lite skriftlige planer for kompetanseutvikling, det fremkommer fra intervju at selv om kommunen vet hvilke fagområder man trenger å styrke er dette ikke tydelig nok. I Vestgård skoles ståstedsanalyse oppgir også 50 % av respondentene at skolens praksis må bedres når det gjelder å jobbe systematisk med kompetanseutvikling. Revisjonen vurderer at mer konkrete skriftlige planer kan bidra til et mer systematisk arbeid med kompetanseutvikling der avklaring av prioriteringer er tydelige.

Begge skolene er organisert i team der disse samarbeider om opplæringen på trinnet slik at alle er forpliktet til å bidra faglig og sosialt med sin kompetanse og ressurser. Tiltaket helhetlig oppvekstmiljø skal også skape en felles forståelse for utviklingsarbeidet, mål og tiltak i hele virksomheten. Team og fellestid skal organiseres slik at alle ansatte har noen som de kan samarbeide med både faglig og pedagogisk. Det fremkommer at ledelsen skal bidra med tid, administrativ støtte, veiledning og oppfølging. Revisjonen vil trekke frem at ledelsen skal prioritere veiledning og oppfølging av lærere da det er et stort behov for dette, men det blir opplyst fra rektorene at liten tid til kompetanseutvikling internt er en utfordring. Det fremkommer at fellestiden er for knapp til at det kan gjennomføres målrettet kompetanseutvikling i særlig grad. Manglende tid til samarbeid med kollegaer i fellestid gjenspeiles også i formsundersøkelsen og ståstedsanalysen. Det fremkommer også av Vestgårds skoles ståstedsanalyse at en stor andel mener at skolens praksis må bedres knyttet til å bruke fellestiden til å planlegge forbedring av praksis og diskutere hvordan arbeidsmåter kan forbedres for å styrke elevens læring.

8.4 Konklusjon og anbefaling

Revisjonen har undersøkt om Skiptvet kommune ivaretar kravet om lærertetthet og kompetanse hos skolens personell.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ivaretar kravet om lærertetthet, imidlertid er det i praksis utfordrende for skolene å oppfylle normen i perioder på grunn av høyt sykefravær og mangel på vikarer. Dette oppleves som mest utfordrende på småtrinnet, og resulterer i at lærernormen i for liten grad styrker tidlig innsats og gir lærerne bedre tid til å se og støtte hver enkelt elev slik intensjonen er.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ivaretar kravet om kompetanse hos skolens personell. Imidlertid er det en utfordring på småtrinnet at det til tider er for lav kompetanse og erfaring blant de ansatte. Revisjonen vil også trekke frem at det er krevende med høyt fravær på begge skolene som fører til et stadig skifte av arbeidsoppgaver blant ansatte og endring av skoledagens planer. I kommunens kompetanseplan har skolen fastsatt noen av sine utfordringer og behov som kan bidra til å sikre tilstrekkelig kompetanse og kompetanseutvikling, men kommunen bør vurdere i større grad å etablere skriftlige kompetanseplaner for å styrke det systematiske arbeidet med å sikre tilstrekkelig kompetanse ved skolene.

Anbefalinger

Revisjonen anbefaler at kommunen bør

- vurdere å i større grad å etablere skriftlige kompetanseplaner for å styrke det systematiske arbeidet med å sikre tilstrekkelig kompetanse ved skolene

9 KILDER

Dokumenter fra kommunen:

- Organisasjonskart Oppvekst
- Virksomhetsplan 2017-2020
- Skiptvet kommune årsmelding 2021
- Skiptvet kommune økonomiplan og handlingsprogram 2022-2025
- Skiptvet kommune økonomiplan og handlingsprogram 2023-2026
- Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2020-21
- Tilstandsrapport for grunnskolen i Skiptvet 2022
- Behovsmelding- lokal kompetanseutvikling i Skiptvet 01.03.2021 Helhetlig oppvekst
- Saksfremlegg Helhetlig oppvekstmiljø i Skiptvet- evaluering 2021-22
- Delrapport 1 Helhetlig oppvekstmiljø Skiptvet kommune 2021-22
- Ungdata-undersøkelsen 2022 i Skiptvet kommune standardrapport
- Ungdata- resultater fra Skiptvet, del 1 funn lokalt og del 2 lokale tall opp mot nasjonale tall
- Lærertetthet Skiptvet
- GSI pr. 15.12.2021
- Sykefravær Skiptvetskolen skoleåret 2021-22
- Oversikt videreutdanning kompetanse for kvalitet 2014-22
- Felles skoleledermøter høst 2020 SWOT-analyse
- Strategisk kompetanseplan Skiptvet kommune 2021-2023

Vestgård skole:

- Guide for personalet Vestgård skole Skoleåret 2022/2023
- Kartleggingsløp- og hva gjør vi etterpå?
- Vestgård skole: Lokalt læreplanarbeid, undervisvurderinger, resultater og måloppnåelse
- Overgangsplaner i Skiptvet kommune
- PLUT etterarbeid ståstedsanalysen
- Teamavtale 2022/23
- Overrikt kompetanse skoleåret 2022/23
- Vikarbruk ved Vestgård skole 2021/22
- Eksempel Foreldreundersøkelsen 2021 1.trinn
- Eksempel Klassetrivselsundersøkelse elever
- Spåstedsanalyse Vestgård skole 2021
- Ståstedsanalyse gruppearbeid skole
- Eksempel på SOL-registrering/ lesetest

Kirkelund skole:

- Arbeid med nasjonale prøver 2022
- Rutine gjennomføring nasjonale prøver
- Helhetlig oppvekst- overganger
- Brukerhåndbok Kirkelund skole 2022/23
- Kompetansekartlegging 2022
- Vikarbruk skoleåret 2021/22
- Utgangspunkt for ståstedsanalysen
- Ståstedsanalyse- læringsmiljø, klasseledelse og inkludering
- Elevundersøkelsen alle indekser 2021
- Evaluering og veien videre V22
- Årshjul Kirkelund skole- Moava

- Elever i spesialundervisning 2021-22
- Lærerstillinger og assistenter spes.ped. 2022-23
- Avvik og brudd på opplæringsloven § 5-1 (rett til spesialundervisning)
- Oversikt over behov for særskilt språkopplæring 2021-22

Lover/forskrifter/forarbeid

- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- Forskrift til opplæringslova
- St. meld nr. 6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- St. meld nr. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen
- St.meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen
- Prop. 52 L (2017-2018) Endringar i opplæringslova, friskolelova og folkehøgskolelova (plikt til å tilby intensiv opplæring og plikt til fleirfagleg samarbeid m.m.

10 VEDLEGG

10.1 Utledning av revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er utledet med bakgrunn i lov og forskrift, supplert med nasjonale føringer og informasjon fra utdanningsdirektoratet:

- Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)
- Forskrift til opplæringslova
- St. meld nr. 6 (2019-2020) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- St. meld nr. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen
- St.meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen
- Prop. 52 L (2017-2018) Endringer i opplæringslova, friskolelova og folkehøgskolelova (plikt til å tilby intensiv opplæring og plikt til fleirfagleg samarbeid m.m.
- Regjeringen.no
- Udir.no

Kommunens ansvar for lovkrav og kvalitet

Kommunen har ansvaret for at kravene i opplæringsloven og i forskriftene til loven oppfylles, herunder å stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige for at kravene skal kunne oppfylles, jmfør opplæringslovens § 13-10.

Regjeringen har i sin stortingsmelding nr. 6 (2019-2020) uttalt at: «(...) skoleeier¹³¹ har det overordnede ansvaret for kvaliteten på tilbudet og for å sikre gode rammebetingelser for og støtte til arbeidet i den enkelte skole». ¹³² I stortingsmeldingen presiseres det også at skoleeiere, skoleledere og lærere i skolen i fellesskap har ansvar for å sørge for å utvikle kvaliteten i skolen. Arbeidet med kvalitet er en varig læringsprosess der skolene jobber systematisk med å reflektere over og vurdere egen praksis, sette seg mål og legge langsiktige planer. ¹³³

Også i stortingsmelding nr. 31 (2007-2008), er det utdypet hva som forventes av kommunen og skolene. Opplæringsloven forventer at skoleeier følger opp og vurderer sterke og svake sider ved skolene, og iverksetter tiltak og pålegg der det er nødvendig. Skoleeier skal være en aktiv kvalitetsutvikler. ¹³⁴ Skoleeiere som lykkes, kjennetegnes av en aktiv dialog fra klasserom til kommunestyre. De kjennetegnes av politikere med engasjement og ambisjoner for utvikling av skolen. De kjennetegnes også av en aktiv skoleadministrasjon som er et koordinerende ledd med innsikt og kompetanse. De bidrar til skoleledernes og lærernes profesjonsutvikling gjennom å delegere ansvar og sikre at alle kjenner sine ansvarsområder. Gode skoleeiere setter i gang prosesser der kommuner og skoler sammen bruker informasjon om elevresultater og læringsmiljø til å lage strategier for videre utvikling. ¹³⁵

Problemstilling 1 – Ivaretar kommunen kravet til å innhente og analysere informasjon, samt rapportere på hvordan opplæringen gjennomføres?

¹³¹ Med «skoleeier» menes kommunen/ kommunestyret.

¹³² St. meld nr.6 (2019-2020) s. 23

¹³³ St. meld nr.6 (2019-2020) s. 68

¹³⁴ St. meld nr. 31 (2007-2008) s. 49

¹³⁵ St.meld.nr. nr. 21 (2016-2017) s.28

Kommunen er gjennom opplæringslova og forskrift til opplæringslova forpliktet til å innhente og rapportere informasjon om den opplæringen som gjennomføres. Denne informasjonen skal analyseres som grunnlag for å utvikle og forbedre fremtidig opplæring.

Skolebasert vurdering

Skolen skal jevnlig vurdere om organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen bidrar til at målene i læreplanverket blir nådd. Elevene skal involveres i vurderingen. Skoleeier har ansvar for å sørge for at vurderingen blir gjennomført. Skolebasert vurdering er en lovpålagt føring for å sikre systematisk arbeid med kvaliteten på opplæringen. Kontinuerlig arbeid med læreplanverket handler om å reflektere over opplæringens kvalitet, drøfte styrker og svakheter ved skolens praksis, stille åpne spørsmål til bruken av ressurser og vurdere om planlagt praksisendring fører til forbedring.¹³⁶

Opplæringsloven legger premissene for hvordan skolene skal jobbe for å utvikle kvaliteten i skolen. Det fremkommer av opplæringslova § 13-3 e at kommunen har en plikt til å arbeide med kvalitetsutvikling. Kommunen skal ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra nasjonale kvalitetsvurderinger som departementet gjennomfører. Kommunen skal sørge for at skolene jevnlig¹³⁷ vurderer i hva grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Elevene skal involveres i denne vurderinga.

Følge opp nasjonale undersøkelser

I henhold til forskrift til opplæringslova § 2-3 fastsetter utdanningsdirektoratet, på oppdrag fra departementet, nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet for elevene. Skoleeier skal sørge for at undersøkelsene blir gjennomført og fulgt opp lokalt. Eksempel på dette er elev-, lærer- og foreldreundersøkelsen.

Elevundersøkelsen i grunnskolen er for eksempel obligatorisk for 7. trinn og 10. trinn. Elevundersøkelsen er en årlig nettbasert undersøkelse om elevenes skole- og læringsmiljø. Undersøkelsen kartlegger sentrale sider ved læringsmiljøet på skoler.¹³⁸

Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø.¹³⁹

Informasjonen fra undersøkelsene er bare en av flere kilder til informasjon som skolen har til rådighet. En del av spørsmålene i Foreldreundersøkelsene kan sammenlignes direkte med tilsvarende spørsmål i Elevundersøkelsen og Lærerundersøkelsen. For å få et best mulig grunnlag for å sette i verk de mest relevante tiltakene bør en se informasjon fra flere kilder i sammenheng. Informasjon om ressursbruk, læringsmiljø og resultat må tolkes og brukes samlet. Skoleledelsen er ansvarlig for å legge opp til prosesser som inkluderer lærere, elever og foreldre i skolens systematiske arbeid med å forbedre skolens kvalitet.¹⁴⁰

Årlig rapport om tilstand i grunnskoleopplæringen

¹³⁶ [Vurdere og forbedre opplæringen \(udir.no\)](http://udir.no)

¹³⁷ Med jevnlig vurdering menes det at skolebasertvurdering i utgangspunktet bør gjennomføres årlig.

¹³⁸ [Elevundersøkelsen – resultater fra 7. og 10. trinn \(udir.no\)](http://udir.no)

¹³⁹ [Skolemiljø \(udir.no\)](http://udir.no)

¹⁴⁰ [Administrere brukerundersøkelser i skole og voksenopplæring \(udir.no\)](http://udir.no)

I følge opplæringslova § 13-3 e skal kommunen ha et forsvarlig system for å følge opp resultater fra nasjonale kvalitetsvurderinger. Som en del av oppfølgingsansvaret, skal det utarbeides en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen knyttet til læringsresultat, frafall og læringsmiljø. Den årlige rapporten skal drøftes av kommunestyret.

For å bidra til økt kvalitet i skolen må den årlige tilstandsrapporten være godt forankret hos kommunens politikere og administrasjon. Dersom politisk ledelse er involvert i utarbeidelsen av tilstandsrapporten, får de bedre innsikt i tilstanden i skolen, og de oppnår et bedre grunnlag for å ta beslutninger om videre utvikling.¹⁴¹

Kjennetegn ved en god tilstandsrapport er at den¹⁴²:

- er forankret blant lokale aktører, først og fremst blant kommunens politikere og administrasjon samt hos skoleledelsen
- analyserer skolenes resultater i lys av lokale forhold og forutsetninger
- gir gode og utfyllende vurderinger av skolenes resultater
- fremstiller data og informasjon på en lettfattelig og forståelig måte
- formulerer mål og tiltak som er fundert i lokale forhold og forutsetninger
- kan argumentere for hva som er relevante tiltak
- konkretiserer og prioriterer tiltak

Punktvis oppsummering av kriteriene:

- Revisjonskriterium 1: Kommunens skoler skal jevnlig vurdere i hvilken grad organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen medvirker til å nå de målene som er fastsatt i læreplanverket (skolebasert vurdering).
- Revisjonskriterium 2: Kommunen skal sørge for at nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet for elevene blir gjennomført og fulgt opp lokalt.
- Revisjonskriterium 3: Kommunen skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen. Denne rapporten skal drøftes av kommunestyret.

Problemstilling 2 – Ivaretar kommunen kravet om gjennomføringen av nasjonale prøver og kartlegginger, samt bestemmelsen om tidlig innsats i 1. til 4.trinn?

Nasjonale prøver

I henhold til § 2-5 i forskrift til opplæringslova fastsetter utdanningsdirektoratet, på oppdrag fra departementet, nasjonale prøver som skal gi kunnskap om elevene sine grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. Informasjonen fra prøvene skal gi grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutviklingen på alle nivåer i skolesystemet.

¹⁴¹ [Evaluering av årlig tilstandsrapport \(udir.no\)](#)

¹⁴² [Hva kjennetegner en god tilstandsrapport? \(udir.no\)](#)

Utdanningsdirektoratet oppgir at etter gjennomføringen skal resultatene av kartleggingsprøvene brukes til å følge opp elever som har resultater i oppfølgingsområdet, vurdere om skolen har gode nok rutiner for å fange opp elever som har behov for ekstra hjelp tidlig nok og informere foreldrene til elevene som har resultater i oppfølgingsområdet om hvilke tiltak som skal settes inn. Skoleledere har det overordnede ansvaret for at dette skjer. Videre oppgir utdanningsdirektoratet at skoleleder må ta ansvar for at skolens samlede erfaring og kunnskap blir bragt videre til resten av skolen og dermed også blir til nytte for kommende elever. Det oppgis at det er viktig at enkeltelever som trenger det får oppfølging etter prøvene slik at de får utviklet sine ferdigheter. Det er også viktig at læreren vurderer hva resultatene innebærer for praksis i klasserommet.¹⁴³

Skoleledelsen bør være med både for å systematisere arbeidet og for å sikre at informasjonen fra resultatene blir fulgt opp, og bragt videre. Det oppgis at det kan være lurt å samarbeide med lærere på flere trinn når man skal analysere resultatene fra kartleggingsprøvene. Både lærerne på det aktuelle trinnet, men også lærerne på trinnet over og under, kan ha nytte av å være med på, og av å bidra i, analysene.¹⁴⁴

Skoleeier skal også se til at resultatene blir fulgt opp og at elever som har resultater i oppfølgingsområdet på kartleggingsprøvene får nødvendig og tilpasset oppfølging. Skoleeier skal etterspørre hvilke tiltak og hvilken oppfølging skolen har satt i gang på bakgrunn av resultatene fra kartleggingsprøvene.¹⁴⁵

Tidlig innsats/ tilpasset opplæring

Av forskriftens § 2-6 fastsetter utdanningsdirektoratet, på oppdrag fra departementet, obligatoriske kartlegginger som skal gi kunnskap om hvem som trenger ekstra oppfølging i enkelte fag og ferdigheter. Av opplæringslova § 1-4 fremkommer det at skolen på 1. til 4. årstrinn skal sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning, raskt får egnet intensiv opplæring slik at forventet progresjon blir oppnådd.

Intensiv opplæring er en del av den ordinære tilpasset opplæringa, men er kjennetegnet av kortvarig og målrettet innsats fra skolen innen lesing, skriving og regning for elever som har behov for det. Elevene skal ikke ha avvik fra kompetansemåla i læreplanverket, men skal settes i stand til å følge den alminnelige progresjonen i undervisninga. Elever som har behov for avvik fra kompetansemåla i læreplanverket, eller som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringa trass den ekstra innsatsen, vil ha rett til spesialundervisning. Føresegna gir skolen ei plikt, men korresponderer ikke med en tilsvarende rett for elevene. Dette betyr blant anna at det ved intensiv opplæring ikke skal gjøres enkeltvedtak på bakgrunn av sakkyndig vurdering. Føresegna gir skolen et profesjonelt handlingsrom, men rammene i lova må følges. Dersom omsynet til eleven sitt beste talar for det, kan den intensive opplæringa i en kortere periode bli gitt som eneundervisning.¹⁴⁶

I tråd med opplæringslovens § 1-3 *Tilpassa opplæring*, skal opplæringa tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Tilpasset opplæring gjelder for alle elever og er et virkemiddel for å sikre at alle elever får best mulig utbytte av den ordinære opplæringa. Det er ingen individuell rett, men det er

¹⁴³ [Kartleggingsprøver \(udir.no\)](http://udir.no)

¹⁴⁴ [Kartleggingsprøver \(udir.no\)](http://udir.no)

¹⁴⁵ [Kartleggingsprøver \(udir.no\)](http://udir.no)

¹⁴⁶ Prop. 52 L (2017-2018) Endringer i opplæringslova, friskolelova og folkehøgskolelova (plikt til å tilby intensiv opplæring og plikt til fleirfagleg samarbeid m.m.)

en plikt til å gi tilpasset opplæring. Den tilpassede opplæringen skal skje gjennom variasjon og tilpassninger til mangfoldet i elevgruppen innenfor fellesskapet. Eksempler på tilpasset opplæring kan være tiltak knyttet til organiseringen av opplæringen, pedagogiske metoder og arbeid med læringsmiljø.

Punktvis oppsummering av kriteriene

- Revisjonskriterium 4: Kommunen skal gjennomføre, analysere og vurdere tiltak basert på nasjonale prøver og kartlegginger
- Revisjonskriterium 5: Kommunen skal sørge for tidlig innsats på 1. til 4.trinn

Problemstilling 3 – Ivaretar kommunen kravet om lærertetthet og kompetanse hos skolens personell?

Lærernorm

Stortinget bestemte i 2017 at det skulle innføres en øvre grense for hvor mange elever det skal være per lærer i offentlige skoler. Dette er også kjent som lærernormen (forskrift til opplæringslova § 14A-1). Lærernormen er fra regjeringens side innført på bakgrunn av at regjeringen mener at tiltaket vil styrke den tidlige innsatsen, og gi lærerne bedre tid til å se og støtte hver enkelt elev. Organiseringen av selve undervisningen er imidlertid opp til skolen.¹⁴⁷

Ifølge forskrift til opplæringslova § 14A-1 skal forholdet mellom tallet på lærere og elever i ordinærundervisning fra 1. august 2019 maksimalt være 15 elever per lærer på 1.-4. årstrinn, 20 elever per lærer på 5.-7. årstrinn og 20 elever per lærer på 8.-10. årstrinn. Beregningen skal ta utgangspunkt i lærere og elever i ordinær undervisning, også kalt gruppestørrelse 2. Dermed skal ressurser tilknyttet spesialundervisning og særskilt norskopplæring ikke telle med.¹⁴⁸

Kompetanse

Opplæringslova stiller også krav til kompetanse hos skolens personell. Det følger av § 10-1 at den som tilsettes i en undervisningsstilling skal ha relevant faglig og pedagogisk kompetanse.

Videre fastslår opplæringslova § 10-8 at det er skoleeieren som har ansvaret for at det er tilstrekkelig kompetanse i virksomheten. Når det gjelder kompetanseutvikling skal skoleeier sørge for at lærere, rektorer og andre tilsette i skolen får anledning til å utvikle seg faglig og pedagogisk så de kan være på høyde med utviklingen i skolen og samfunnet.

Når det gjelder krav om relevant kompetanse i undervisningsfag oppgir opplæringslova § 10-2 at tilsette som skal undervise, må ha relevant kompetanse i de faga de skal undervise i. Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag gjelder ikke for den som er foreløpig tilsett etter opplæringslova § 10-6 eller etter arbeidsmiljølova, eller den som er tilsett på vilkår etter opplæringslova § 10-6 a. Skoleeier kan, så langt det er nødvendig, fravike kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag i tilfelle der skolen ikke har nok kvalifisert undervisningspersonale i faget. Dette er noe som må tas stilling til for hvert skoleår. Personale som ikke er tilsett i undervisningsstilling etter opplæringslova § 10-1 eller § 10-6 kan hjelpe til i opplæringa dersom de får nødvendig rettleiing. Slik hjelp må bare skje på ei slik måte og i et

¹⁴⁷ Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-regler-innforing-av-larernormen-i-grunnsko-len/id2606134/>

¹⁴⁸ [Informasjon til kommunene om lærernormen \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-regler-innforing-av-larernormen-i-grunnsko-len/id2606134/)

slikt omfang at eleven får forsvarlig utbytte av opplæringa. Personale som ikke er tilsett i undervisningsstilling, skal ikke ha ansvaret for opplæringa.

Frem til 1. august 2025 har den som har fullført allmennlærerutdanninga, og den som før 1. januar 2014 oppfylte krava for tilsetning i undervisningsstilling, dispensasjon fra krav til relevant kompetanse.

Det fremkommer i forskrift til opplæringslova hvilke krav som stilles til kompetanse ved tilsetting og undervisning. Alle som skal tilsettes i undervisningsstilling, må ha pedagogisk bakgrunn i samsvar med krava i rammeplanene for lærerutdanningene med forskrifter, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2 andre ledd, eller ha tilsvarende pedagogisk kompetanse.

Den som skal tilsettes i undervisningsstilling på 1.-4. årstrinn, må oppfylle et av disse kravene¹⁴⁹:

- a) førskolelærerutdanning eller barnehagelærerutdanning, jf. nasjonale rammeplaner, og minst 60 studiepoeng videreutdanning innretta på undervisning på barnetrinnet
- b) førskolelærerutdanning eller barnehagelærerutdanning, jf. nasjonal rammeplaner, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarende minst 60 studiepoeng, dersom hovedoppgava er spesialundervisning eller behova til elevene gjør slik utdanning ønskelig
- c) grunnskolelærerutdanning for 1.–7. årstrinn, jf. nasjonale rammeplaner
- d) faglærerutdanning i praktiske og/eller estetiske fag, jf. nasjonale rammeplaner, eller tilsvarende kompetanse i disse faga. Tilsetning kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommende har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- e) treårig lærerutdanning for tospråklige lærere. Tilsetning kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommende har minst 30 studiepoeng relevant utdanning

Den som skal tilsettes i undervisningsstilling på ungdomstrinnet, må fylle et av disse krava¹⁵⁰:

- a. grunnskolelærerutdanning for 5.–10. årstrinn, jf. nasjonale rammeplaner
- b. faglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplaner, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommende har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- c. yrkesfaglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplaner, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommende har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
- d. universitets- og/eller høgskoleutdanning som samla utgjør minst 240 studiepoeng, inklusive pedagogisk utdanning etter § 14-1, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommende har minst 30 studiepoeng relevant utdanning. Ved tilsettelse for undervisning i faga norsk, matematikk eller engelsk må vedkommende likevel ha minst 60 studiepoeng relevant utdanning for faget
- e. førskolelærerutdanning eller barnehagelærerutdanning, jf. nasjonale rammeplaner, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarende minst 60 studiepoeng, dersom hovedoppgava er spesialundervisning eller behova til elevene gjør slik utdanning ønskelig
- f. treårig lærerutdanning for tospråklige lærere. Tilsettelse kan skje for undervisning i fag /på fagområde der vedkommende har minst 30 studiepoeng relevant utdanning.

Regjeringen har bestemt at krav til faglig fordypning for nyutdannede lærere skal gjelde for alle, derfor skal alle lærere innen 2025 ha minst 30 studiepoeng i faget for å kunne undervise i matematikk, engelsk og norsk, norsk tegnspråk og samisk på barneskolen. På ungdomsskolen er kravet 60 studiepoeng i disse fagene.¹⁵¹ For å undervise i andre fag på ungdomstrinnet kreves det at vedkommende har minst 30 studiepoeng som er relevante for faget. Dette gjelder ikke for valgfaga, utdanningsvalg og

¹⁴⁹ Forskrift til opplæringslova § 14-2

¹⁵⁰ Forskrift til opplæringslova § 14-3

¹⁵¹ Forskrift til opplæringslova § 14-2 og § 14-3

arbeidslivsfag. For de som før 1. januar 2014 hadde tilfredsstillende kompetanse etter dagjeldende krav for tilsetning i undervisningsstilling, eller har fullført tidligere allmennlærerutdanning etter 1. januar 2014, gjeld ikke kravet om 30 relevante studiepoeng i andre fag. Å sikre riktig og tilstrekkelig kompetanse ved tilsetning, samt å videreutvikle personalets kompetanse løpende, vil være en avgjørende faktor for å sikre kvaliteten i undervisningen. Skolene bør ha systemer på plass som kartlegger og sørger for at kompetansen til enhver tid er tilstrekkelig.

Punktvis oppsummering av kriteriene:

- Revisjonskriterium 6: Kommunen skal sørge for at skolene følger lærernormen.
- Revisjonskriterium 7: Kommunen skal legge til rette for at skolene har riktig og tilstrekkelig kompetanse

10.2 Resultat ståstedsanalyse Vestgård skole 2021

Viser resultater fra "Egenvurdering: Skoleutvikling og hjem skole samarbeid høsten 2021"

Tilleggsbolk 5: Profesjonsutvikling og skoleutvikling

- Grønn: Skolens praksis er tilfredsstillende
- Gul: Skolens praksis må bedres
- Rød: Skolens praksis må endres - tiltak er nødvendig

1. På vår skole har vi delingskultur	42,9%	57,1%	0%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 42.9%; background-color: green;"></div><div style="width: 14.3%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 42.8%; background-color: red;"></div></div>
2. På vår skole deltar personalet aktivt i å videreutvikle felles praksis	35,7%	50%	14,3%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 35.7%; background-color: green;"></div><div style="width: 14.3%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 50%; background-color: red;"></div></div>
3. På vår skole har vi strukturerte møter hvor alle kommer til orde	35,7%	64,3%	0%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 35.7%; background-color: green;"></div><div style="width: 28.6%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 35.7%; background-color: red;"></div></div>
4. På vår skole bruker vi fellestiden til å planlegge forbedring av praksis	35,7%	57,1%	7,1%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 35.7%; background-color: green;"></div><div style="width: 21.4%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 42.9%; background-color: red;"></div></div>
5. Lærerne på vår skole får god støtte, hjelp og veiledning av sin leder	50%	28,6%	21,4%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 50%; background-color: green;"></div><div style="width: 21.4%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 28.6%; background-color: red;"></div></div>
6. På vår skole drøfter vi pedagogiske utfordringer	42,9%	57,1%	0%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 42.9%; background-color: green;"></div><div style="width: 14.3%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 42.8%; background-color: red;"></div></div>
7. På vår skole diskuterer vi hvordan arbeidsmåter kan forbedres for å styrke elevenes læring	35,7%	64,3%	0%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 35.7%; background-color: green;"></div><div style="width: 28.6%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 35.7%; background-color: red;"></div></div>
8. På skolen vår har vi en felles forståelse for hva profesjonsfaglig digital kompetanse vil si	7,1%	78,6%	14,3%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 7.1%; background-color: green;"></div><div style="width: 71.5%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 21.4%; background-color: red;"></div></div>
9. På vår skole diskuterer vi etiske, juridiske og samfunnsmessige sider ved bruk av digital teknologi	14,3%	78,6%	7,1%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 14.3%; background-color: green;"></div><div style="width: 64.3%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 21.4%; background-color: red;"></div></div>
10. Vi drøfter bruk av digitale verktøy og teknologi i læringsarbeidet	57,1%	35,7%	7,1%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 57.1%; background-color: green;"></div><div style="width: 21.4%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 21.5%; background-color: red;"></div></div>
11. På vår skole bruker alle skolens digitale, skoleinterne system	71,4%	21,4%	7,1%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 71.4%; background-color: green;"></div><div style="width: 14.3%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 14.3%; background-color: red;"></div></div>
12. På vår skole gir vi hverandre ærlige tilbakemeldinger	61,5%	38,5%	0%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 61.5%; background-color: green;"></div><div style="width: 38.5%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 0%; background-color: red;"></div></div>
13. På vår skole får nyutdannede veiledning	69,2%	23,1%	7,7%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 69.2%; background-color: green;"></div><div style="width: 14.3%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 16.5%; background-color: red;"></div></div>
14. På vår skole stimuleres vi til å prøve ut nye ideer, aktiviteter og praksiser	64,3%	28,6%	7,1%	<div style="width: 100%;"><div style="width: 64.3%; background-color: green;"></div><div style="width: 14.3%; background-color: yellow;"></div><div style="width: 21.4%; background-color: red;"></div></div>

15. Vi bruker forskning som grunnlag for utvikling av praksis	38,5%	53,8%	7,7%	
16. På vår skole er det tydelig hvem som bestemmer hva	0%	71,4%	28,6%	
17. Lærerne på skolen vår tar ansvar for alle elevene på skolen	57,1%	35,7%	7,1%	
18. Skolen har retningslinjer for god klasseledelse som lærerne følger opp	30,8%	69,2%	0%	
19. Skolens ledelse og personalet er enige om hva som er skolens utfordringer	53,8%	46,2%	0%	
20. Skolen jobber systematisk med kompetanseutvikling	50%	50%	0%	
21. Alle på vår skole har god innsikt i lov- og avtaleverk	25%	66,7%	8,3%	
22. Skolen har gode rutiner for å håndtere personopplysninger og opphavsrett, også digitalt	28,6%	64,3%	7,1%	
23. Skolen ber om ekstern veiledning ved behov	71,4%	28,6%	0%	
24. Skolen har god dialog med skoleeier	69,2%	30,8%	0%	

Tilleggsbolk 6: Samarbeid skole-hjem

- Grønn: Skolens praksis er tilfredsstillende
- Gul: Skolens praksis må bedres
- Rød: Skolens praksis må endres - tiltak er nødvendig

1. På vår skole anerkjenner vi foreldrene som ressurs for å støtte elevenes danning, læring og utvikling	84,6%	15,4%	0%	
2. Ved vår skole er vi tydelige på hva som er skolens oppdrag og hvordan skole og hjem kan samarbeide om elevens læring og utvikling	57,1%	35,7%	7,1%	
3. På vår skole legger vi vekt på at det er god dialog mellom elev, lærer og foreldre om elevens trivsel, læring og utvikling i elevsamtalene	92,9%	7,1%	0%	

4. På vår skole har vi gode rutiner for at både hjemmet og skolen kan ta opp eventuelle bekymringer og uenigheter med hverandre	92,3%	7,7%	0%	
5. Skolen benytter digitale plattformer for å styrke hjem-skole-samarbeidet	78,6%	21,4%	0%	
6. Skoleledelsen gir foreldreutvalget (FAU) et tydelig mandat	75%	25%	0%	
7. Skoleledelse presenterer resultater fra Elevundersøkelsen og nasjonale prøver for foreldreutvalget og åpner for innspill	75%	25%	0%	
8. Skolen samarbeider med foreldrene om å utvikle og opprettholde et inkluderende læringsmiljø	69,2%	30,8%	0%	
9. Ved vår skole gir vi foreldrene mulighet til å ha innflytelse på skolehverdagen	76,9%	23,1%	0%	

10.3 Kommunedirektørens uttalelse

Revisjonen mottok følgende uttalelse via e-post datert 08.03.2023, fra kommunedirektøren v/ virksomhetsleder oppvekst:

Kommunedirektørens uttalelse i forhold til kommunerevisjonens forvaltningsrevisjon Skole-kvalitet i undervisningen

Kommunedirektøren takker for revisjonen, som peker på viktige forbedringspunkter for kommunen.

Skiptvet kommune har som alle andre kommuner gått gjennom en pandemi fra mars 2020 og en etterfølgende periode med høyt fravær generelt og i skolen spesielt. Perioden kommunerevisjonen har hentet data fra er skoleåret 2021-22. Parallelt med dette, og i starten på pandemien, startet kommunen opp arbeidet med å systematisere internkontroll og kvalitetssikring i hele organisasjonen og også i skolene. Vi investerte i et helhetlig system, SAMSVAR, som skulle brukes til internkontroll og kvalitetssikring med utgangspunkt i ny kommunelov. Dette arbeidet ble forsinket av at den vi ansatte til å følge opp dette arbeidet sluttet. På grunn av høyt sykefravær og manglende kapasitet i organisasjonen ble arbeidet utsatt. I samme periode har kommunen arbeidet med organisasjonsevaluering og etablering av ny organisering som følge av dette. En av årsakene til dette har vært at mange ledere har store driftsoppgaver og manglende kapasitet til ledelse av det systemiske og systematiske arbeidet som må gjøres. Fra 01.01.2023 har vi etablert Skiptvetskolen med en virksomhetsleder/ rektor og fire avdelingsledere. Kommunedirektøren ser på dette som et viktig tiltak for å forbedre kvaliteten i skolen.

I forkant av dette hadde Skiptvet kommune et forelda system for skolebasert vurdering som var klar for revisjon, bortsett fra Moava, et rapporteringssystem skolene bruker til å følge opp rutiner, retningslinjer og opplæringslova med forskrifter i hverdagen. I tillegg har Kirkelund skole vært sertifisert i Olweusprogrammet i lang tid og Vestgård arbeider med Mitt Valg som begge to er systemer for identifikasjon, kartlegging og tiltak i arbeidet med skolemiljø.

I praksis er det det nasjonale vurderingssystemet med nasjonale prøver og elevundersøkelsen vi har brukt.

I kommuneområde oppvekst startet vi våren 2021 helhetlig oppvekstmiljø (HOM) der hovedmålet knytter seg til § 9A og kommunens plikt til å ha et trygt og godt skolemiljø:

MÅL: Alle barn og unge skal ha et trygt og godt oppvekstmiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Alle ansatte i oppvekst skal ha god forståelse for hva dette innebærer, og ha et ønske om å jobbe i et sterkt felles profesjonsfelleskap med utgangspunkt i felles verdier.

Dette er konkretisert i kommunens måldokument:

Mål	Hva skal barna/elevene møte	Hva forventes av de ansatte
Alle ansatte har en inkluderende praksis.	Barn og unge skal oppleve å bli tatt på alvor, lyttet til, sett og anerkjent.	De ansatte ser alle barna, lar dem medvirke i sin egen hverdag og kjennetegnes ved et godt samarbeid med foresatte og på tvers av enhetene. Rom for alle - blikk for den enkelte.
Alle barn og unge opplever glede og mestring i kommunikasjon og samspill på alle arenaer.	Barn og unge skal oppleve at samspillet er preget av glede og deling av gode og varme følelser. Gi de verktøy som gjør dem robuste til å håndtere livet.	De ansatte praktiserer relasjonskompetanse, COS-P, Mitt valg/Olweus/Steg for Steg, m.fl og en anerkjennende væremåte. Vi lytter til barn, unge og foresattes tilbakemeldinger.

Alle barn og unge opplever å få hjelp og støtte til faglig og sosial utvikling, gode overganger og mulighet til å delta i videre utdanning og arbeidsliv.	Barn og unges stemme skal bli hørt. De skal oppleve et miljø der de kan være seg selv, nysgjerrige, undrende og strekke seg etter nærmeste utviklings-sone.	De ansatte har kompetanse til å forebygge, oppdage, vurdere og å igangsette tiltak. Vi bruker systematisk observasjon og kartlegging, og har gode rutiner i overgangssituasjoner. Autoritativ væremåte.
---	---	---

Dette er etter vår vurdering et godt bidrag inn i arbeidet med å møte lovens krav om skolebasert vurdering, og kommunen og skolen er i gang med å implementere dette. Denne satsingen avsluttes offisielt juni 2024, men skoler og barnehager skal delta i pulje 7. i læringsmiljøprosjektet initiert av Statsforvalter og Utdanningsdirektoratet. Dette starter i 2023 og avsluttes i 2025.

Satsingen vår er tett fulgt opp med fagdager og veiledning fra Læringsmiljøsenderet ved UiS, som er statens senter for arbeidet med læringsmiljø. Første del av satsingen har dreiet seg mye om kartlegging og identifikasjon av de områdene vi kan bli bedre på, og har rettet seg mye mot arbeidsgrupper og ledelse på hver av skolene. Neste del av satsingen skal gå på å implementere dette i hverdagen.

Kommunerevisjonen uttaler i sin hovedkonklusjon at: kommunen *i liten grad ivaretar kravet til å innhente og analysere informasjon*. Dette er vi delvis enig i – vi mener at vi har hentet inn mye informasjon og analysert disse, men vi mangler et helhetlig system som er kjent og implementert for alle i organisasjonen. Kommunen kunne vært bedre til å innhente mer detaljert informasjon om faglig utvikling og skolemiljø, og å analysere og anvende disse konkret i skolehverdagen.

I samband med innføring av SAMSVAR, kommunens internkontrollsystem, og analysearbeid sammen med de ansatte i skolehverdagen, er målet at dette skal komme på plass.

I den innledende kommentaren ble utfordringene i kommunen under pandemien og ut 2022 beskrevet. Kommunerevisjonen har kommet inn på et tidspunkt der kommunens hadde store utfordringer med sykefravær og fravær av sentrale personer for kvalitetsarbeidet. Dette har gjort arbeidet vanskelig for oss, med flere utsettelse. Gjennomføring av intervju, spørreundersøkelser og ikke minst gjennomgang av faktagrunnlaget fra revisorene i etterkant har vært krevende. Deltagelsen fra ansatte er svak, bare 47 % har svart på spørreundersøkelsen, så kommunedirektør stiller spørsmål med validiteten av denne for rapporten. Vi hadde mange spørsmål og kommentarer til faktagrunnlaget, og opplever at kommunens arbeid med helhetlig oppvekstmiljø i for liten grad har blitt anerkjent i rapporten.

Revisjonen vurderer at det bør gjøres et mer systematisk arbeid for å sikre at skolebasert vurdering gjennomføres i henhold til forventningene, og viser til at elever, lærere og foresatte i for liten grad er involvert.

Skolen har gjennom lengre tid hatt fokus på elevaktive metoder og elevmedvirkning, og dette er en av tiltakene i helhetlig oppvekstmiljø. Et annet tiltak i HOM er å legge om foreldresamarbeidet til foreldreinvolvering og det er utarbeidet en egen plan for dette. Vi er enige i revisjonens påpeking på dette punktet, men vi er på god vei.

Kommunerevisjonen peker på manglende oppfølging av nasjonale undersøkelser om skole- og læringsmiljøet.

Kommunen har et stort faktagrunnlag, mål, delmål og tiltak gjennom arbeidet med HOM, mens som revisjonen påpeker er dette ikke satt inn i et helhetlig system ennå, og dette er en sentral del i arbeidet med internkontroll og kvalitetssikring. Vi har ikke vært gode nok på oppfølgingen av disse resultatene.

Revisjonen trekker frem at skolene bør vurdere å utarbeide en samlet rutine/plan for undersøkelser om skole- og læringsmiljøet for å bidra til at arbeidet blir mer systematisk og oversiktlig.

Kommunedirektøren er enig i kommunerevisjonens påpeking av dette og viser til generell kommentar om arbeidet med internkontroll og kvalitetssikring. Skolene har hatt to ulike systemer for dette, og i samband med omorganiseringen og sammenslåing av skolene skal vi implementere et nytt felles system.

Revisjonen understreker at et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø, og sikre at skolebasert vurdering gjennomføres. For å få et best mulig grunnlag for å sette i verk de mest relevante tiltakene, bør skolene se informasjon fra flere kilder mer i sammenheng. Skolene analyserer hvert år resultatene fra nasjonale prøver og elevundersøkelsen, i tillegg til kartleggingsprøver, klassetrivsel o.a. Dette er også grunnlag for tilstandsrapporten. I tillegg har ansattes tilbakemeldinger i hverdagen, utviklingssamtaler og elevsamtaler stor betydning. Skiptvet har de siste årene styrket skolehelsetjenesten, som bidrar med informasjon og kompetanse til skolen, samt kommunepsykolog, PPT og barnevern. Kommunedirektøren er enig med kommunerevisjonen i viktigheten av systematisk arbeid med skolemiljøet og at informasjonen må ses i sammenheng.

Kommunerevisjonen påpeker mangel på forankring av tilstandsrapporten hos skolens ansatte. Kommunedirektøren anerkjenner dette og vil følge opp med større grad av involvering.

Kommunedirektøren tar tilbakemeldingene om manglende oppfølging av nasjonale prøver på alvor og understreker at dette er et ansvar den enkelte leder har, særlig for å sørge for at kontaktlærere og faglærere faktisk bruker dette kunnskapsgrunnlaget i sitt forbedringsarbeid. Vurdering for læring er en av de viktigste prinsippene i læreplanen, og dette arbeide skal følges bedre opp i samband med endring av vurderingsforskriften, og som et av tiltakene i HOM.

Revisjonen konkluderer med at kommunen ikke ivaretar kravet om tidlig innsats i 1.-4. trinn. Kommunedirektøren ser at kommunens system for å følge opp kravet om tidlig innsats kunne vært bedre. Dette er sentrale mål og tiltak i helhetlig oppvekstmiljø, og skoleledelsen er i gang med å følge opp dette sammen med PPT. Det er laget gode overgangsplaner mellom barnehage og skole, og skolen planlegger endringer i organiseringen for å sikre kompetanse og ferdigheter i begynneropplæringen. Kommunedirektøren mener imidlertid at det ikke bare er mangel på ressurser som er årsaken, det er også et potensiale for å jobbe mer systemisk og systematisk med kvaliteten i opplæringa, både i ledelsen og hos ansatte. Gjennom HOM har kommunen fått gode verktøy for kartlegging og analyse i forbedringsarbeidet.

Revisjonen uttaler at hensikten med lærenormen, som er å styrke den tidlige innsatsen gjennom å gi lærerne bedre tid til å se og støtte hver enkelt elev, i for liten grad oppfylles. Revisjonen peker på et viktig punkt i skolehverdagen, til tross for at kommunen ligger over lærenormen, har ansatt mange assistenter/fagarbeidere, oppleves hverdagen som hektisk og krevende og at det er vanskelig å gi elevene et godt tilbud. For skoleåret 2022/23, er Skiptvet 2-3 årsverk over lærenormen, og kommunen har satt inn mye ressurser ekstra til enkeltelever med behov. Det arbeides tett med PPT for å endre på måten vi arbeider med spesialundervisning og tilpassa opplæring på, med sikte på å utnytte lærerressursene bedre. I tillegg dreier HOM seg om å sikre at alle ansatte møter elevene på en varm og inkluderende måte, med emosjonell støtte, god organisering og læringsstøtte. Det er utarbeidet mål og tiltak på hver skole, og det skal implementeres i hver klasse og for hver elev.

Revisjonen påpeker at kommunen ivaretar kravet om kompetanse i skolens personell. Skiptvet kommune har i mange år fokusert på å sikre at lærerne har den kompetansen lov og forskrifter sier. Kommunen har gjennom kompetanse for kvalitet styrket kompetansen til lærerne i de sentrale fagene, slik at kommunen ved flere anledninger har skåret på topp i kommunebarometeret.

HOM er et stort etterutdanningsprosjekt, der den enkelte ansatte får kompetanseheving i inkluderende praksis, relasjonell tilnærming. Dette er like viktig som kompetanseutvikling i fag. Skolene er fra 01.01.2023 slått sammen under en felles ledelse. Vi håper at dette også vil gjøre det enklere å rekruttere lærere til 1-4.klasse, som har vært krevende i mange år.

Kommunedirektøren opplever at rapporten peker på områder ved driften i kommunen som kan bli bedre, og at arbeidet med å implementere nytt internkontrollsystem, helhetlig oppvekstmiljø og omorganisering av skolene vil kunne møte forbedringspunktene kommunerevisjonen peker på. Dette arbeidet får kommunen også ekstern støtte til, fra læringsmiljøsenderet, statsforvalter og utdanningsdirektoratet.